

MedTOWN

Co-producing social policies with Social Solidarity Economy actors to fight poverty, inequality and social exclusion

About the Project

MedTOWN is a social innovation project that aims to support the role and the capacities of the Social Solidarity Economy actors in fighting poverty, inequality, social exclusion and environmental unsustainability, through the research and experimentation of a co-production model with the use of public complementary e-currencies for the provision of social services and financial aid to the most vulnerable groups, in order to increase the socioeconomic impact and effectiveness of public policies and the transparency of expenditures at local level.

MedTOWN project is a cooperation project financed by the European Union through the European Neighbourhood Instrument for cross-border cooperation in the framework of the Mediterranean Basin Programme 2014-2020 (ENI CBC Med). It involves 9 partner entities from 6 countries (Spain, Greece, Palestine, Jordan, Tunisia and Portugal) with a total budget of EUR 3.4 million (86.5% of the programme's contribution) and an estimated duration of 36 months, until September 2022.

www.enicbmed.eu/projects/medtown
Community of Practice: cop.acpp.com

medtown@acpp.com

[@medtownproject](https://www.instagram.com/medtownproject)

Περιεχόμενα

Βήμα 1: Παρατηρώντας τις Στάχτες Ανάγκες και Βιώσιμη.....2

Βήμα 2: Ατενίζοντας τον Ορίζοντα.....16

Βήμα 3: Συνειδητοποιώντας την Ουσία μας.....29

Βήμα 4: Ανοίγοντας τα Φτερά.....51

Βήμα 5: Ξεκινώντας την Πτήση.....68

Βήμα 1: Παρατηρώντας τις Στάχτες - Ανάγκες και Βιώσιμη Ανάπτυξη

ΤΙΤΛΟΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

Ανθρώπινες ανάγκες και βιώσιμη ανάπτυξη

ΚΥΡΙΟ ΕΡΩΤΗΜΑ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

Ποιές ανάγκες καθορίζουν την αειφόρο ανθρώπινη ανάπτυξη και πώς μπορούμε να τις ικανοποιήσουμε;

ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

Για να θέσουμε τη βάση για το ταξίδι μας απαιτείται μια γενική ανασκόπηση της τρέχουσας κατάστασης της Γης, με παράλληλη διερεύνηση της πολυπλοκότητας, των πλανητικών ορίων αλλά και των επιπτώσεων της τρέχουσας ανθρώπινης δραστηριότητας, με στόχο να προσδιορίσουμε τις επείγουσες προκλήσεις που αντιμετωπίζουμε. Το οικολογικό αποτύπωμα και η βιολογική ικανότητα είναι σημαντικές έννοιες για τη μέτρηση των επιπτώσεών μας στον πλανήτη, καθώς αναρωτιόμαστε πώς να ικανοποιήσουμε τις βασικές ανθρώπινες ανάγκες με μια οικο-κοινωνική προοπτική. Τι σημαίνει η ανθεκτικότητα και γιατί είναι σημαντική;

ΣΤΟΧΟΙ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

- Κατανοήστε το τρέχον παγκόσμιο κοινωνικοοικονομικό πλαίσιο.
- Εξερευνήστε τα πλανητικά όρια και πώς συμπεριφέρονται πολύπλοκα συστήματα.
- Αναλογιστείτε ποια είναι η ανθεκτικότητα και η βιωσιμότητα των ανθρώπινων συστημάτων.
- Αναλογιστείτε τις βασικές ανθρώπινες ανάγκες και πώς θα πρέπει αυτές να ικανοποιηθούν.

1.1 Η Κατασταση στον πλανήτη γη

ΠΛΑΝΗΤΙΚΑ ΟΡΙΑ

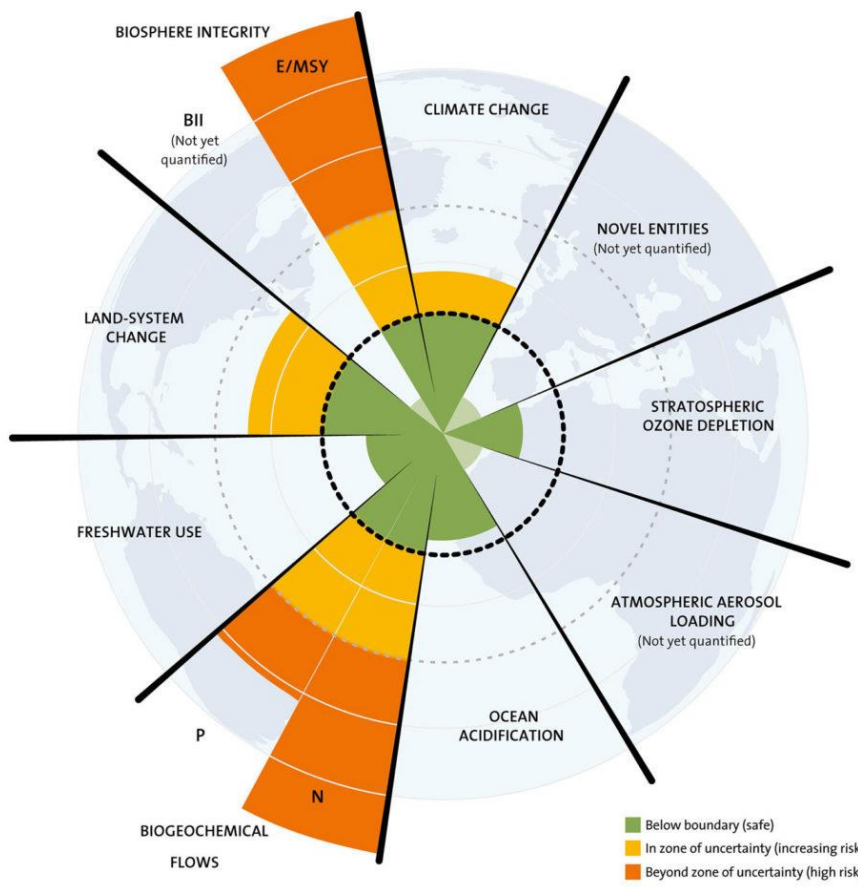
Το πλαίσιο των πλανητικών ορίων καθορίζει έναν ασφαλή χώρο λειτουργίας για την ανθρωπότητα με βάση τις εγγενείς βιοφυσικές διαδικασίες που ρυθμίζουν τη σταθερότητα του συστήματος της Γης. Με βάση το πλαίσιο Με βάση το πλαίσιο ο [Johan Rockström](#), Γενικός Διευθυντής του Stockholm Resilience Centre και καθηγητής του Πανεπιστημίου της Στοκχόλμης, μαζί με την επιστημονική του ομάδα, εισήγαγε μία νέα επιστημονική έννοια, ένα νέο επιστημονικό πλαίσιο που σχετίζεται με τις ανθρώπινες αλλαγές στο περιβάλλον το οποίο ονομάζεται «**Planetary Boundaries - Πλανητικά Όρια**». Οι εννέα διεργασίες – πλανητικά όρια είναι οι εξής:

1. Κλιματική Αλλαγή
2. Ακεραιότητα Βιόσφαιρας που περιλαμβάνει τη γενετική ποικιλότητα-βιοποικιλότητα και τη λειτουργική ποικιλότητα
3. Βιογεωχημικές Ροές που αφορούν τον κύκλο του αζώτου (N) και του φωσφόρου (P)
4. Αλλαγή Χρήσης Γης
5. Οξίνιση Ωκεανών
6. Ατμοσφαιρικό Φορτίο Αερολυμάτων
7. Καταστροφή του Όζοντος
8. Χρήση Γλυκού Νερού
9. Χημική Ρύπανση που σχετίζεται με τις εκπομπές τοξικών και μικροβιακών ουσιών (συνθετικοί οργανικοί ρύποι, ενώσεις βαρέων μετάλλων, ραδιενεργά υλικά κ.ά.)

Η επιστήμη δείχνει ότι αυτές οι εννέα διεργασίες ρυθμίζουν τη σταθερότητα και την ανθεκτικότητα του Συστήματος της Γης - τις αλληλεπιδράσεις της γης, του ωκεανού, της ατμόσφαιρας και της ζωής που από κοινού παρέχουν συνθήκες από τις οποίες εξαρτώνται οι κοινωνίες μας.

ΖΩΝΤΑΣ ΣΕ ΠΛΑΝΗΤΙΚΑ ΟΡΙΑ

Προκειμένου ο ανθρώπινος πολιτισμός να συνεχίσει να ευημερεί αλλά και να επιτρέψει στις μελλοντικές γενιές να αναπτυχθούν σε καλές συνθήκες, είναι απαραίτητο να μεταβληθούν οι ανθρώπινες δραστηριότητες έτσι ώστε να προσαρμοστούν στα φυσικά όρια που χαρακτηρίζουν τον πλανήτη μας. Για να επιτευχθεί αυτό, όλες οι δραστηριότητες που πραγματοποιούμε (από την εκπαίδευση, τις διαδικασίες παραγωγής, τη χρήση και τη διάθεση προϊόντων και ροών ενέργειας και πόρων, τον ελεύθερο χρόνο, τον τρόπο με τον οποίο μετακινούμαστε κ.λπ.) να λαμβάνουν υπόψη τα πλανητικά όρια και να τροποποιούνται όταν ο αντίκτυπος που δημιουργούν υπερβαίνει τα ασφαλή επίπεδα για την επιβίωσή μας.

Τα τελευταία χρόνια, εμφανίστηκε η θεωρία της «Οικονομίας του Ντόνατ» («Donut Economics»), από τη Βρετανίδα οικονομολόγο Kate Raworth. Σύμφωνα με τη θεωρία αυτή, το οικονομικό μας μοντέλο πρέπει να ενσωματωθεί μεταξύ δύο δακτυλίων: έναν ανώτερο (εξωτερικός δακτύλιος), που συμβολίζει το «οικολογικό ταβάνι», τα πλανητικά όρια δηλαδή, τα οποία δεν πρέπει να ξεπερνιούνται γιατί αλλιώς καταστρέφονται οι φυσικές βάσεις από τις οποίες εξαρτάται η ανθρώπινη ύπαρξη και έναν κατώτερο (εσωτερικός δακτύλιος), που αντιπροσωπεύει την «κοινωνική βάση», τους ελάχιστους πόρους – ζωτικά στοιχεία δηλαδή που απαιτούνται για να καλύψουν οι άνθρωποι τις βασικές τους ανάγκες και να εξασφαλίσουν αξιοπρεπείς συνθήκες διαβίωσης, ενώ παράλληλα θα διασφαλίζεται και η παγκόσμια βιωσιμότητα.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟ ΑΠΟΤΥΠΩΜΑ ΤΡΟΦΟΔΟΣΙΑ ΚΑΙ ΒΪΟ-ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ

Το Οικολογικό Αποτύπωμα (ΟΑ) είναι η μόνη μέτρηση που μετρά πόση φύση έχουμε και πόση φύση χρησιμοποιούμε. Το ΟΑ παρακολουθεί τη χρήση έξι κατηγοριών παραγωγικών εκτάσεων: τις καλλιεργήσιμες τις εκτάσεις, τους βοσκότοπους, τις αλιευτικές περιοχές, τις οικιστικές περιοχές, τις δασικές εκτάσεις και το αποτύπωμα διοξειδίου του άνθρακα.

Ουσιαστικά, το οικολογικό αποτύπωμα μετρά τη ζήτηση και την προσφορά της φύσης.

Από την πλευρά της ζήτησης, το οικολογικό αποτύπωμα μετρά τα οικολογικά «περιουσιακά στοιχεία» που ένας δεδομένος πληθυσμός απαιτεί να παράγει τους φυσικούς πόρους που καταναλώνει (συμπεριλαμβανομένων φυτικών προϊόντων και προϊόντων ινών, ζώων και προϊόντων ψαριών, ξυλείας και άλλων δασικών προϊόντων, χώροι αστικών υποδομών) και να απορροφήσει τα απόβλητά του, ιδίως τις εκπομπές άνθρακα.

Όσον αφορά την προσφορά, η βιο-ικανότητα μιας πόλης, περιφέρειας ή κράτους αντιπροσωπεύει την παραγωγικότητα των οικολογικών της περιουσιακών στοιχείων (συμπεριλαμβανομένων καλλιεργήσιμων εκτάσεων, βοσκοτόπων, δασικών εκτάσεων, αλιευτικών περιοχών και κατοικημένων εκτάσεων). Αυτές οι περιοχές, εάν δεν χρησιμοποιηθούν-αξιοποιηθούν, μπορούν επίσης να απορροφήσουν μεγάλο μέρος των αποβλήτων που παράγουμε, ειδικά τις εκπομπές άνθρακα.

Τόσο το ΟΑ όσο και η βιο-ικανότητα εκφράζονται σε εκτάρια - παγκοσμίως συγκρίσιμα, τυποποιημένα εκτάρια παγκόσμιας μέσης παραγωγικότητας.

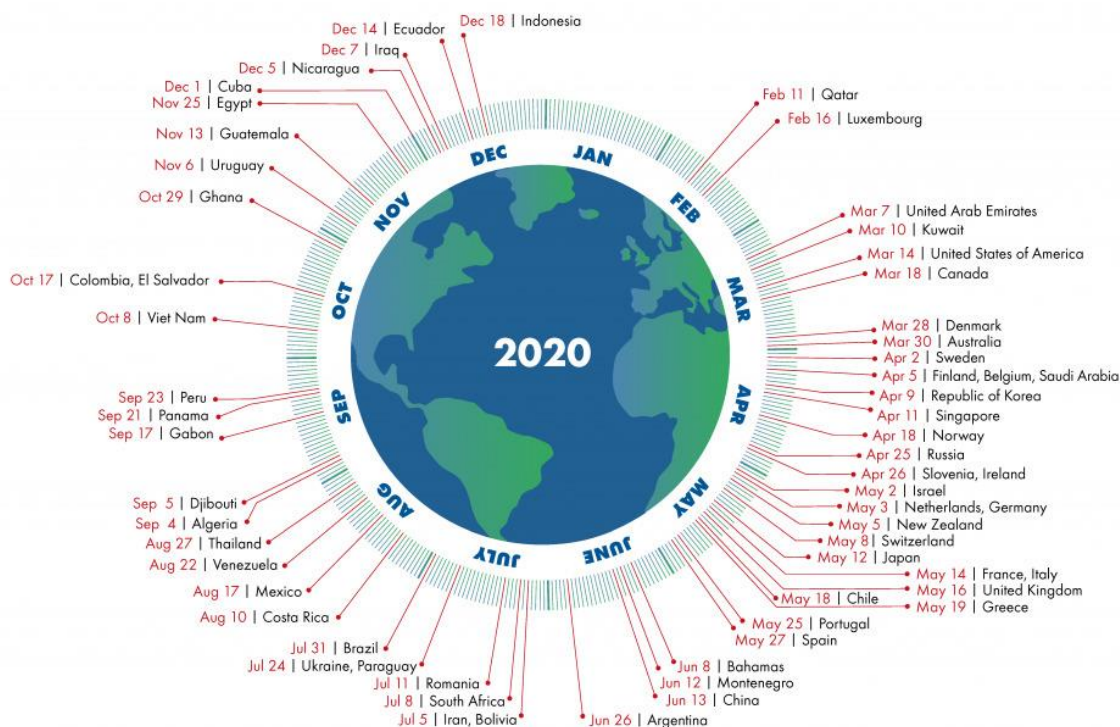
Το οικολογικό αποτύπωμα κάθε πόλης, περιφέρειας ή κράτους μπορεί να συγκριθεί με τη βιο-ικανότητα του. Εάν το οικολογικό αποτύπωμα ενός πληθυσμού υπερβεί τη βιολογική ικανότητα της περιοχής, αυτή η περιοχή παρουσιάζει οικολογικό έλλειμμα. Η ζήτηση για αγαθά και υπηρεσίες που μπορεί να προσφέρει η γη και η θάλασσα της - φρούτα και λαχανικά, κρέας, ψάρι, ξύλο, βαμβάκι για ρούχα και απορρόφηση διοξειδίου του άνθρακα - υπερβαίνει αυτό που μπορούν να ανανεώσουν τα οικοσυστήματα της περιοχής. Μια περιοχή με οικολογικό έλλειμμα ικανοποιεί τη ζήτηση εισάγοντας, εκκαθαρίζοντας τα δικά της οικολογικά περιουσιακά στοιχεία (όπως υπεραλίευση) ή / και εκπέμποντας διοξείδιο του άνθρακα στην ατμόσφαιρα. Στην περίπτωση που η βιο-ικανότητα μιας περιοχής υπερβαίνει το οικολογικό της αποτύπωμα, τότε λέμε ότι η περιοχή έχει οικολογικό απόθεμα.

Η Ημέρα Υπερακοντισμού της Γης (Earth Overshoot Day) σηματοδοτεί την ημερομηνία κατά την οποία η ζήτηση της ανθρωπότητας για οικολογικούς πόρους και υπηρεσίες σε ένα δεδομένο έτος υπερβαίνει

αυτό που μπορεί να ανανεώσει η Γη για το συγκεκριμένο έτος. Το 2020, η Ημέρα Υπερβολικής Γης έγινε στις 22 Αυγούστου, αλλά κάθε χώρα έχει διαφορετική ευθύνη και αντίκτυπο. Διατηρούμε αυτό το έλλειμμα με την εκκαθάριση αποθεμάτων οικολογικών πόρων και τη συσσώρευση αποβλήτων, κυρίως διοξειδίου του άνθρακα στην ατμόσφαιρα.

Country Overshoot Days 2020

When would Earth Overshoot Day land if the world's population lived like...

Source: Global Footprint Network National Footprint and Biocapacity Accounts 2019

Βοηθητικό υλικό Ενότητας

Άρθρα

<https://dimitrazervaki.com/boroume-na-sosoume-ton-planiti-mas/>

<http://westcult.gr/index.php/epiloges/repost-em/ta-9-oria-tou-planiti-kai-pos-exoume-kseperasei-4-apo-afta>

<https://www.sansimera.gr/worldays/435>

<https://www.pressenza.com/el/2020/10/oikonomia-tou-donut-gia-to-verolino/>

Παγκόσμια πλατφόρμα δικτύωσης: <https://doughnuteconomics.org>

Οικονομία ντόνατ στο Άμστερνταμ: <https://amsterdamdonutcoalitie.nl>

<https://www.nature.com/articles/461472a>

<https://www.stockholmresilience.org/research/research-news/2015-01-15-planetary-boundaries---an-update.html>

<https://www.footprintcalculator.org/>

<https://data.footprintnetwork.org/#/>

Βίντεο (Αγγλικά)

https://www.youtube.com/watch?v=u_9U4gqwHW8&feature=emb_imp_woyt

<https://www.youtube.com/watch?v=1BHOflzxPjI>

1.2 Ανθρώπινες ανάγκες και βιώσιμη ανθρώπινη ανάπτυξη

Οι ανθρώπινες ανάγκες χρησιμοποιούνται συνήθως για να ερμηνευθούν τα κίνητρα που βρίσκονται πίσω από τις ενέργειες που καθορίζουν την ανθρώπινη συμπεριφορά. Άλλη πιθανή ερμηνεία του όρου είναι ότι οι ανάγκες αποτελούν μέσο επίτευξης ενός συγκεκριμένου στόχου ή τα απαιτούμενα από το κοινωνικό σύνολο για την εμπειρία μιας καλής ζωής. Οι ανάγκες ως κίνητρο υπονοούν ότι όλες οι ανθρώπινες ενέργειες μπορούν να θεωρηθούν ότι προέρχονται από την αναζήτηση ικανοποίησης ή υλοποίησης των αναγκών. Οι ανθρώπινες ανάγκες ως κοινωνικές απαιτήσεις αφορούν ό, τι είναι κρίνεται απαραίτητο προκειμένου να μην υπονομευτεί η συμμετοχή στην κοινωνία, ανεξάρτητα από το εάν οι άνθρωποι κινητοποιούνται ή όχι από τις ανάγκες αυτές. Τέλος, οι ανάγκες μπορούν να θεωρηθούν και ως προ-απαιτήσεις για την επίτευξη ενός συγκεκριμένου αποτελέσματος, όπως η εκπλήρωση, η ευτυχία ή η ικανοποίηση, εμπίπτουν μεταξύ των δύο τελευταίων εξηγήσεων. Στις περιπτώσεις αυτές τα στοιχεία που συμβάλλουν στην επίτευξη ενός καλού επιπέδου διαβίωσης (όπως θέσεις εργασίας, εισόδημα, υγειονομική περίθαλψη, κοινωνική θέση), αντιμετωπίζονται παράλληλα και ως απαιτήσεις ή ανάγκες για την επίτευξη του στόχου.

Η Ατζέντα του 2030 για την αειφόρο ανάπτυξη, που εγκρίθηκε από όλα τα κράτη μέλη των Ηνωμένων Εθνών το 2015, θέλει να παρέχει ένα επίσημο κοινό σχέδιο (πλαίσιο) για την ειρήνη και την ευημερία των ανθρώπων και του πλανήτη, τόσο στο παρόν όσο και στο μέλλον. Στην καρδιά του βρίσκονται οι 17 Στόχοι Αειφόρου Ανάπτυξης (**Sustainable Development Goals**) οι οποίοι αποτελούν επείγουσα έκκληση για δράση από όλες τις χώρες - αναπτυγμένες και αναπτυσσόμενες - σε μια παγκόσμια εταιρική σχέση.

Αναγνωρίζουν ότι ο τερματισμός της φτώχειας και άλλων στερήσεων πρέπει να συμβαδίζει με στρατηγικές που βελτιώνουν την υγεία και την εκπαίδευση, μειώνουν τις ανισότητες και προωθούν την οικονομική ανάπτυξη - ενώ ταυτόχρονα αντιμετωπίζουν την κλιματική αλλαγή και εργάζονται για τη διατήρηση των ωκεανών και των δασών. (Πηγή: <https://sdgs.un.org/goals>)

Η προώθηση της εκθετικά αυξανόμενης οικονομικής ανάπτυξης σε έναν πεπερασμένο πλανήτη, με παράλληλη αντιμετώπιση της αύξησης των ανισοτήτων και της οικολογικής και κλιματικής κρίσης, είναι αδύνατη, όπως θα δούμε παρακάτω. Ωστόσο, παρά τους όποιους περιορισμούς και τις όποιες ασάφειες, οι Στόχοι Αειφόρου Ανάπτυξης είναι ίσως το πιο σημαντικό διεθνές και επίσημο πλαίσιο που συνδέει τις ανθρώπινες ανάγκες με την αειφόρο ανάπτυξη, όπου κάθε Στόχος προσδιορίζει και μια ανθρώπινη ανάγκη.

Βοηθητικό υλικό Ενότητας

Άρθρα

<http://hellenicplatform.org/oi-17-stoxoi/>

Βίντεο (Αγγλικά)

<https://youtu.be/0-Retnj3TsA>

<https://youtu.be/FyT9TMlzC6s>

<https://youtu.be/0XTBYMfZyrM>

1.3 Κοινωνικο-οικολογική ανθεκτικότητα

Ο πλανήτης μας χαρακτηρίζεται βαθιά και επηρεάζεται από την παρουσία μας. Οι επιστήμονες υποστηρίζουν ότι έχουμε εισέλθει στο ανθρωπόκαινο, μια γεωλογική εποχή στην οποία ο παγκόσμιος πληθυσμός είναι τόσο μεγάλος, ώστε η χρήση των διαθέσιμων πόρων πλέον διακόπτει τις ροές θρεπτικών ουσιών και ενέργειας ολόκληρου του πλανήτη αφήνοντας σχεδόν όλα τα οικοσυστήματα του πλανήτη με εμφανή τα σημάδια παρουσίας του ανθρώπου. Τα συστήματα που διαμορφώνονται από τις αλληλεπιδράσεις μεταξύ ανθρώπων και οικοσυστημάτων είναι η ουσία αυτού που αποκαλούμε κοινωνικο-οικολογικό σύστημα.

Η προσέγγιση που βασίζεται στην ανθεκτικότητα διερευνά τον τρόπο με τον οποίο αυτά τα αλληλεπιδρώμενα συστήματα αλληλεπίδρασης ανθρώπων και φύσης μπορούν να αντιμετωπιστούν καλύτερα ενόψει διαταραχών, εκπλήξεων και αβεβαιότητας. Η ανθεκτικότητα είναι η ικανότητα ενός συστήματος, είτε είναι άτομο, δάσος, πόλη είτε οικονομία, να αντιμετωπίζει την αλλαγή και να συνεχίζει να αναπτύσσεται. Πρόκειται για το πώς οι άνθρωποι και η φύση μπορούν να χρησιμοποιήσουν σοκ και διαταραχές, όπως μια οικονομική κρίση ή μια κλιματική αλλαγή για να ωθήσουν την ανανέωση και την καινοτομία σκέψη. Η ανθεκτικότητα ξεκινά από την πεποίθηση ότι οι άνθρωποι και η φύση συνδέονται άρρηκτα, σε σημείο που πρέπει να θεωρηθούν ως ένα ενιαίο κοινωνικο-οικολογικό σύστημα. Αυτό σημαίνει ότι στην παγκοσμιοποιημένη κοινωνία μας, ουσιαστικά δεν υπάρχουν οικοσυστήματα που δεν διαμορφώνονται από ανθρώπους αλλά ούτε και άνθρωποι που δεν χρειάζονται τα οικοσυστήματα και τις υπηρεσίες που παρέχουν.

ΚΑΤΑΝΟΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ

Για να κατανοήσουμε την έννοια της ανθεκτικότητας, πρέπει να λάβουμε υπόψη τρία βασικά στοιχεία από τα οποία αυτή εξαρτάται. Το πρώτο έχει ήδη αναφερθεί, ότι δηλαδή υπάρχουν πολύπλοκες αλληλεξαρτήσεις μεταξύ ανθρώπων και οικοσυστημάτων.

Το δεύτερο στοιχείο αποτελεί ιστορική πτυχή και αναφέρεται στην τεράστια επιτάχυνση της ανθρώπινης

ανάπτυξης τα τελευταία 200 χρόνια, ιδιαίτερα μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Αυτή η επιτάχυνση ωθεί τον πλανήτη μας επικίνδυνα κοντά στα όριά του, στο βαθμό που δεν μπορεί να αποκλειστεί η απότομη περιβαλλοντική αλλαγή. Επιπλέον, οδήγησε τους επιστήμονες να υποστηρίξουν ότι έχουμε εισέλθει σε μια νέα γεωλογική εποχή που ονομάζεται Ανθρωπόκαινος ή Εποχή του Ανθρώπου (Anthropocene), όπου η ανθρωπότητα επηρεάζει κάθε πτυχή της Γης σε κλίμακα παρόμοια με τις μεγάλες δυνάμεις της φύσης.

Το τρίτο στοιχείο αφορά το παράδοξο ότι οι καινοτόμες τάσεις και ικανότητες του ανθρώπου, που μας έφεραν στην τρέχουσα περιβαλλοντική κατάσταση, μπορούν επίσης να χρησιμοποιηθούν για να μας απομακρύνουν από αυτή. Μια κοινωνικο-οικολογική προσέγγιση, βασισμένη στην ανθεκτικότητα, μπορεί να χρησιμοποιήσει τη δύναμη της μάθησης, της ποικιλομορφίας και της προσαρμογής σε ένα ευρύ φάσμα σύνθετων προκλήσεων με στόχο να ανακαλύψει καινοτόμους τρόπους για να επανασυνδεθεί με τη βιόσφαιρα και να παραμείνει εντός των πλανητικών ορίων.

ΟΙ 7 ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

1) Ποικιλομορφία και πλεονάζουσα διαθεσιμότητα

Τα συστήματα με πολλά διαφορετικά συστατικά (π.χ. πανίδα, είδη τοπίου, συστήματα γνώσης, φορείς, πολιτιστικές ομάδες ή οργανισμοί) είναι γενικά πιο ανθεκτικά από τα συστήματα με λίγα στοιχεία. Ο πλεονάζουσα διαθεσιμότητα αυτή παρέχει ένα επιπλέον «στρώμα ασφαλείας» μέσα σε ένα σύστημα, επιτρέποντας σε ορισμένα στοιχεία να αντισταθμίσουν την απώλεια ή την αποτυχία άλλων.

2) Διαχείριση συνεκτικότητας

Η συνεκτικότητα μπορεί να ενισχύσει αλλά και να μειώσει την ανθεκτικότητα των κοινωνικο-οικολογικών

συστημάτων και των υπηρεσιών που παράγουν. Τα καλά συνδεδεμένα συστήματα μπορούν να ξεπεράσουν και να επανέλθουν ταχύτερα από τις διαταραχές και κρίσεις, ωστόσο, τα υπερβολικά συνδεδεμένα συστήματα μπορεί να οδηγήσουν παράλληλα και σε ταχεία εξάπλωση των διαταραχών σε ολόκληρο το σύστημα, επηρεάζοντας έτσι όλα τα επι μέρους στοιχεία που το απαρτίζουν.

3) Διαχείριση αργών μεταβλητών

Σε έναν ταχέως μεταβαλλόμενο κόσμο, η διαχείριση παραγόντων που μεταβάλλονται σε αργό ρυθμό είναι συχνά ζωτικής σημασίας για να διατηρηθούν τα κοινωνικο-οικολογικά συστήματα ως έχουν και να λειτουργούν με τρόπους που παράγουν τις κύριες υπηρεσίες του οικοσυστήματος. Εάν αυτά τα συστήματα μεταποπιστούν, μπορεί να είναι εξαιρετικά δύσκολο να αντιστραφεί η πορεία τους.

4) Κατανόηση της πολυπλοκότητας

Προκειμένου να συνεχίσουμε να επωφελούμαστε από ένα οικοσύστημα, πρέπει να κατανοήσουμε τις πολύπλοκες αλληλεπιδράσεις και δυναμικές που υπάρχουν μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων και των οικοσυστημάτων σε ένα κοινωνικο-οικολογικό σύστημα.

5) Ενθάρρυνση της μάθησης

Η γνώση ενός συστήματος είναι πάντα μερική και ατελής και τα κοινωνικο-οικολογικά συστήματα δεν αποτελούν εξαιρέσεις. Οι προσπάθειες για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των κοινωνικο-οικολογικών συστημάτων πρέπει συνεπώς να υποστηριχθούν με συνεχή μάθηση και πειραματισμό.

6) Διεύρυνση της συμμετοχής

Η ενεργή συμμετοχή όλων των ενδιαφερόμενων μερών θεωρείται θεμελιώδης για την επίτευξη μιας κοινωνικής-οικολογικής ανθεκτικότητας. Βοηθά στην οικοδόμηση της εμπιστοσύνης και των σχέσεων που απαιτούνται για τη βελτίωση της νομιμότητας της γνώσης και της εξουσίας κατά τη διαδικασία λήψης αποφάσεων.

7) Πολυκεντρική διακυβέρνηση

Η πολυκεντρικότητα, ένα σύστημα διακυβέρνησης στο οποίο πολλαπλά διοικητικά όργανα αλληλεπιδρούν για τη δημιουργία και την επιβολή κανόνων εντός συγκεκριμένου πολιτικού πλαισίου, θεωρείται ένας από τους καλύτερους τρόπους επίτευξης συλλογικής δράσης ενόψει αλλαγής διαταραχής.

Βοηθητικό υλικό Ενότητας

Άρθρα

<https://tvxs.gr/news/kosmos/anthropokainos-i-geologiki-epoxi-toy-anthropoy&dr=tvxsmrstvxs>

<https://applyingresilience.org/en/the-7-principles/>

Βίντεο (Αγγλικά)

<https://youtu.be/ikMlCxzO-94>

<https://youtu.be/tXlMeL5nVQk>

1.4 Ερωτήματα για προβληματισμό

Βασιζόμενοι στις πληροφορίες που μόλις διαβάσατε και την παρουσίαση που παρακολουθήσατε, παρακαλούμε σκεφτείτε σχετικά και απαντήστε στις παρακάτω ερωτήσεις:

Ερώτηση 1: Τι σας έκανε μεγαλύτερη εντύπωση από το περιεχόμενο του κεφαλαίου αυτού;

Ερώτηση 2: Τι συναισθήματα σας προκαλούν οι πληροφορίες αυτές;

Ερώτηση 3: Μπορείτε να προσδιορίσετε τις επιπτώσεις της παγκόσμιας κρίσης στην πόλη που ζείτε; Μπορείτε να δώσετε μερικά παραδείγματα;

1.5 Πηγές

- <https://f.hubspotusercontent20.net/hubfs/4783129/LPR/PDFs/ENGLISH-FULL.pdf>
- <https://medium.com/@designforsustainability/sustainability-is-not-enough-we-need-regenerative-cultures-4abb3c78e68b>
- https://www.researchgate.net/publication/285755287_Human_scale_development_An_opti_on_for_the_future
- <https://www.ecologyandsociety.org/vol9/iss2/art5/>
- <https://www.youtube.com/watch?v=ZjE9T-KQZOU>
- https://www.ted.com/talks/johan_rockstrom_let_the_environment_guide_our_developmen_t
- https://www.youtube.com/watch?v=VOMWzjrRiBg&feature=emb_logo
- <https://youtu.be/1gFhxYcStEg>
- <https://youtu.be/FeOU5vydSBY>
- <http://www.cosmopolisproject.org/gaia-theory-in-a-nutshell/>

Βήμα 2: Ατενίζοντας τον Ορίζοντα – Συμπαραγωγή κοινωνικών πολιτικών και υπηρεσιών

ΤΙΤΛΟΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

Συμπαραγωγή κοινωνικών πολιτικών και υπηρεσιών

ΚΥΡΙΟ ΕΡΩΤΗΜΑ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

Πώς μπορεί η συμπαραγωγή, μέσω της συνεργασίας δημόσιου τομέα και πολιτών, να βελτιώσει τις κοινωνικές πολιτικές και τις υπηρεσίες που παρέχονται στους πολίτες;

ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

Η συνεργασία δημόσιου-τοπικής κοινότητας και δημόσιου-ιδιωτικού τομέα αναπτύσσεται τα τελευταία χρόνια ως λύση για την επέκταση της ικανότητας της δημόσιας διοίκησης να ανταποκρίνεται αποτελεσματικότερα στις ανθρώπινες ανάγκες μέσω κοινωνικών πολιτικών και υπηρεσιών, με μηχανισμούς συνεργασίας πολλών φορέων που βασίζονται σε συμφωνίες διαχείρισης των κοινών αγαθών. Η επιτυχία των συμφωνιών διασφαλίζεται μέσω βέλτιστων μοντέλων διακυβέρνησης που παρέχουν σαφήνεια στις ευθύνες, καθώς και διαφανή και υπεύθυνη λήψη αποφάσεων: δύο βασικά στοιχεία στις διαδικασίες συμπαραγωγής. Στο βήμα 2, θα παρουσιαστούν οι αρχές, οι βασικές προϋποθέσεις και τα μοντέλα συμπαραγωγής δημόσιων πολιτικών και κοινωνικών υπηρεσιών και θα επισημανθούν οι παράγοντες-κλειδιά για την επιτυχή ανάπτυξη μηχανισμών δημόσιας-κοινωνικής συνεργασίας.

ΣΤΟΧΟΙ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

- Κατανοήστε πώς η συνεργασία δημόσιου-κοινωνίας μπορεί να βελτιώσει την παροχή κοινωνικών υπηρεσιών.
- Ενημερωθείτε για τους διαφορετικούς τύπους μοντέλων συμπαραγωγής.
- Συνειδητοποιήστε τη σημασία του ρόλου της κοινότητας στην διαδικασία της συμπαραγωγής.

2.1. Κοινωνικές υπηρεσίες και δημόσια πολιτική

ΔΗΜΟΣΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Ο πιο γνωστός, απλός και σύντομος ορισμός της δημόσιας πολιτικής έχει δωθεί από τον Thomas Dye: «δημόσια πολιτική είναι **οτιδήποτε επιλέγει μια κυβέρνηση να κάνει ή να μην κάνει**» (Dye, 1972: 2)

Οι δημόσιες πολιτικές είναι ενσωματωμένες σε πολύπλοκα συστήματα. Ως πολύπλοκο σύστημα ορίζεται αυτό εντός του οποίου διακριτοί φορείς, συνδεδεμένοι μέσω δικτύων, αλληλεπιδρούν επιλεκτικά και σε συνεχή βάση, ακολουθώντας απλούς κανόνες χωρίς κεντρικό έλεγχο, και από το οποίο προκύπτουν (συχνά απρόβλεπτα) μοτίβα, δομές, χρήσεις και λειτουργίες (που μπορεί να είναι επιθυμητές ή όχι), χωρίς να καταλήγουν σε οριστική ισορροπία, αλλά αντ'αυτού σε μια διαδικασία μαθησης, προσαρμογής και εξέλιξης (Mueller, 2020)

Μερικές φορές, οι πολιτικές που θεσπίζονται προς όφελος των ειδικών συμφερόντων παράγουν καταστροφικά κοινωνικά αποτελέσματα. Για παράδειγμα, το άνοιγμα δημόσιων γαιών σε εταιρείες πετρελαίου, ξυλείας και ορυκτών μπορεί να βλάψει ανθρώπους και περιβάλλοντα, εάν δεν υπάρχουν κατάλληλες διασφαλίσεις (Gore, 2007).

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Ένα κράτος πρόνοιας είναι ένα κράτος που έχει δεσμευτεί να παρέχει βασική οικονομική ασφάλεια στους πολίτες του, προστατεύοντάς τους από κινδύνους που σχετίζονται με την μεγάλη ηλικία, την ανεργία, τα ατυχήματα και τις ασθένειες. Η κοινωνική πολιτική είναι ο τρόπος με τον οποίο μια κοινωνία ανταποκρίνεται στα κοινωνικά προβλήματα. Οι πολιτικές κοινωνικής πρόνοιας συχνά ανταγωνίζονται τις οικονομικές, πολιτικές και αμυντικές ανάγκες για προσοχή και πόρους. (Weir, 2001)

Η **δημόσια οικονομία** υποστηρίζει την απασχόληση, τόσο σε αναπτυγμένες όσο και σε αναπτυσσόμενες χώρες, μέσω της άμεσης απασχόλησης εργαζομένων στις δημόσιες υπηρεσίες, της έμμεσης απασχόληση εργαζομένων μέσω υπερβολών, της απασχόλησης εργαζομένων σε έργα υποδομής και της επιπλέον ζήτησης που προκύπτει από την κατανάλωση των μισθών αυτών των εργαζομένων και των επιδομάτων των δικαιούχων παροχών κοινωνικής ασφάλισης (το «πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα»).

Το συνδυασμένο αποτέλεσμα αυτών των μηχανισμών υποστηρίζει τις μισές επίσημες θέσεις εργασίας στον κόσμο. Επιπλέον, οι δημόσιες επιδοτήσεις έχουν υποστηρίξει την απασχόληση σε ιδιωτικές εταιρείες σε καιρούς ύφεσης ή παρέχοντας εγγυήσεις για την απασχόληση. Ο δημόσιος τομέας υποστηρίζει επίσης την ποιότητα της απασχόλησης παρέχοντας επίσημες άμεσες θέσεις εργασίας με αξιοπρεπή αμοιβή και όρους, με θέσπιση κανόνων προμηθειών για την απαίτηση «δίκαιων μισθών» από ιδιώτες εργολάβους για τη μείωση των διακρίσεων λόγω φύλου και εθνοτικών διακρίσεων και για την ενίσχυση της επίσημης απασχόλησης των τοπικών εργαζομένων. Οι δημόσιες υπηρεσίες βελτιώνουν επίσης την ισότητα, επειδή η παροχή του δημόσιου τομέα μειώνει την εξαγωγή κέρδους και επειδή η ίδια η αξία των δημοσίων υπηρεσιών προσθέτει περισσότερο στο πραγματικό εισόδημα των φτωχότερων νοικοκυριών. (Hall and Nyungen, 2018)

Whereas rational agents would be expected to increase donations if offered economic incentives, in many cases payment was found to be a barrier for donations.

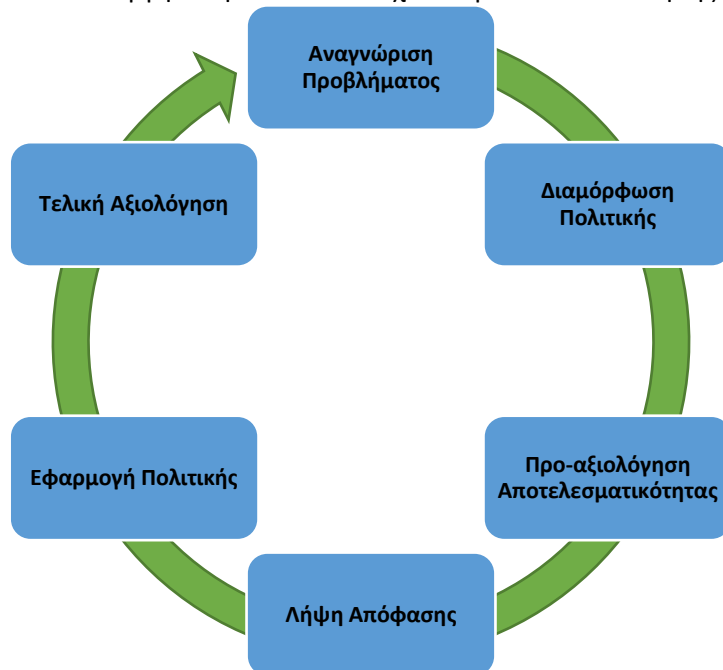
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ

Η σκέψη πίσω από την τυπική προσέγγιση στη χάραξη πολιτικής ακολουθεί την αναγωγική άποψη που κυριαρχεί σε μεγάλο μέρος της επιστήμης. Ο **Αναγωγισμός** (Reductionism) υποθέτει ότι για να κατανοήσει κάποιος ένα μεγάλο και περίπλοκο θέμα, μπορεί κανείς να το χωρίσει σε μικρότερα και πιο εύκολα κατανοητά στοιχεία. Μόλις αυτά γίνουν κατανοητά, τα κομμάτια συγκεντρώνονται για να αποκαλύψουν τη λειτουργία του συνόλου. Απαιτεί δηλαδή το σύνολο να είναι απλώς το άθροισμα των μερών, ή με άλλα λόγια, η σχέση μεταξύ των τμημάτων να είναι γραμμική. (Mueller, 2020)

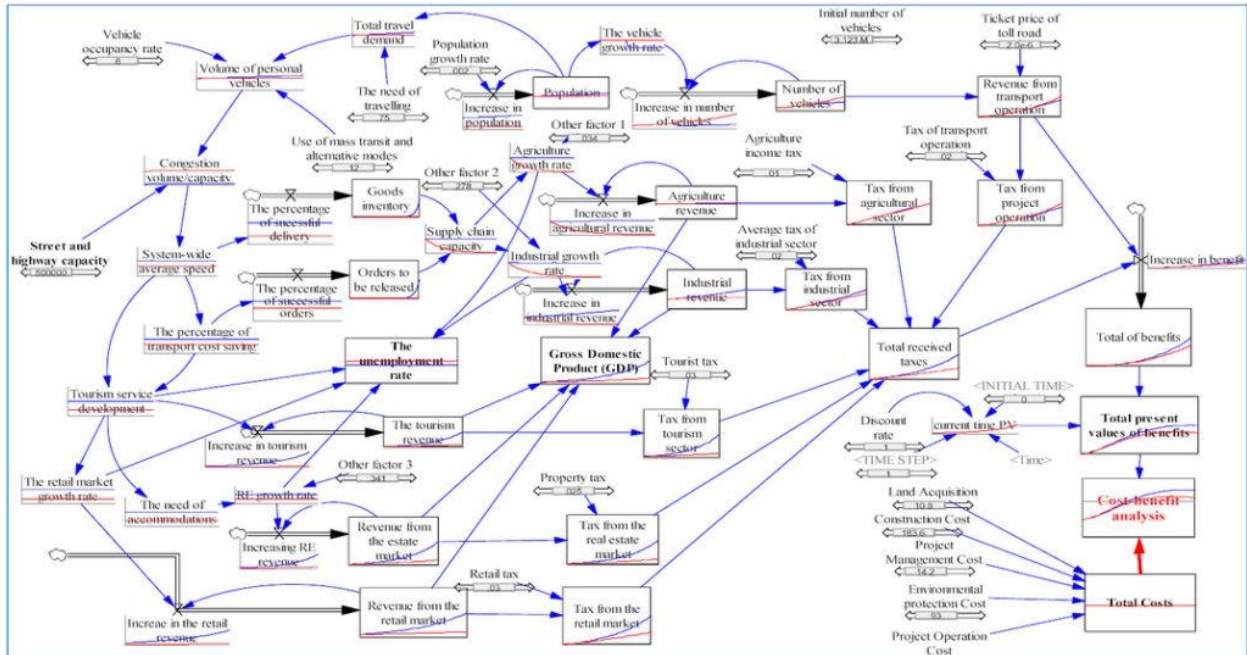
Αλλά σε πολύπλοκα συστήματα συχνά **δεν υπάρχει αναλογικότητα μεταξύ αιτίας και αποτελέσματος**. Συχνά οι μεγάλες αιτίες δεν μπορούν να έχουν καμία επίδραση, όπως μια λίμνη που δέχεται σημαντική απορροή από τη γεωργία και άλλες ανθρώπινες χρήσεις, αλλά εξακολουθεί να είναι καθαρή και να διατηρεί τη ζωή. Σε κάποιο σημείο όμως η ρύπανση περνάει ένα κατώφλι και η λίμνη ξαφνικά μετατρέπεται σε ευτροφική, χάνοντας την ελκυστικότητά και τη ζωή (Allen and Holling, 2010).

Η συνέπεια της μη γραμμικότητας είναι ότι το **τελικό αποτέλεσμα μιας δημόσιας πολιτικής δεν θα είναι το άθροισμα της επίδρασης των τμημάτων της**. Ένας άλλος τρόπος να το δούμε είναι ότι οι πολιτικές παράγουν αναδυόμενα φαινόμενα, δηλαδή, αποτελέσματα που δεν μπορούν να προβλεφθούν εύκολα κοιτάζοντας τα επιμέρους στοιχεία που τις συνθέτουν, αλλά αποτελέσματα που γίνονται ορατά και (πιθανώς) κατανοητά μόνο κατά τη λειτουργία του συστήματος. Η ανάδυση αποτελεί το βασικό στοιχείο-υπογραφή ενός πολύπλοκου συστήματος. (Mueller, 2020)

Πως περιμένουμε να λειτουργήσει η διαδικασία σχεδιασμού και υλοποίησης μιας κοινωνικής πολιτικής:

Πως τελικά λειτουργεί:

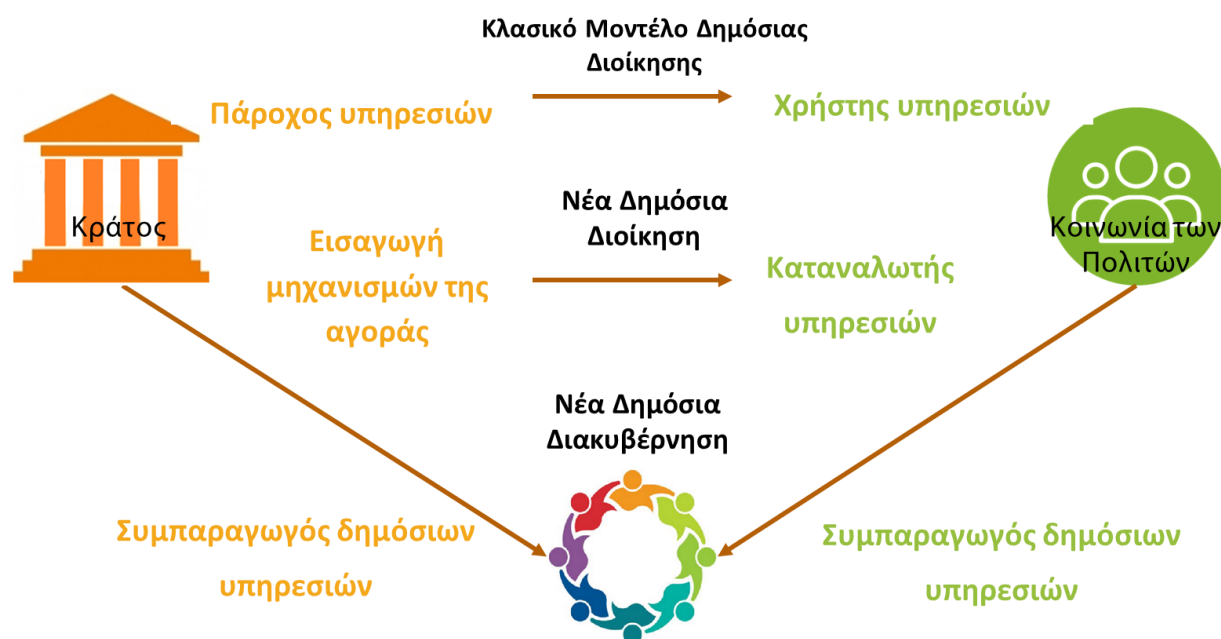
Ο σχεδιασμός και η εφαρμογή της δημόσιας πολιτικής απαιτεί τη δημιουργία κινήτρων και περιορισμών που θα επηρεάσουν τις επιλογές και τη συμπεριφορά τόσο του κοινού-στόχου όσο και των υπευθύνων για την εφαρμογή της πολιτικής. Εάν οι εμπλεκόμενοι έχουν παγιωμένες αντιλήψεις και προκαταλήψεις, είναι πολύ πιο δύσκολο να προβλεφθούν οι αντιδράσεις τους σε διαφορετικά κίνητρα και περιορισμούς υπό συγκεκριμένες καταστάσεις- περιστάσεις. Ένα κλασικό παράδειγμα αυτού ήταν η θέσπιση χρηματικής αποζημίωσης ως πολιτική αύξησης των δωρεών αίματος (Niza et al., 2013). Ενώ ορθολογικά το οικονομικό αυτό κίνητρο θα έπρεπε να λειτουργήσει θετικά στην αύξηση των αιμοδοτών, στην πράξη η αποζημίωση αποτέλεσε εμπόδιο στην αύξηση των δωρεών αίματος.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ

Η **Νέα Δημόσια Διοίκηση** (New Public Management) είναι μια σχολή σκέψης που υποστήριξε ότι οι αδυναμίες στις λειτουργίες των δημόσιων υπηρεσιών θα μπορούσαν να ξεπεραστούν με την εισαγωγή στη διοίκηση του δημόσιου τομέα πρακτικών όπως ο στρατηγικός σχεδιασμός, η διαχείριση βάσει στόχων και τα συστήματα ανταμοιβής βάσει κινήτρων, ευνοώντας έτσι την εξωτερική ανάθεση πολλών κυβερνητικών υπηρεσιών σε μη κυβερνητικούς ιδιωτικούς οργανισμούς μέσω συμβάσεων. Ωστόσο, η ΝΔΔ έχει επικριθεί ότι εστιάζει σε ό,τι συμβαίνει «εντός» οργανισμών, αντί να ανταποκρίθει σε ένα εξωτερικό περιβάλλον όπου οι οργανισμοί λειτουργούν όλο και περισσότερο πλουραλιστικά και κατακερματισμένα. Παράλληλα, βασίζεται στην εφαρμογή ξεπερασμένων επιχειρηματικών τεχνικών στην εφαρμογή δημόσιας πολιτικής και στην παροχή δημόσιων υπηρεσιών, παρά τα αυξανόμενα στοιχεία ότι τελικά αυτές οι τεχνικές δεν λειτουργούν καλά (Almog-Bar, 2018). Επίσης, η ΝΔΔ δίνει έμφαση στην εξάρτηση από μηχανισμούς της αγοράς για την ανάληψη λειτουργιών που προηγουμένως εκτελούνταν από κρατικούς λειτουργούς και υπηρεσίες.

Η **Νέα Δημόσια Διακυβέρνηση** (New Public Governance) προέκυψε ως απάντηση στη Νέα Δημόσια Διοίκηση, για να προτείνει ένα πιο πληθωρικό και πλουραλιστικό κράτος, όπου πολλοί

αλληλεξαρτώμενοι φορείς συμβάλλουν στην παροχή δημόσιων υπηρεσιών και η χάραξη πολιτική επικαιροποιείται διαρκώς από άλλες ενεργές διαδικασίες. Παράλληλα, επικεντρώνεται σε πολυσυμμετοχικά δίκτυα υπηρεσιών και στον ρόλο της κυβέρνησης στον συντονισμό ενός ευρέος φάσματος τρίτων μερών, τονίζοντας την αποτελεσματικότητα των υπηρεσιών και των αποτελεσμάτων που προκύπτουν ως προϊόν αλληλεπίδρασης μεταξύ των δημόσιων οργανισμών και των περιβαλλόντων τους (Salomon και Toerler 2015). Η Νέα Δημόσια Διακυβέρνηση δίνει επίσης έμφαση στα σημαντικά πλεονεκτήματα που μπορούν να προσφέρουν οι μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί στην παροχή δημόσιων υπηρεσιών.

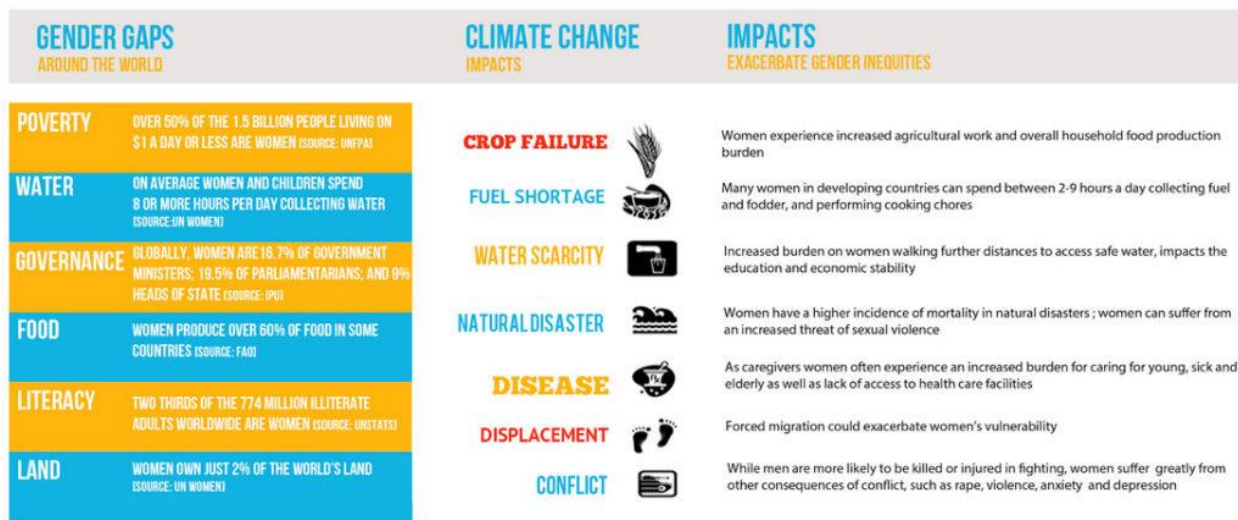
Οι αποκλεισμένες ομάδες μπορούν να αποτελέσουν αποτελεσματική κινητήρια δύναμη για τη δική τους αλλαγή σχηματίζοντας ή συμμετέχοντας σε οργανισμούς που εκπροσωπούν τα συμφέροντα της ομάδας τους. Επιπροσθέτως, οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη διεξαγωγή έρευνας για την ανάδειξη του προφίλ των αποκλεισμένων ομάδων.

ΘΕΜΑΤΑ ΠΡΟΣ ΕΞΕΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ: ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

Οι πολιτικές είναι σημαντικές σε τομείς που κυμαίνονται από την προστασία από τη βία και τις διακρίσεις έως την πρόσβαση σε δημόσιες υπηρεσίες. Αλλά ο τρόπος με τον οποίο σχεδιάζονται και εφαρμόζονται οι πολιτικές καθορίζεται, εν μέρει, από τη συμμετοχή στην πολιτική.

Ο **κοινωνικός αποκλεισμός** συμβαίνει όταν οι άνθρωποι δεν μπορούν να συμμετάσχουν πλήρως στην οικονομική, κοινωνική και πολιτική ζωή, επειδή αποκλείονται με βάση πολιτιστικούς, θρησκευτικούς, φυλετικούς ή άλλους λόγους. Το φύλο παραμένει μια από τις πιο διαδεδομένες βάσεις διακρίσεων. Οι πολιτικές που αντιμετωπίζουν παγειωμένα πρότυπα διακρίσεων και επιβλαβή στερεότυπα, προκαταλήψεις και πρακτικές για το φύλο είναι βασικές για την πλήρη υλοποίηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των γυναικών.

Όσον αφορά στην κλιματική αλλαγή, οι βελτιωμένες δυνατότητες περιλαμβάνουν εκείνες που επιτρέπουν στους ανθρώπους να προετοιμάζονται και να ανταποκρίνονται όχι μόνο σε περιβαλλοντικά σοκ που έχουν ιστορικό προηγούμενο, αλλά και στις πιο πρωτοφανείς διαταραχές που είναι πιθανό να προκαλέσει η κλιματική αλλαγή.

Η ειδική έκθεση του 2018 της Διακυβερνητικής Ομάδας για την Αλλαγή του Κλίματος αναφέρεται σε συγκεκριμένες τοπικά προσαρμοσμένες πολιτικές ως μέσο αντιμετώπισης διαρθρωτικών ανισοτήτων, ανισοροπιών ισχύος και μηχανισμών διακυβέρνησης που δημιουργούν και επιδεινώνουν τις ανισότητες και τους κινδύνους για κλιματικές επιπτώσεις. Ωστόσο, η έκθεση προειδοποιεί ότι τέτοιες πολιτικές μπορούν επίσης να ενισχύσουν τις ανισότητες και τις ανισοροπίες στην κοινωνία καθώς, για παράδειγμα, μια πολιτική προσαρμογής που βασίζεται στην αυτονομία, ενδέχεται να εντείνει την κλιματική επιβαρύνση για τις λιγότερο προνομιούχες ομάδες.

Οι αποκλεισμένες ομάδες μπορούν να είναι αποτελεσματικοί οδηγοί της δικής τους αλλαγής σχηματίζοντας ή συμμετέχοντας σε οργανισμούς που εκπροσωπούν τα συμφέροντα της ομάδας. Οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη διεξαγωγή έρευνας για την ανάδειξη του προφίλ των αποκλεισμένων ομάδων.

Βοηθητικό υλικό Ενότητας

Βίντεο (Αγγλικά)

- <https://youtu.be/-pgNhsNG0x4>
- <https://youtu.be/S90M1WtzLVc>
- <https://youtu.be/HI-mHdjZHmU>
- <https://youtu.be/dtfwekPcl3o>

2.2. Φορείς και ρόλοι

ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ

Τα **κράτη φιλελεύθερης πρόνοιας** ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της αγοράς και του εργατικού δυναμικού. Πολλές παροχές, όπως η ασφάλιση υγείας και οι συντάξεις, συνδέονται με την απασχόληση. Επίσης, η παροχή υπηρεσιών από το κράτος γίνεται μετά από έλεγχο και προσδιορισμό καταλληλότητας και παρέχονται σχετικά μέτρια χρηματικά (και άλλα οφέλη) σε όσους θεωρούνται επιλέξιμοι.

Τα **συντηρητικά κράτη πρόνοιας** βασίζονται στην παροχή υπηρεσιών από το κράτος, παρά στην αγορά ή στην ιδιωτική παροχή. Τα κράτη αυτά παρουσιάζουν φαινόμενα παραδοσιακής-πυρηνικής οικογένειας που χαρακτηρίζεται από έναν άντρα που πληρώνει τα χρήματα και μια γυναίκα που φροντίζει την οικογένεια.

Τα **σοσιαλδημοκρατικά κράτη πρόνοιας** προωθούν το όραμα του κράτους ως εγγυητή των κοινωνικών δικαιωμάτων. Αυτά τα κράτη προωθούν την ισότητα στις παροχές ως μέσο ελαχιστοποίησης των επιπτώσεων της κοινωνικής τάξης και του εισοδήματος. Τα επιδόματα πρόνοιας χρησιμοποιούνται για την εξισορρόπηση της ικανότητας όλων των πολιτών, ανεξαρτήτως εισοδήματος, να συμμετέχουν στην πολιτική κοινότητα (Staehele, 2001).

Η αύξηση των δημοσίων δαπανών ως ποσοστό της οικονομίας ήταν σταθερά ανάλογη με την αύξηση του ΑΕΠ για περισσότερο από έναν αιώνα, τόσο στις αναπτυσσόμενες χώρες όσο και στις χώρες με υψηλά εισοδήματα. Οι δραστηριότητες του δημόσιου τομέα, άμεσα και έμμεσα, υποστηρίζουν τις μισές επίσημες θέσεις εργασίας παγκοσμίως στον κόσμο και έχει συγκριτικό πλεονέκτημα στην παροχή δημόσιων αγαθών, όπως η καθολική πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη, η προσιτή στέγαση και η προστασία του πλανήτη από την κλιματική αλλαγή. (Hall και Nguyen, 2018)

Η ανάγκη για δημόσιες υπηρεσίες και δημόσιες δαπάνες αναμένεται να αυξηθεί παγκοσμίως λόγω της συνεχιζόμενης οικονομικής ανάπτυξης, της κλιματικής αλλαγής και της γήρανσης του πληθυσμού, αλλά, όπως και στο παρελθόν, αυτό εξαρτάται από τα αποτελέσματα των πολιτικών διαδικασιών.

Ο ΙΔΙΩΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

Οι τρόποι με τους οποίους ο ιδιωτικός τομέας μπορεί να συμβάλει στην εθνική ανάπτυξη είναι ευρείς, αλλά μπορεί να συνοψισθούν στα εξής: δημιουργία θέσεων εργασίας και απασχόληση, συμβολή στο εθνικό εισόδημα, παράδοση βασικών αγαθών και υπηρεσιών, χρηματοδότηση ιδίων κεφαλαίων, φορολογικά έσοδα, δικαιώματα χρήσης, αποτελεσματικές ροές κεφαλαίου για την παραγωγή αγαθών, καθώς και συμμετοχή σε μια σειρά κοινωνικών παρεμβάσεων μέσω των πρωτοβουλιών **Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης** (Corporate Social Responsibility) (Benshaul-Tolonen et al., 2019)

Μια ολοένα και πιο κοινή μορφή σύναψης συμβάσεων στην Ευρώπη είναι μέσω **Συμπράξεων Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα** (Public Private Partnerships). Οι συμπράξεις αυτές είναι ουσιαστικά μια συμφωνία μεταξύ της κυβέρνησης και ενός ή περισσότερων ιδιωτικών εταιριών (η οποία μπορεί να περιλαμβάνει φορείς εκμετάλλευσης και χρηματοδότες) σύμφωνα με την οποία οι ιδιώτες εταίροι παρέχουν την υπηρεσία με τέτοιο τρόπο ώστε οι στόχοι παροχής υπηρεσιών της κυβέρνησης να ευθυγραμμίζονται με τους στόχους κέρδους των ιδιωτικών εταιριών και όπου η αποτελεσματικότητα της ευθυγράμμισης αυτής βασίζεται στην επαρκή μεταφορά επιχειρηματικών κινδύνων και ρίσκων στους ιδιωτικούς εταίρους.

(UNDP, 2012: 60).

Οι εννέα τομείς που συχνά υπόκεινται σε ιδιωτικοποιήσεις, εξωτερικές συνεργασίες και συμπράξεις δημόσιου-ιδιωτικού τομέα (Hall and Nguyen, 2018):

- Λεωφορεία
- Ηλεκτρική ενέργεια
- Υπηρεσίες υγείας
- Λιμάνια
- Φυλακές
- Σιδηροδρομικές μεταφορές
- Τηλεπικοινωνίες
- Διαχείριση των αποβλήτων
- Νερό

Θεωρείται ευρέως ότι οι ιδιωτικοποιήσεις ή οι συμπράξεις δημόσιου-ιδιωτικού τομέα μπορούν να οδηγήσουν σε υψηλότερα επίπεδα αποτελεσματικότητας. Δηλαδή, ο ιδιωτικός τομέας πρέπει πάντα να παρέχει ένα δεδομένο επίπεδο υπηρεσίας με μικρότερο κόστος από το δημόσιο. Ωστόσο, η ιδιωτικοποίηση των υπηρεσιών στους τομείς της ενέργειας, της παροχής νερού και της διαχείρισης αποβλήτων ενδέχεται να επηρεάσει αρνητικά την ποιότητα της παροχής υπηρεσιών και να καταλήξει σε αύξηση των τιμών για τους κατοίκους των πόλεων.

Ωστόσο, τα στοιχεία δεν δείχνουν βελτιστοποιημένη αποτελεσματικότητα από τις ιδιωτικές εταιρείες. Εάν ο ιδιωτικός τομέας δεν παρέχει αυτό το πλεονέκτημα απόδοσης, τότε δεν είναι δυνατή η αντιστάθμιση του υψηλότερου κόστους του κεφαλαίου για τις ιδιωτικές εταιρίες. Οι κυβερνήσεις μπορούν πάντα να δανείζονται φθηνότερα σε σχέση με τις ιδιωτικές εταιρείες, επομένως **η συγκέντρωση χρημάτων μέσω ιδιωτικοποιήσεων, εξωτερικής ανάθεσης ή Συμπράξεων Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα είναι πάντα η χειρότερη επιλογή.** (Hall and Nguyen, 2018). Επιπροσθέτως, υπάρχει ο κίνδυνος τα ιδιωτικά κέρδη να εξαρτώνται από την υποβάθμιση των στόχων δημόσιας υπηρεσίας που έχουν τεθεί όταν αυτοί εμποδίζουν τη μεγιστοποίηση του κέρδους, να αποτελέσουν δηλαδή μια περίπτωση ευκαιριακών κερδών εις βάρος των στόχων δημοσίου συμφέροντος. (D'Souza και Megginson, 2007).

ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ

Οι οργανώσεις της **Κοινωνίας των Πολιτών** (Civil Society Organisations) μπορούν να προσφέρουν τόσο άμεση ανακούφιση όσο και μακροπρόθεσμη μετασχηματιστική αλλαγή. Οι οργανώσεις αυτές υπερασπίζονται τα συλλογικά συμφέροντα και την λήψη ευθυνών, παρέχουν μηχανισμούς αλληλεγγύης και προωθούν τη συμμετοχικότητα, επηρεάζουν τη λήψη αποφάσεων, συμμετέχουν άμεσα στην παροχή υπηρεσιών και δρουν ενεργά κατά των προκαταλήψεων.

Τις δύο τελευταίες δεκαετίες σημειώθηκαν σημαντικές αλλαγές στην κοινωνία των πολιτών και στον μη κερδοσκοπικό τομέα. Αυτές οι αλλαγές περιλαμβάνουν σημαντική αύξηση του μεγέθους και της σημασίας του τομέα σε πολλές χώρες, ιδίως υπό την μορφή μηχανισμού παροχής δημόσιων υπηρεσιών και συμβολής στην οικοδόμηση της κοινότητας. Αναγνωρίζεται όλο και περισσότερο ότι η πολιτική συμμετοχή δημιουργεί κοινωνικό κεφάλαιο, το οποίο συμβάλλει στην καλύτερη λειτουργία της κοινωνίας, της οικονομίας και του πολιτικού συστήματος. Οι μη κερδοσκοπικές ενώσεις, οι οποίες

αποτελούν την κοινωνική υποδομή της κοινωνίας των πολιτών, εκδηλώνουν αυτήν την εμπλοκή και διευκολύνουν τη δημιουργία εμπιστοσύνης, κοινωνικής ένταξης και κοινοτικής ευθύνης. (Almog-Bar, 2018)

Οι μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί πιστεύεται ότι έχουν σημαντικά πλεονεκτήματα σε σχέση με άλλους τύπους παρόχων δημόσιων υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένης της προστιθέμενης αξίας και της γνώσης που απορρέει από την εγγύτητα σε συγκεκριμένες ομάδες στόχου, τη μεγαλύτερη ικανότητα προσαρμογής ολιστικών υπηρεσιών στις ανάγκες των πελατών, την ευελιξία και την ικανότητα καινοτομίας, την εμπειρία στην κινητοποίηση εθελοντών και ιδιωτικών φιλανθρωπικών πόρων και την προώθηση σημαντικών κοινωνικών αξιών όπως η ποικιλομορφία, η αίσθηση της κοινότητας και ο πολιτικός ακτιβισμός καθώς τις δυνατότητες εκδημοκρατισμού των δημόσιων υπηρεσιών μέσω συμπαραγωγής και συμμετοχής των χρηστών αυτών (Bode and Brandsen 2014).

Επιπλέον, οι μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί προσφέρουν πληροφορίες για τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών σε αυτήν την εποχή, στην προώθηση των φωνών και των συμφερόντων των ευάλωτων πληθυσμών, στη διατήρηση της ακεραιότητας και της βιωσιμότητάς τους, στην προώθηση του εθελοντισμού και του πολιτικού ακτιβισμού, καθώς και στην οικοδόμηση και ενίσχυση της κοινωνίας των πολιτών ως ενός εναλλακτικού πλαισίου εντός του οποίου θα μπορούν να συζητηθούν θέματα κοινού ενδιαφέροντος, να δημιουργηθούν νέες πολιτικές λύσεις και να ασκηθεί επιρροή στο κράτος (Cohen 1995). Υποστηρίζουν επίσης καινοτόμους τρόπους μέσω των οποίων οι διάφοροι φορείς της κοινωνίας των πολιτών ανταποκρίνονται σε αυτές τις προκλήσεις.

Οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών μπορούν να εκπληρώσουν πολλαπλές λειτουργίες σε σχέση με την παροχή υπηρεσιών (UNDP, 2012: 46):

- **Εκπροσώπηση των συμφερόντων των ευάλωτων ομάδων** (για παράδειγμα, άτομα με αναπηρία, ανύπαντρες μητέρες, άτομα που ζουν με HIV / AIDS κ.λπ.). Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο είναι συνήθως εκείνοι που δίνουν έμφαση στην ανάγκη παροχής των κατάλληλων κοινωνικών υπηρεσιών για τέτοιες ομάδες. Όντας πιο κοντά στους δικαιούχους, είναι επίσης πολύ χρήσιμοι στο σχεδιασμό των υπηρεσιών, καθώς είναι πιο εξοικειωμένοι με τις ανάγκες των ομάδων στόχων.

- **Παροχή συμπληρωματικών ή εναλλακτικών υπηρεσιών**, σε υποεξυπηρετούμενες ομάδες ατόμων που χρειάζονται κοινωνικές υπηρεσίες και ανάπτυξη / πιλοτική εφαρμογή νέων υπηρεσιών που στο μέλλον θα μπορούσαν να υιοθετηθούν και σε κρατικό επίπεδο

Πλεονεκτήματα της κοινωνίας των πολιτών ως πάροχοι υπηρεσιών:

- Είναι **κοντά στα προβλήματα**
- Είναι **πηγή καινοτομίας**
- Έχουν **εξειδικευμένη εμπειρία**
- Είναι **ευέλικτα**
- Είναι πιθανό να **παρέχουν υψηλότερης ποιότητας υπηρεσίες**
- Μπορούν να φέρουν **πρόσθετους πόρους**

Βοηθητικό υλικό Ενότητας

Ιστοσελίδες

<https://socialpolicy.gr/2017/04/%CE%BA%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CF%89%CE%BD%CE%AF%CE%B1-%CF%80%CE%BF%CE%BB%CE%B9%CF%84%CF%8E%CE%BD-%CE%BF-%CF%84%CF%81%CE%AF%CF%84%CE%BF%CF%82-%CE%B4%CF%81%CF%8C%CE%BC%CE%BF%CF%82-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CF%80.html>

https://www.contentarchive.wwf.gr/images/pdfs/FactSheet_CivilSociety_Svoronou.pdf

Βίντεο

<https://www.youtube.com/watch?v=wKaAYpXQYus>

<https://www.youtube.com/watch?v=TmcmP5rG6iY>

<https://youtu.be/Jv3hMfTTCfY>

https://youtu.be/3h_PEVu6WIk

<https://youtu.be/g088DgwyLkA>

<https://youtu.be/XotJxWKYKCw>

2.3. Συμπαράγωγη: επίπεδα, τύποι και μοντέλα

ΟΡΙΣΜΟΙ ΣΥΜΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

Η ακαδημαϊκή προέλευση του όρου «συμπαράγωγη» βρίσκεται στο έργο του βραβευμένου με Νόμπελ Elinor Ostrom (1996) και άλλων οικονομολόγων από τη δεκαετία του 1970, οι οποίοι μελέτησαν τη διάδραση μεταξύ δημόσιων οργανισμών και πολιτών και διαπίστωσαν ότι η συνεργασία μεταξύ των παρόχων και των χρηστών των υπηρεσιών αύξησε σημαντικά την αποτελεσματικότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών, σε σχέση με αυτές που ήταν απλά προϊόν κεντρικού σχεδιασμού. Τις τελευταίες δεκαετίες, οι κυβερνήσεις επανέφεραν τον πολίτη ως σημαντικό παράγοντα στο σχεδιασμό, την εφαρμογή και την παρακολούθηση των δημόσιων πολιτικών και υπηρεσιών.

Ο όρος «συμπαράγωγη» περιγράφει την **παροχή δημόσιων υπηρεσιών σε μια ίση και αμοιβαία σχέση μεταξύ επαγγελματιών, ατόμων που χρησιμοποιούν υπηρεσίες, των οικογενειών τους και των γειτόνων τους**. Όταν οι δραστηριότητες παράγονται με αυτόν τον τρόπο, τόσο οι υπηρεσίες όσο και οι γειτονιές γίνονται πολύ πιο αποτελεσματικοί παράγοντες αλλαγής. (Boyle and Harris, 2009: 11)

Η συμπαράγωγη αποτελεί μια **συνολική προσέγγιση-φιλοσοφία στη λήψη αποφάσεων και στο**

σχεδιασμό υπηρεσιών παρά μια συγκεκριμένη μέθοδο. Απορρίπτει την παραδοσιακή αντίληψη ότι οι πολίτες είναι εξαρτώμενοι από τις δημόσιες υπηρεσίες και αντ' αυτού επαναπροσδιορίζει τη σχέση υπηρεσίας / χρήστη ως σχέση συν-εξάρτησης και συνεργασίας. Ακριβώς όπως οι χρήστες χρειάζονται την υποστήριξη από δημόσιες υπηρεσίες, έτσι οι πάροχοι υπηρεσιών χρειάζονται τις γνώσεις και την τεχνογνωσία των χρηστών τους, προκειμένου να λάβουν τις σωστές αποφάσεις και να δημιουργήσουν αποτελεσματικές υπηρεσίες. Στην πράξη, αυτό σημαίνει ότι όσοι επηρεάζονται από μια υπηρεσία δεν πρέπει να λειτουργούν μόνο συμβουλευτικά, αλλά να αποτελούν **μέρος της σύλληψης, του σχεδιασμού, της διεύθυνσης και της διαχείρισης των υπηρεσιών.**

Αρχές Συμπαραγωγής

Η συμπαραγωγή είναι πολύ σημαντική για τη διαδικασία ανάπτυξης της βασικής οικονομίας. Προωθεί την αρχή μιας ίσης εταιρικής σχέσης μεταξύ του κοινού και των εργαζομένων στις δημόσιες υπηρεσίες πέρα από την ιδέα της «εμπλοκής των πολιτών» ή της «συμμετοχής των χρηστών υπηρεσιών» μεταμορφώνοντας τη συνολική δυναμική μεταξύ πολιτών και δημοσίου τομέα και τερματίζοντας το «εκείνοι» και «εμείς». Αντ' αυτού, στοχεύει στην συγκέντρωση διαφορετικών τύπων γνώσεων και δεξιοτήτων με βάση την πραγματική εμπειρία και την επαγγελματική εξειδίκευση. (Boyle and Harris, 2009: 12)

ΜΟΝΤΕΛΑ ΣΥΜΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

Η συμπαραγωγή είναι μια διαδικασία που μετατρέπει κυριολεκτικά τους χρήστες υπηρεσιών από παθητικούς παραλήπτες σε **ενεργούς διαμορφωτές δημόσιων υπηρεσιών**, δίνοντας τη δυνατότητα για συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων, συμπεριλαμβανομένων και των ατόμων που χρησιμοποιούν μια υπηρεσία, στη διαδικασία καθορισμού των υπηρεσιών που παρέχονται και του τρόπου λειτουργίας τους. (Realpe and Wallace, 2010: 8)

Συνολικά, είναι εύκολο να εντοπιστεί η διαφορά μεταξύ της ατομικής συμπαραγωγής και της συλλογικής συμπαραγωγής. Η **ατομική συμπαραγωγή** περιγράφει εκείνες τις περιπτώσεις όπου ένας χρήστης υπηρεσιών, ατομικά ή σε μια ομάδα, συμμετέχει στην παραγωγή ή μερική παραγωγή των υπηρεσιών που χρησιμοποιεί, λαμβάνοντας «οφέλη που είναι σε μεγάλο βαθμό προσωπικά». Από την άλλη, η **συλλογική συμπαραγωγή** βασίζεται στην ιδέα ότι η συμπαραγωγή δεν περιορίζεται μόνο στους χρήστες υπηρεσιών, αλλά περιλαμβάνει και άλλες ομάδες ανθρώπων, όπως πολίτες, εθελοντές ή μη

κυβερνητικούς εταίρους. Αυτός ο τύπος συμπαραγωγής έχει σχεδιαστεί για να παράγει οφέλη για ολόκληρη την κοινότητα (Sorrentino et al., 2018).

ΤΑ ΤΡΙΑ ΕΠΙΠΕΔΑ ΤΗΣ ΣΥΜΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

Η έκταση της συμπαραγωγής ποικίλλει αλλά μπορεί να υφίσταται σε τρία επίπεδα (Community Care, 2009):

Συμμόρφωση: Η συμπαραγωγή πραγματοποιείται στο στάδιο της παροχής υπηρεσιών, καθώς οι φροντιστές και τα άτομα που χρησιμοποιούν υπηρεσίες συνεργάζονται για να επιτύχουν αποτελέσματα. Τα άτομα που χρησιμοποιούν υπηρεσίες συνεισφέρουν σε κάθε στάδιο παροχής υπηρεσιών, αλλά δεν συμμετέχουν στην εφαρμογή. Παρά τη συνειδητοποίηση ότι οι υπηρεσίες φροντίδας δεν μπορούν να παραχθούν χωρίς τη συμβολή των ατόμων που χρησιμοποιούν υπηρεσίες, το επίπεδο συμμόρφωσης προσφέρει λίγες ευκαιρίες για πραγματική αλλαγή από ή για τα άτομα που χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες αυτές καθώς επι της ουσίας πρόκειται για συμμόρφωση με ένα υπάρχον καθεστώς.

Υποστήριξη: Ως ενδιάμεσο επίπεδο συμπαραγωγής, αναγνωρίζει την πληθώρα των ατόμων που συνεργάζονται για συμπαραγωγή υπηρεσιών φροντίδας. Εκτιμά Αναγνωρίζει την αξία των προτάσεων των χρηστών υπηρεσιών, χρησιμοποιεί τα υπάρχοντα δίκτυα υποστήριξης και βελτιώνει τα υφιστάμενα κανάλια επικοινωνίας για να συμμετέχουν όλοι οι ενδιαφερόμενοι στη διαμόρφωση των υπηρεσιών. Μπορεί να περιλαμβάνει νέους ή περισσότερο ενεργούς ρόλους για τους χρήστες των υπηρεσιών όσον αφορά τη συμμετοχή τους στην πρόσληψη και την κατάρτιση του προσωπικού, ή τον διαμοιρασμό αρμοδιοτήτων.

Μετασχηματισμός: Οι πιο αποτελεσματικές μέθοδοι συμπαραγωγής μπορούν να μεταμορφώσουν τις

υπηρεσίες και να δημιουργήσουν νέες σχέσεις μεταξύ των ανθρώπων που τις χρησιμοποιούν και του προσωπικού. Αυτό το μετασχηματιστικό επίπεδο συμπαραγωγής εστιάζει συνολικά στη γενικότερη διαβίωση, «μια ολόκληρη εστίαση στη ζωή», ενσωματώνοντας ζητήματα ποιότητας ζωής, πέρα από τα τυπικά θέματα της παροχής υπηρεσιών.

Σε αυτό το στάδιο ο χρήστης υπηρεσιών γίνεται ειδικός. Επαγγελματίες και άτομα που χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες ενώνονται για να εντοπίσουν και να διαχειριστούν τους κινδύνους. Βασική προϋπόθεση για την εφαρμογή του Μετασχηματισμού είναι η εμπιστοσύνη και ο σεβασμός ανάμεσα στις δύο πλευρές, ενώ παράλληλα θα πρέπει να υπάρξει ουσιαστική ανακατανομή των αρμοδιοτήτων και της διοίκησης μέσω προγραμματισμού, διαχείρισης των υπηρεσιών, ενδυνάμωσης της διακυβέρνησης που καθοδηγείται από τους χρήστες, προκειμένου να είναι αποτελεσματική η συνεργασία. Συνεπώς, η μορφή αυτή της συμπαραγωγής συχνά απαιτεί οργανωτική αλλαγή.

Βοηθητικό υλικό Ενότητας

Ιστοσελίδες

<https://www.thinklocalactpersonal.org.uk/co-production-in-commissioning-tool/co-production/>

Βίντεο

https://youtu.be/iGPkS_Lm-a0

<https://youtu.be/kEgsJXLo7M8>

2.4. Ευκαιρίες και προκλήσεις

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ

- **Προστιθέμενη αξία:** Η συμπαραγωγή μπορεί να έχει πρόσβαση σε ανθρώπινο κεφάλαιο που προηγουμένως δεν είχε χρησιμοποιηθεί καθώς και να προσφέρει μεγαλύτερη ικανοποίηση σε άτομα που χρησιμοποιούν υπηρεσίες.
- **Χρήση της τεχνογνωσίας των χρηστών υπηρεσιών:** Οι χρήστες υπηρεσιών εκτιμούν

προσεγγίσεις στις οποίες ο επαγγελματίας τους βοηθά στην επίτευξη στόχων που έχουν καθορίσει οι ίδιοι. Οι συμπαραγωγικές προσεγγίσεις μπορούν επίσης να συμβάλουν στην ανάπτυξη συστημάτων αμοιβαίας υποστήριξης που αντιμετωπίζουν ζητήματα πριν εξελιχθούν σε σοβαρά προβλήματα.

- **Πρακτικές δεξιότητες:** Ορισμένα συμπαραγωγικά μοντέλα, όπως οι τράπεζες χρόνου όπου οι συμμετέχοντες μοιράζονται δεξιότητες και συντροφικότητα, μπορούν να προσφέρουν πρακτικά πλεονεκτήματα όπως τυπικές και άτυπες δεξιότητες και μάθηση.
- **Οφέλη για την υγεία και πρόληψη:** Η συμπαραγωγή μπορεί να έχει θετικό αντίκτυπο στην υγεία, όπως για παράδειγμα μέσω των τραπεζών χρόνου μειώνονται οι χρόνοι νοσηλείας. Ορισμένα συστήματα συμπαραγωγής θα μπορούσαν να συμβάλουν στην συνολική ατζέντα ευημερίας και πρόληψης στην υγεία και την κοινωνική περίθαλψη.
- **Κοινωνικό κεφάλαιο:** Σχέδια που δημιουργούν υποστηρικτικές σχέσεις και αυξάνουν την εμπιστοσύνη και τη δραστηριότητα των συμμετεχόντων έχουν θετικά οφέλη για το κοινωνικό κεφάλαιο. Εκτός από τα οφέλη που αισθάνονται οι χρήστες των υπηρεσιών, οι πάροχοι υπηρεσιών και η ευρύτερη κοινότητα μπορούν να επωφεληθούν και εκείνοι από τις προσεγγίσεις αυτές.

ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ

- Η διαχείριση μεγαλύτερων ομάδων παρουσιάζει ενίοτε δυσκολίες
- Μπορεί να εμφανιστούν φαινόμενα μην αντιπροσώπευσης από εκείνους τους χρήστες / κατοίκους που δεν έχουν προσκληθεί να λάβουν μέρος
- Απαιτεί σημαντική χρονική δέσμευση από την πλευρά των επαγγελματιών και των συμμετεχόντων
- Οικοδόμηση κοινωνικού κεφαλαίου: Είναι πιθανό ότι τα συστήματα συμπαραγωγής μπορούν να παρακάμψουν ήδη περιθωριοποιημένες ομάδες, καθώς υπάρχουν όρια στο βαθμό που ορισμένα άτομα μπορούν να παράγουν συμπαραγωγή χωρίς υποστήριξη. Πρέπει να ληφθούν υπόψη ζητήματα κοινωνικού αποκλεισμού, ισότητας και διαφορετικότητας. Υπάρχει επίσης η συνειδητοποίηση ότι η συμπαραγωγή δεν πρέπει να είναι μια μέθοδος για τις κυβερνήσεις να μεταφέρουν τα προβλήματά τους στην κοινότητα και στους χρήστες των υπηρεσιών.
- Προκλήσεις στις υπάρχουσες δομές: Η τάση των νόμιμων αρχών να αποφεύγουν τις ευθύνες καθώς και η υπάρχουσα φορολογική και ασφαλιστική νομοθεσία μπορεί δημιουργήσουν προβλήματα στις συμπαραγωγικές πρωτοβουλίες. Επίσης, μπορεί να υπάρξουν ζητήματα σε επίπεδο διαχείρισης καθώς ιδιωτικοί, δημόσιοι, επίσημοι και ανεπίσημοι προϋπολογισμοί που προηγουμένως ήταν ξεχωριστοί περιπλέκονται.
- Ασφάλεια και ανεξαρτησία: Μπορεί να υπάρχουν ανησυχίες για τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των έργων, καθώς πολλές πρωτοβουλίες συμπαραγωγής οι οποίες θα πρέπει να είναι οικονομικά ανεξάρτητες, βασίζονται σε χρηματοδότηση που είναι συχνά βραχυπρόθεσμη και ασταθής.
- Υποστήριξη προσωπικού: Για να λειτουργεί αποτελεσματικά η συμπαραγωγή, το προσωπικό και οι χρήστες υπηρεσιών πρέπει να λάβουν την απαραίτητη ενδυνάμωση για να συμμετάσχουν και στο διοικητικό σκέλος.
- Διατυπώνεται η άποψη ότι μια τέτοια προσέγγιση απαιτεί άτομα με συγκεκριμένη τεχνογνωσία, τα οποία θα βοηθήσουν τους εργαζόμενους στις κρατικές υπηρεσίες να ξεπεράσουν την ενδεχόμενη απροθυμία τους να μοιραστούν τον έλεγχο και τις αρμοδιότητες με τους χρήστες-συμπαραγωγούς. Ακόμα κι αν αυτό δεν συμβεί, υπάρχει ανάγκη για κατάρτιση και ανάπτυξη του προσωπικού για την υποστήριξη των συμπαραγωγικών προσεγγίσεων. Επίσης, θα πρέπει το

προσωπικό των κρατικών οργανισμών να ενθαρρύνεται να αναζητά ευκαιρίες συνεργασίας και συμπαραγωγής.

2.5 Ερωτήματα για προβληματισμό

Βασιζόμενοι στις πληροφορίες που μόλις διαβάσατε και την παρουσίαση που παρακολουθήσατε, παρακαλούμε σκεφτείτε σχετικά και απαντήστε στις παρακάτω ερωτήσεις:

Ερώτηση 1: Ποια είναι η πρώτη σας εντύπωση σχετικά με το πώς διαμορφώνεται η κοινωνική πολιτική;

Ερώτηση 2: Ποιά πιστεύετε ότι είναι η δυνατότητα συμπαραγωγής υπηρεσιών στην περιοχή όπου ζείτε; Μπορείτε να αναφέρετε μια διαδικασία συμπαραγωγής όπου συμμετείχατε;

Ερώτηση 3: Ποια πιστεύετε ότι θα ήταν η μεγαλύτερη πρόκληση για να επιτευχθεί συνεργασία μεταξύ των διαφόρων εμπλεκόμενων φορέων σε μια διαδικασία συμπαραγωγής στην περιοχή σας;

2.6 Πηγές

Almog-Bar, M. (2018) Civil Society and Nonprofits in the Age of New Public Governance: Current Trends and Their Implications for Theory and Practice, Nonprofit Policy Forum, Volume 8: Issue 4, retrieved from <https://www.degruyter.com/view/journals/npf/8/4/article-p343.xml>

Benshaul-Tolonen, A., Chuhan-Pole, P., Dabalén, A., Kotsadam, A. and Sanoh, A. (2019) The Local Socioeconomic Effects of Gold Mining: Evidence from Ghana, Extractive Industries and Society

Bode, I., and T. Brandsen. 2014. "State-Third Sector Partnerships: A Short Overview of Key Issues in the Debate: Introduction to the Special Issue on State-Third Sector Partnerships." Public Management Review 16:1055–1066.

Boyle and Harris (2009) The Challenge of Co-Production, NEF http://www.assetbasedconsulting.co.uk/uploads/publications/The_Challenge_of_Co-production.pdf

Cahn, E. (2001) 'No More Throwaway People: The Co-production Imperative.' Washington DC: Essential Books.

Cohen, J. 1995. "Interpreting the Notion of Civil Society." In Toward A Global Civil Society, edited by M. Walzer, 3–40. New York: Berghahn.

Community Care (2009) Proven practice: Co-production and adult social care, retrieved from <https://www.communitycare.co.uk/2009/04/14/proven-practice-co-production-and-adult-social-care/>

D'Souza, J., Megginson, W. and Nash, R. (2007) 'The Effects of Changes in Corporate Governance and

Restructurings on Operating Performance: Evidence from Privatizations'. *Global Finance Journal* 18 (2): 157–84.

<http://linkinghub.elsevier.com/retrieve/pii/S1044028307000221>

Dye, T. (1972) *Understanding Public Policy*. Englewood Cliffs, NJ

ESF Transnational Platform – European Commission (2018) *Co-Production: Enhancing the role of citizens in governance and service delivery*, Technical Dossier number 4, retrieved from https://ec.europa.eu/esf/transnationality/filedepot_download/1145/1723

Hall, D. and Nguyen, T. (2018) Economic benefits of public services, *real-world economics review*, issue no. 84, retrieved from <http://www.paecon.net/PAEReview/issue84/HallNguyen84.pdf>

Holling, C. and Allen, C. (2010) Novelty, Adaptive Capacity, and Resilience. *Ecology and Society*, 15:3

Mueller, B. (2020) Why public policies fail: Policymaking under complexity, *Economia* 21: 311–323 – <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1517758019300931>

Niza, C., Tung, B. and Marteau, T. (2013) Incentivizing blood donation: systematic review and meta-analysis to Test Titmuss' Hypotheses, *Health Psychol.*, 32 (9), pp. 941-949

Ostrom, E. (1996) *Crossing the Great Divide: Coproduction, Synergy, and Development*. *World Development* 24(6): 1073–87

Realpe, A. and Wallace, L. (2010) *What is co-production?* London: The Health Foundation

Salamon, L., and S. Toepler. 2015. "Government-Nonprofit Cooperation: Anomaly or Necessity?" *Voluntas* 26 (6):2155–2177.

Staeheli, L. (2001) in *International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences*

<https://www.sciencedirect.com/topics/economics-econometrics-and-finance/welfare-state>

Weber, G., Cabras, I. and Frahm, L. (2019) De-privatisation and remunicipalisation of urban services through the pendulum swing: Evidence from Germany, *Journal of Cleaner Production*, 236:1

Weir, M. (2001) in *International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences*

Βήμα 3: Συνειδητοποιώντας την Ουσία μας – Οικονομικά Συστήματα και Κοινωνική & Αλληλέγγυα Οικονομία

ΤΙΤΛΟΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

Οικονομικά Συστήματα και Κοινωνική & Αλληλέγγυα Οικονομία

ΚΥΡΙΟ ΕΡΩΤΗΜΑ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

Ποια είναι τα πλαίσια που μπορούν να βοηθήσουν να μετατρέψουμε το τρέχον μοντέλο της οικονομίας σε ένα νέο που θα θέτει τη ζωή των ανθρώπων και του πλανήτη στο επίκεντρο;

ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

Το τρέχον οικονομικό σύστημα καθοδηγείται από την μονομέρη οικονομική ισορροπία και τα συμφέροντα ορισμένων με κόστο την ευημερία ενός μεγάλου μέρους της κοινωνίας και την καταστροφή των οικοσυστημάτων από μη βιώσιμα, άδικα και άνισα μοντέλα παραγωγής και κατανάλωσης. Ωστόσο, υπάρχουν και άλλα οικονομικά μοντέλα που δίνουν προτεραιότητα στην ευημερία των ανθρώπων, την κοινωνική δικαιοσύνη και την περιβαλλοντική βιωσιμότητα: μοντέλα που θέτουν τη ζωή στο επίκεντρο αντί της επιδίωξης οικονομικού κέρδους. Σε αυτήν την ενότητα θα εξετάσουμε μια ποικιλία εναλλακτικών οικονομικών μοντέλων, με ιδιαίτερη έμφαση στην Κοινωνική & Αλληλέγγυα Οικονομία ως κατάλληλο πλαίσιο για διαδικασίες συμπαραγωγής.

ΣΤΟΧΟΙ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

- Γενικότερη κατανόηση του ισχύοντος οικονομικού συστήματος και γιατί - και πώς - αυτό αποκλείει ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού.
- Επανεξέταση νέων οικονομικών μοντέλων με βάση τις οικο-κοινωνικές αξίες.
- Αναλύστε το πλαίσιο της Κοινωνικής & Αλληλέγγυας και κατανοήστε πώς η συνεργασία δημοσίου-κοινωνίας μπορεί να βελτιώσει την παροχή κοινωνικών υπηρεσιών.

3.1. ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΡΕΧΟΝΤΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΛΥΣΕΙΣ

Το οικονομικό μοντέλο που επικρατεί σήμερα λόγω της ελεύθερης αγοράς, θέτει τους κανόνες του παιχνιδιού και ευνοείται από τις πολιτικές των περισσότερων κυβερνήσεων, για μερικές δεκαετίες έχει επιτύχει κάποια θετικά αποτελέσματα, αλλά ταυτόχρονα έχει δημιουργήσει ένα μεγάλο ποσό των αρνητικών κοινωνικών και περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Ο κύριος δείκτης είναι η οικονομική ανάπτυξη, που αντιπροσωπεύεται από το ΑΕΠ (Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν). Ο δείκτης αυτός χρησιμοποιείται ως ένδειξη της οικονομικής ευημερίας και ισορροπίας μιας χώρας, χωρίς όμως να αντικατοπτρίζει πολλές πτυχές της συνολικής εικόνας όπως την ανισότητα, τη ρύπανση και την καταστροφή του περιβάλλοντος, την έλλειψη εκπαίδευσης, την ασφάλεια κ.λπ., οι οποίες θα μπορούσαν να υπονοήσουν ότι η χώρα αυτή ίσως να μην είναι τόσο ευημερούσα όσο φαίνεται. Για τον λόγο αυτό, είναι απαραίτητο να ενισχυθεί η χρήση και άλλων εναλλακτικών δεικτών ούτως ώστε η ευημερία μιας χώρας να αντικατοπτρίζεται με μεγαλύτερη αξιοπιστία.

«Από την άποψη του ΑΕΠ, οι πυρηνικές κεφαλές λειτουργούν εξίσου καλά με τα κρεβάτια του νοσοκομείου ή την μηλόπιτα».

(David Pilling, συγγραφέας του The Growth Delusion)

Μέσα στην σύγχρονη οικονομική γεωγραφία επικρατεί η γενική πεποίθηση ότι η νεοφιλελεύθερη αγορά είναι η κυρίαρχη μορφή οικονομίας, με το σύνολο των χωρών να έχουν υιοθετήσει ή να τείνουν προς το μοντέλο αυτό. Ωστόσο, υπάρχει μια σειρά οικονομικών μοντέλων και πρακτικών, που προτείνουν εναλλακτικές λύσεις έναντι του κυρίαρχου οικονομικού μοντέλου και που θέτουν τη φροντίδα των ανθρώπων και του πλανήτη πάνω από την οικονομική ισορροπία.

Πέρα από το μοντέλο της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας στο οποίο θα δοθεί ιδιαίτερη έμφαση ως ένα πολύ κατάλληλο οικονομικό μοντέλο για διαδικασίες συμπαράγωγής, υπάρχουν και άλλα εναλλακτικά μοντέλα τα οποία θα μπορούσαν να χρησιμεύσουν ως έμπνευση:

- Η οικονομία της ευημερίας
- Κυκλική Οικονομία
- Οικονομία για το κοινό καλό
- Λαϊκή οικονομία και ανεπίσημη οικονομία
- Βιολογικό / Πράσινο / Δίκαιο εμπόριο
- Πρακτικές καταναλωτών
- Κοινή χρήση οικονομίας
- Οικονομία δώρων

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ

Το οικονομικό σύστημα που επικρατεί έχει χάσει την ικανότητα να οργανώνει και να διανέμει αποτελεσματικά φυσικούς πόρους και κατά συνέπεια να φροντίζει τον πλανήτη.

Η οικονομία της ευημερίας: πέρα από το ΑΕγχΠ

Η ευημερία και η οικονομική ανάπτυξη των ανθρώπων είναι αλληλεξαρτώμενες και αλληλενισχυόμενες.

Πηγή: Ευρωπαϊκή Ένωση, 2018

Τα οικονομικά και οι επιχειρηματικές πρακτικές πρέπει να επαναπροσανατολιστούν σε αυτό που πρέπει πραγματικά να προσφέρει μια οικονομία: μια δίκαιη κατανομή του πλούτου, της υγείας και της ευημερίας, προστατεύοντας παράλληλα τους πόρους του πλανήτη για τη μελλοντική γενιά και άλλα είδη.

ΚΥΚΛΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Μια κυκλική οικονομία μπορεί να οριστεί ως: «ένα αναγεννητικό σύστημα στο οποίο η χρήση πόρων, τα απόβλητα, οι εκπομπές και η διαρροή ενέργειας ελαχιστοποιούνται με επιβράδυνση, κλείσιμο και στένωση των βρόχων υλικού και ενέργειας» (Geissdoerfer et al., 2017, σελ. 766). Η Κυκλική Οικονομία δεν δεσμεύεται από ένα συγκεκριμένο κοινωνικο-τεχνικό σύστημα, αλλά προϋποθέτει μετασχηματισμό όλων των διαδικασιών παραγωγής και κατανάλωσης.

Πηγή: Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης

Στον επιχειρηματικό κόσμο, η Κυκλική Οικονομία έχει ως επί το πλείστον διαμορφώσει πρακτικές στη διαχείριση και ανακύκλωση αποβλήτων, παρά το γεγονός ότι οι πρακτικές επαναχρησιμοποίησης ή ανακατασκευής και συστηματικής μείωσης της κατανάλωσης υλικών παραμένουν ακόμη σπάνιες. Ωστόσο, ορισμένες εταιρείες εργάζονται όλο και περισσότερο για την επέκταση του κύκλου ζωής των προϊόντων τους, προσφέροντας υπηρεσίες συντήρησης και επισκευής.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΚΟΙΝΟ ΚΑΛΟ

Σύμφωνα με τον Αριστοτέλη, η επικράτηση του κοινού αγαθού έναντι της κερδοφορίας είναι η έκφραση μιας πραγματικής «οικονομίας», ενώ η επικράτηση του κέρδους έναντι του κοινού αγαθού ως το αντίθετό της: «χρηματιστική».

Η Οικονομία για το Κοινό Καλό τοποθετεί τα ανθρώπινα όντα και όλες τις ζωντανές οντότητες στο κέντρο της οικονομικής δραστηριότητας. Συνδέει τα πρότυπα των ανθρωπινων σχέσεων και τις ανθρώπινες αξίες με το οικονομικό πλαίσιο και ανταμείβει τους οικονομικούς φορείς για τη συμπεριφορά και την οργάνωση τους με ανθρωπιστικό, συνεργατικό, οικολογικό και δημοκρατικό τρόπο. Ο όρος επινοήθηκε από τον Christian Felber στο βιβλίο του Die Gemeinwohl-Ökonomie - Das Wirtschaftsmodell der Zukunft, που δημοσιεύθηκε το 2010.

Σύμφωνα με τη βασική λειτουργία του συγκεκριμένου μοντέλου, οι επιχειρήσεις παράγουν έναν «Ισολογισμό Κοινού Καλού» από την ανάλυση του οποίου προκύπτει η συμβολή μιας εταιρείας στο κοινό καλό. Τα προϊόντα της εταιρίας λαμβάνουν την κατάλληλη ένδειξη η οποία επιτρέπει στους πελάτες να λαμβάνουν πραγματικά ενημερωμένες αποφάσεις σχετικά με τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που αγοράζουν και καταναλώνουν. Οι οικονομικές πολιτικές που πλαισιώνουν το μοντέλο παρέχουν στις επιχειρήσεις πλεονεκτήματα όπως ευνοϊκή φορολογία και άλλα κίνητρα ώστε οι επιχειρήσεις κοινού καλού να γίνονται ανταγωνιστικές ως προς τις τιμές τους και να είναι πιο επιτυχημένες στην αγορά.

Σύμφωνα με τον Felber, είναι πολύ πιο λογικό για τις εταιρείες να δημιουργήσουν έναν «ισολογισμό κοινού καλού» από έναν συμβατικό οικονομικό ισολογισμό. Ο ισολογισμός κοινού καλού δείχνει το βαθμό στον οποίο μια εταιρεία τηρεί αξίες όπως η ανθρώπινη αξιοπρέπεια, η αλληλεγγύη και η

οικονομική βιωσιμότητα και κατευθύνει τη συμπεριφορά των εταιριών προς τις κατευθύνσεις αυτές, χωρίς να δημιουργείται ανάγκη για πρόσθετους κανονισμούς και νομοθετικές ρυθμίσεις.

ΛΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΤΥΠΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Ο λαϊκός ή άτυπος τομέας της οικονομίας είναι πολύ σημαντικός, δεδομένου ότι πολλοί άνθρωποι, ιδιαίτερα στον Νότιο ημισφαίριο, εξαρτώνται από αυτόν για τα προς το ζην. Για παράδειγμα, τα τρία τέταρτα του πληθυσμού στο Μάλι συμμετέχουν στην άτυπη οικονομία. Η λαϊκή οικονομία αποτελείται από οικονομικές δραστηριότητες που δεν καλύπτονται από επίσημες ρυθμίσεις όπως φορολογία, προστασία της εργασίας, κανονισμοί για τους κατώτατους μισθούς, παροχές ανεργίας κ.λπ. Πολλοί αυτοαπασχολούμενοι εργαζόμενοι, μικροεπιχειρήσεις, έμποροι και πρακτικές αμοιβαίας βοήθειας αποτελούν μέρος της λαϊκής οικονομίας. Η λαϊκή οικονομία δεν είναι η ίδια με την οικονομία αλληλεγγύης, αλλά ευθυγραμμίζεται με πολλούς τρόπους, επειδή οι εμπλεκόμενοι σε αυτή βρίσκουν συχνά συλλογικούς τρόπους για την κάλυψη κοινωνικών και οικονομικών αναγκών, όπως εσωτερικός-ανεπίσημος δανεισμός, κοινή σίτιση, αμοιβαία βοήθεια, συστήματα αμοιβαίας ασφάλισης κ.ο.κ.

ΒΙΟΛΟΓΙΚΟ, ΠΡΑΣΙΝΟ, ΔΙΚΑΙΟ ΕΜΠΟΡΙΟ (FAIR TRADE)

Υπάρχουν πολλές τάσεις και δραστηριότητες που αντικατοπτρίζουν τις βασικές αξίες αλληλεγγύης χωρίς ωστόσο να συμπεριλαμβάνονται ή όχι στην οικονομία αλληλεγγύης. Ένα παράδειγμα του τελευταίου είναι εταιρίες όπως η Wal-Mart, η οποία έχει τη δική της φίρμα Rainforest Certified Fair Trade Coffee, αλλά ως οργανισμός χρησιμοποιεί την μεγάλη αγοραστική της δύναμη για να μειώσει τις τιμές και τους μισθούς. Ωστόσο, υπάρχουν σίγουρα επαγγελματίες σε αυτούς τους τομείς που είναι πολύτιμοι σύμμαχοι και άλλοι που είναι ήδη μέρος της οικονομικής κοινωνικής αλληλεγγύης.

ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

Οι καταναλωτικές πρακτικές είναι ένα σημαντικό εργαλείο για τη μετατροπή του συστήματος παραγωγής. Αυτές περιλαμβάνουν μορφές συλλογικά οργανωμένης κατανάλωσης όπως συνεταιρισμοί καταναλωτών, κοινοτική γεωργική υποστήριξης, ομάδες αγορών αλληλεγγύης, κοινωνικές κουζίνες και

ορισμένες μορφές οικονομίας κοινής χρήσης, όπως επίσης «ηθική» κατανάλωση και εθελοντισμός.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΔΙΑΜΟΙΡΑΣΜΟΥ

Η οικονομία διαμοιρασμού είναι ένα οικονομικό μοντέλο που ορίζεται ως δραστηριότητα που βασίζεται σε peer-to-peer (P2P) για απόκτηση, παροχή ή κοινή χρήση πρόσβασης σε αγαθά και υπηρεσίες που συχνά διευκολύνεται από μια διαδικτυακή πλατφόρμα προσβάσιμη σε μια συγκεκριμένη κοινότητα.

Οι κοινότητες ανθρώπων έχουν μοιραστεί τη χρήση περιουσιακών στοιχείων για χιλιάδες χρόνια, αλλά η έλευση του Διαδικτύου διευκόλυνε τους ιδιοκτήτες περιουσιακών στοιχείων και εκείνους που επιδιώκουν να χρησιμοποιήσουν αυτά τα περιουσιακά στοιχεία να βρουν ο ένας τον άλλον. Αυτό το είδος δυναμικής μπορεί επίσης να αναφερθεί ως συνεργατική κατανάλωση, συνεργατική οικονομία ή η ομότιμη οικονομία. (investopedia)

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΔΩΡΩΝ

Η οικονομία δώρων αναφέρεται στην οικονομική δραστηριότητα που χαρακτηρίζεται από την προσφορά υπηρεσιών και αγαθών σε άλλα μέλη της κοινότητας χωρίς την προσδοκία χρηματικής ανταμοιβής. Η παροχή πραγμάτων σε άλλους ανθρώπους μπορεί να βασίζεται σε καθαρό αλtruισμό, στην επιθυμία απόκτησης κοινωνικού στάτους, την ελπίδα αμοιβαίων δώρων στο μέλλον ή σε αίσθημα αμοιβαίας υποχρέωσης. Μια οικονομία δώρων αμφισβητεί τη συμβατική οικονομική θεωρία όπου τα άτομα εντός αυτής λειτουργούν κυρίως με βάση το παρατηρήσιμο οικονομικό κέρδος.

Η οικονομία δώρων αναγνωρίζει ότι στον πραγματικό κόσμο, αυτό είναι μόνο μια μερική κατανόηση του τι παρακινεί τα άτομα και τις κοινότητες. Η οικονομία δώρων δίνει μεγαλύτερη αξία στις ποιοτικές σχέσεις μεταξύ των ατόμων σε αντίθεση με τη συμβατική θεώρηση όπου δίνεται μεγαλύτερη αξία στο ποσοτικό εμπόριο αγαθών.

Βοηθητικό υλικό Ενότητας

<https://www.consilium.europa.eu/el/press/press-releases/2019/10/24/economy-of-wellbeing-the-council-adopts-conclusions/>

<https://www.consilium.europa.eu/el/infographics/economy-wellbeing/>

<https://www.ekt.gr/el/magazines/features/23377>

<https://www.rosa.gr/kosmos/h-oikonomia-toy-koinoy-kaloy/>

<https://www.enallaktikos.gr/Article/46051/oikonomia-gia-to-koino-kalo-ena-oikonomiko-montelo-sthn-yphresia-olwn-alla-kai-toy-periballontos>

<https://el.thpanorama.com/articles/economa/economa-informal-charactersticas-tipos-causas-y-ejemplos.html>

<https://www.itrofi.gr/tecnologia/perivallon/article/460/ti-einai-dikaio-emporio>

<https://www.fairtrade.gr/poioi-eimaste/>

<https://orama-group.com/oramativo/ti-einai-to-sharing-economy-video-pws-to-leme-sta-ellhnika/>

Βίντεο

<https://www.youtube.com/watch?v=okc-hYKwbsY>

<https://www.youtube.com/watch?v=iJDmqvykxYs>

<https://www.youtube.com/watch?v=6XP8AIJ2xaQ>

<https://www.youtube.com/watch?v=qUZwgTFIxho>

<https://youtu.be/pyQaUDLW6ts>

https://youtu.be/Q6_e_xnlkc
<https://youtu.be/PPCGevYDTf8>
<https://youtu.be/EaxixlCgahc>

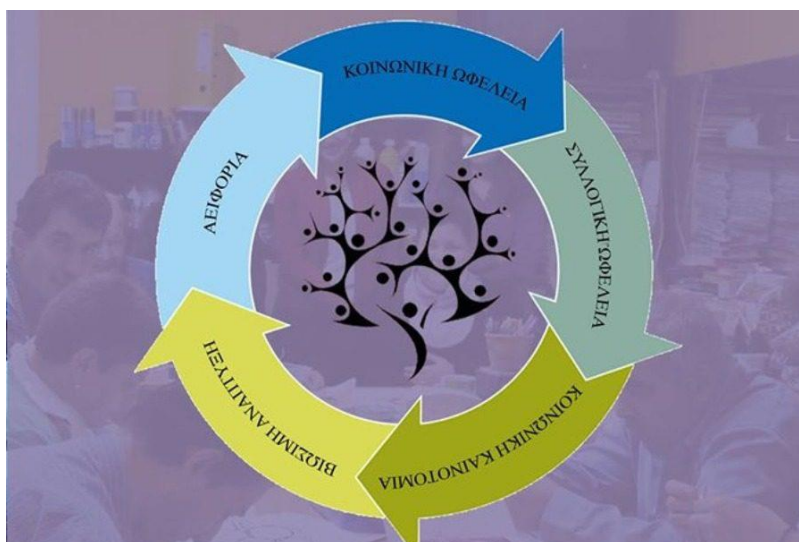
3.2. Κοινωνική & Αλληλέγγυα Οικονομία

Η οικονομία είναι η διαχείριση των πόρων μιας κοινότητας, χώρας κ.λπ. Μια δεδομένη οικονομία είναι το αποτέλεσμα μιας σειράς διαδικασιών που περιλαμβάνουν τον πολιτισμό, τις αξίες, την εκπαίδευση, την τεχνολογική εξέλιξη, την ιστορία, την κοινωνική οργάνωση, την πολιτική δομή και τα νομικά συστήματα, καθώς και τη γεωγραφία, τη διαθεσιμότητα φυσικών πόρων και την οικολογία, ως κύριους παράγοντες. Αυτοί οι παράγοντες δίνουν το περιεχόμενο και ορίζουν τις συνθήκες και τις παραμέτρους στις οποίες λειτουργεί μια οικονομία ενώ συνολικά ο οικονομικός τομέας είναι ένας κοινωνικός τομέας ανθρώπινων πρακτικών και συναλλαγών.

«Σήμερα, ίσως όπως ποτέ άλλοτε, περισσότεροι άνθρωποι συνειδητοποιούν ότι ο καπιταλισμός έχει μετατρέψει τη ζωή μας και τον πλανήτη μας σε εμπόρευμα. Ένα σύστημα που είναι περιβαλλοντικά μη βιώσιμο και κοινωνικά άδικο και δεν είναι σε θέση να εγγυηθεί την ευτυχία και τις αξιοπρεπείς συνθήκες ζωής όλων των ανθρώπων σε οποιοδήποτε μέρος του πλανήτη»
Carlos Askunze, REAS ισπανικό δίκτυο οικονομίας αλληλεγγύης.

ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ & ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Η Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία (ΚΑΛΟ), είναι μια εναλλακτική λύση για όλα τα αυταρχικά οικονομικά συστήματα που βασίζονται στο κράτος. Στην Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία δίνεται η δυνατότητα στους απλούς ανθρώπους να διαδραματίσουν ενεργό ρόλο στη διαμόρφωση όλων των διαστάσεων της ανθρώπινης ζωής: οικονομική, κοινωνική, πολιτιστική, πολιτική και περιβαλλοντική. Η ΚΑΛΟ δύναται να υπάρχει σε όλους τους τομείς της οικονομικής παραγωγής, χρηματοδότησης, διανομής, ανταλλαγής, κατανάλωσης και διακυβέρνησης. Στοχεύει επίσης στη μετατροπή του κοινωνικού και οικονομικού συστήματος που περιλαμβάνει δημόσιο, ιδιωτικό και τρίτο τομέα. Η Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία δεν αφορά μόνο τα φτωχότερα οικονομικά στρώματα, αλλά προσπαθεί να ξεπεράσει τις κοινωνικές ανισότητες, ενώ επίσης έχει τη δυνατότητα να λάβει τις βέλτιστες πρακτικές που υπάρχουν στο παρόν σύστημά μας (όπως αποτελεσματικότητα, χρήση τεχνολογίας και γνώσης) και να τις μεταμορφώσει για να εξυπηρετήσει την ευημερία της κοινότητας με βάση διαφορετικές αξίες και στόχους (RIPESS 2015).

Η Περιφερειακή Διάσκεψη της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ΔΟΕ) για την Κοινωνική Οικονομία (Οκτώβριος 2009) καθόρισε την ως «έννοια που ορίζει επιχειρήσεις και οργανισμούς, ιδίως συνεταιρισμούς, εταιρείες αμοιβαίου οφέλους, ενώσεις, ιδρύματα και κοινωνικές επιχειρήσεις, οι οποίες έχουν το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό της παραγωγής αγαθών, υπηρεσιών και γνώσεων επιδιώκοντας ταυτόχρονα οικονομικούς και κοινωνικούς στόχους και προάγοντας την αλληλεγγύη».

Η ΚΑΛΟ επιδιώκει συστημικό μετασχηματισμό, πέρα από μια απλή επιφανειακή αλλαγή κατά την οποία οι οποίες καταπιεστικές δομές και τα θεμελιώδη ζητήματα δεν αντιμετωπίζονται ουσιαστικά. Παράλληλα, δίνει έμφαση και στην αποτροπή κοινωνικών φαινομένων όπως ο σεξισμός, ο ρατσισμός, η ομοφοβία και άλλων πηγών διακρίσεων και καταπίεσης.

Η κοινωνική οικονομία μετριάζει τις επιπτώσεις της κρίσης COVID-19 και συμπληρώνει τις κρατικές ενέργειες και παροχές (ΟΟΣΑ, 2020)

Ιστορικά, σε περιόδους κρίσεων, υπάρχει αύξηση της αξίας που δίνεται στη συνεργασία και την αλληλεγγύη. Σε πρόσφατες επιδημίες δημόσιας υγείας, συμπεριλαμβανομένης της τρέχουσας, χρηματοοικονομικές κρίσεις όπως η χρηματοπιστωτική κρίση του 2007-2008, και φυσικές καταστροφές όπως το τσουνάμι του 2004, οι συνεταιρισμοί και οι ευρύτερες οργανώσεις κοινωνικής οικονομίας ήταν καθοριστικής σημασίας για την αναδόμηση των κοινοτήτων που επλήγησαν. Οι οργανώσεις της κοινωνικής οικονομίας είναι ιδιαίτερα επιτυχείς στην προσέγγιση των ευάλωτων ομάδων και την επανένταξή τους στην κοινωνία, γεμίζοντας έτσι μερικά από τα κενά που αφήνουν οι παρεμβάσεις το κράτους και η αγορά. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι λειτουργούν σε τοπικό επίπεδο και ο βασικός τους σκοπός καθοδηγείται κοινωνικά.

Η κοινωνική οικονομία θεωρείται επίσης ότι ευνοεί τις προληπτικές προσεγγίσεις για την εξοικονόμηση μελλοντικών δαπανών ή τη ρητή μείωση των αρνητικών εξωτερικοτήτων των οικονομικών δραστηριοτήτων. Αυτή η εξοικονόμηση κόστους αφορά συχνά τα δημόσια έξοδα, για παράδειγμα στην υγειονομική περίθαλψη (με πρόληψη ασθενειών ή τραυματισμών) ή παροχές ανεργίας (μέσω της δράσης των κοινωνικών επιχειρήσεων ένταξης στην εργασία). Η κοινωνική οικονομία επιτρέπει καλύτερη κατανομή πόρων για την παροχή ορισμένων υπηρεσιών και αγαθών. Αυτός είναι ένας από τους λόγους για τους οποίους οι προσεγγίσεις και οι στρατηγικές περιφερειακής ανάπτυξης αξιοποιούν όλο και περισσότερο τις δυνατότητες της κοινωνικής οικονομίας. Λόγω των ειδικών χαρακτηριστικών των

επιχειρηματικών μοντέλων της κοινωνικής οικονομίας, η κοινωνική οικονομία παράγει επιπρόσθετα θετικά αποτελέσματα στις δημόσιες δαπάνες (π.χ. εξοικονόμηση κόστους), σε άτομα (π.χ. ενδυνάμωση), σε περιοχές (π.χ. συνεργασία σε τοπικά οικοσυστήματα) και στην κοινωνία (π.χ. κοινωνική συνοχή). Αυτές οι λειτουργίες μετριασμού και πρόληψης καθιστούν την κοινωνική οικονομία έναν φυσικό και αξιόπιστο εταίρο του κράτους και της κοινωνίας των πολιτών γενικότερα. Συνεργάζονται για τη συμπλήρωση της δημόσιας δράσης σε συγκεκριμένους τομείς (υγεία, κοινωνικές υπηρεσίες, εκπαίδευση, καταπολέμηση της φτώχειας, ένταξη στην εργασία). Αυτή η συνεργασία εκτιμάται ιδιαίτερα σε περιόδους κρίσης, πολέμων ή επιδημιών, επειδή η κοινωνική οικονομία μπορεί να δράσει γρήγορα, να αναπτύξει συνεργασίες με αποτελεσματικό τρόπο μέσω των δικτύων τους και να ενεργήσει ως αξιόπιστος συνεργάτης.

ΑΞΙΕΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Το RIPESS (Διεθνές Δίκτυο για την Προώθηση της Κοινωνικής & Αλληλεγγύας Οικονομίας) αναφέρει στον Χάρτη του RIPESS, ότι «η οικονομία πρέπει να επιτρέπει στους άνδρες και τις γυναίκες να ικανοποιούν τις ανάγκες και τις φιλοδοξίες τους, ενώ παράλληλα παρέχουν στις μελλοντικές γενιές τη δυνατότητα να ικανοποιήσουν τις δικές τους ανάγκες» και επίσης «η ανάπτυξη των ανθρώπινων ικανοτήτων είναι θεμελιώδης για τον μετασχηματισμό του κόσμου και ότι αυτό είναι εφικτό μέσω της δημιουργίας δικτύων αλληλεγγύης σε διαφορετικές κλίμακες που συμβάλλουν στην παραγωγή και ανταλλαγή πόρων και γνώσεων, καθώς και στον συντονισμό των συλλογικών δράσεων στο πλαίσιο ενός κοινού έργου. "

«Ο Χάρτης του RIPESS καθορίζει μια σειρά αξιών που πλαισιώνουν την ΚΑΛΟ:

Ανθρωπισμός

Βάζουμε τα ανθρώπινα όντα και την αξιοπρέπεια, τον πολιτισμό και την πλήρη ανάπτυξή τους στο επίκεντρο των προσπαθειών μας. Έχουμε δεσμευτεί στην κατασκευή και προώθηση έργων που στοχεύουν στην ανάπτυξη ικανοτήτων για το άτομο και τη συλλογική ανάπτυξη και ευημερία των ανθρώπων. Για αυτόν τον λόγο, προωθούμε τον απεριόριστο σεβασμό, την πλήρη άσκηση και την αλληλεξάρτηση των πολιτικών, πολιτικών, οικονομικών, κοινωνικών, πολιτιστικών και περιβαλλοντικών δικαιωμάτων που αναγνωρίζονται από τους διάφορους χάρτες και τα διεθνή μέσα για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Δημοκρατία

Πιστεύουμε ότι ο κόσμος, με τις διαφορετικές κοινωνίες, τα περιβάλλοντα εργασίας και διαβίωσης και τις οργανώσεις του, πρέπει να οικοδομηθεί με συμμετοχικό τρόπο, με βάση τον σεβασμό του δικαιώματος των ατόμων και των λαών να αποφασίζουν για τη δική τους ανάπτυξη. Αντιλαμβανόμαστε την πολιτική ως πλαίσιο για οριζόντιες σχέσεις μεταξύ ατόμων και κοινωνικών συλλογικών στην προσπάθειά τους να ικανοποιήσουν τις κοινές τους ανάγκες. Προωθούμε τη συμμετοχική δημοκρατία με βάση τη συμμετοχή των πολιτών στη λήψη πολιτικών αποφάσεων σε όλα τα επίπεδα του δημόσιου χώρου. Υποστηρίζουμε επίσης μια οικονομική δημοκρατία που βασίζεται στην ικανότητα των ανθρώπων να λαμβάνουν αποφάσεις για θέματα που τους αφορούν ως εργαζόμενοι, καταναλωτές, παραγωγοί και αναπαραγωγείς, καθώς και για το δημόσιο χαρακτήρα των αποφάσεων που σχετίζονται με το τι παράγεται, πώς παράγεται, γιατί παράγεται και πώς αναδιανέμονται ή επενδύονται τα κέρδη.

Αλληλεγγύη

Τονίζουμε την αλληλεγγύη ως στοιχείο που μας επιτρέπει να αναγνωρίζουμε τον εαυτό μας σε σχέση με τους άλλους και να ανησυχούμε για την ευημερία τους. Αυτό συνεπάγεται την κινητοποίηση πόρων και

τη δημιουργία σχέσεων με άλλες κοινωνικές συλλογές και κινήματα σε μια προσπάθεια να σχηματιστεί ένα εκτεταμένο δίκτυο ανθρώπων και οργανώσεων που στοχεύουν στην οικοδόμηση ενός δικαιότερου, πιο δημοκρατικού και ισότιμου κόσμου.

Κοινωνική Ένταξη

Είμαστε ένα δίκτυο ανοιχτό στις πρακτικές αλληλεγγύης στην οικονομία, που προκύπτουν από διαφορετικές πραγματικότητες και τομείς. Σε αυτήν την προοπτική, στοχεύουμε στην καθιέρωση διαλόγου με βάση τον σεβασμό των ιδεολογικών διαφορών και την αναζήτηση συναίνεσης.

Επικουρικότητα

Αναγνωρίζουμε και εκτιμούμε τις ικανότητες και τις γνώσεις ατόμων και ομάδων για την επίλυση των προβλημάτων τους και τη λήψη αποφάσεων για τα δικά τους έργα. Στην παρέμβασή μας, επιδιώκουμε να διεκδικήσουμε την ανάπτυξη της βάσης, προωθώντας οργανισμούς και ενώσεις για να ξεπεράσουμε τα κοινά προβλήματα και το άνοιγμα σε ολοένα μεγαλύτερες προσπάθειες.

Πολυμορφία

Πρωθούμε τον σεβασμό για την εθνική και πολιτιστική πολυμορφία και τη σεξουαλική ταυτότητα. Επίσης, πρωθούμε και σεβόμαστε τις ποικίλες εκφράσεις της επιχειρηματικότητας στην καλύτερη δυνατή ανταπόκριση στην υπάρχουσα πραγματικότητα. Ενθαρρύνουμε την ποικιλομορφία των φορέων της κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας σε όλους τους τομείς της κοινωνίας, ώστε να μπορούν όλοι να υπερασπίζονται τα συμφέροντά τους, ιδίως οι γυναίκες και οι κοινωνικές ομάδες που περιθωριοποιούνται από το ισχύον σύστημα.

Δημιουργικότητα

Πρωθούμε την καινοτομία και την πρωτοτυπία των ιδεών με στόχο να ενθαρρύνουμε την επίτευξη καινοτόμων και κριτικών πρακτικών και εμπειριών που συμβάλλουν καλύτερα στην κοινωνική αλλαγή. Πρωθούμε επίσης την υιοθέτηση κατάλληλων τεχνολογιών που ανταποκρίνονται στην ιδιαιτερότητα των προβλημάτων, με διαθέσιμους πόρους για διαφορετικούς πολιτισμούς και περιβάλλοντα.

Βιώσιμη ανάπτυξη

Επιβεβαιώνουμε τη βούλησή μας να προωθήσουμε την αειφόρο ανάπτυξη, προστατεύοντας παράλληλα το περιβάλλον και τη βιοποικιλότητα, και ευνοώντας πιο αρμονικές σχέσεις ανθρώπου-φύσης και πνεύματος-σώματος, στις οποίες οι πόροι που μας προσφέρονται από τη φύση χρησιμοποιούνται ορθολογικά για την ικανοποίηση των αναγκών των ανθρώπων, με σεβασμό στην ισορροπία των οικοσυστημάτων. Συνεπώς, αμφισβητούμε το τρέχον μοντέλο οικονομικής ανάπτυξης που απειλεί τη ζωή στον πλανήτη.

Ισότητα, συμμετοχή και δικαιοσύνη για όλους

Λαμβάνουμε τη θέση μας ως μέρος της καταπολέμησης όλων των μορφών διακρίσεων και κυριαρχίας. Ειδικά, πρέπει να εξαλειφθούν οι διακρίσεις και η καταπίεση κατά των γυναικών, των παιδιών, των νέων, των ηλικιωμένων, των ιθαγενών, των φτωχών και των ατόμων με ειδικές ανάγκες.

Σεβασμός της ενσωμάτωσης χωρών και ανθρώπων

Αντιτιθέμεθα σε κάθε είδους οικονομική, πολιτική και πολιτιστική κυριαρχία του Βορρά έναντι των χωρών του Νότου. Πρωθούμε την εναλλακτική πρόταση ενσωμάτωσης που βασίζεται στη συνεργασία και τη συμπληρωματικότητα μεταξύ των χωρών του Βορρά και του Νότου, με γνώμονα την παγκοσμιοποίηση της αλληλεγγύης.

Μια οικονομία που βασίζεται στον πλουραλισμό και την αλληλεγγύη

Αντιμετωπίζοντας ένα νεοφιλελεύθερο οικονομικό μοντέλο που αποκλείει άτομα και λαούς, προσδιορίζει ως κίνητρα της οικονομικής δραστηριότητας την αναζήτηση κέρδους και προσωπικού συμφέροντος και υποστηρίζει ότι η ανεξέλεγκτη οικονομία της αγοράς είναι ο μόνος δημιουργός πλούτου και απασχόλησης, η Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία αντιπροτείνει μιας οικονομία της πολυφωνίας και της αλληλεγγύης. Προτείνουμε και εργαζόμαστε για μια οικονομία που συνδυάζει και εξισορροπεί τις λογικές της συσσώρευσης, της ανακατανομής και της αμοιβαιότητας, που εκφράζονται σε μια δημοκρατικά ρυθμιζόμενη αγορά, τη δίκαιη ανάθεση πόρων από ένα συμμετέχον κράτος και την επιβεβαίωση πρακτικών αμοιβαίου οφέλους στο πλαίσιο μιας κοινωνίας και μια κουλτούρας αλληλεγγύης.

ΠΛΑΙΣΙΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

Αυτοδιαχείριση και συλλογική ιδιοκτησία

Η αυτοδιαχείριση και η συλλογική ιδιοκτησία στον χώρο εργασίας και στην κοινότητα είναι κεντρικής σημασίας για την οικονομία της αλληλεγγύης. Διαφορετικοί όροι χρησιμοποιούνται σε όλο τον κόσμο για να αναφέρονται σε συλλογικές ιδιοκτησίες και δομές διαχείρισης. Σε ορισμένα μέρη της Αφρικής, για παράδειγμα, ο όρος «συνεταιρισμός» αποφεύγεται λόγω αρνητικών ιστορικών παραπομπών. Αντίθετα, προτιμάται ο όρος «συλλογική διαχείριση».

Υπάρχουν πολλές διαφορετικές εκφράσεις αυτοδιαχείρισης και συλλογικής ιδιοκτησίας, συμπεριλαμβανομένων: συνεταιρισμών (εργαζόμενων, παραγωγών, καταναλωτών, πιστωτικών σωματείων, στέγασης κ.λπ.), συλλογικές κοινωνικές επιχειρήσεις και συμμετοχική διακυβέρνηση των κοινών (για παράδειγμα, κοινοτική διαχείριση του νερού, αλιεία ή δάση).

Η νομική αναγνώριση αυτών των συνεργατικών, συνεργατικών και συμμετοχικών πρακτικών δεν αποτελεί απαίτηση για συμπερίληψη ως μέρος της κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας.

Εργασίες και ανταλλαγές χωρίς έσοδα

Η εργασία και οι ανταλλαγές που δεν δημιουργούν έσοδα είναι σημαντικά μέρη της κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας. Η εργασία πρέπει να εκτιμάται, είτε αμείβεται είτε όχι, γιατί δημιουργεί πολύτιμη παραγωγή και παρέχει στον εργαζόμενο ικανοποίηση, ευτυχία και κοινωνική αναγνώριση. Επίσης θα πρέπει να συζητούνται και να προτείνονται τρόποι για τη μέτρηση και την αξία της εργασίας που δεν παράγει έσοδα και να προβληθεί ως ένα σημαντικό μέρος της οικονομίας.

Για παράδειγμα, καθώς η φτώχεια και άλλα ζητήματα αναγκάζουν τους ανθρώπους να μεταναστεύσουν, εργασία όπως η φροντίδα των παιδιών που παραδοσιακά θα παρείχαν οι ηλικιωμένοι συγγενείς θα πρέπει να πληρώνεται, υπονομεύοντας έτσι την αναγνώριση του ρόλου και

Κοινωνικά κινήματα

Η οικονομία της αλληλεγγύης εστιάζει στην ενδυνάμωση των γυναικών και άλλων περιθωριοποιημένων ομάδων, καθώς και στην εργασία κατά της φτώχειας και υπέρ της κοινωνικής ένταξης. Λαμβάνοντας υπόψη την παραπάνω δέσμευση, αναγνωρίζουμε τη σημασία της σύνδεσης με κοινωνικά κινήματα που αγωνίζονται για κοινωνική και οικονομική δικαιοσύνη, όπως τα γυναικεία, εργατικά, αγρότες μικρής κλίμακας, άστεγοι, φτωχοί, αυτόχθονες και περιβαλλοντικά κινήματα.

Η ακόλουθη δήλωση απεικονίζει το όραμα του RIPESS σχετικά με τις σχέσεις μεταξύ κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας, κοινωνικών κινήματων και θεσμικών παραγόντων:

- Σχέση της κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας με άλλα κοινωνικά κινήματα: δεν πρέπει να υπάρχει «ενιαία πλατφόρμα» που να τα συνδυάζει όλα, αλλά συμμαχίες που εξαρτώνται από συγκεκριμένα ζητήματα και ομοιότητες.
- Η κοινωνική και αλληλέγγυα οικονομία πρέπει να αναπτύξει συμμαχίες με κινήσεις που μοιράζονται τους στόχους και τις αξίες της.
- Η κοινωνική και αλληλέγγυα οικονομία μπορεί να κάνει βραχυπρόθεσμες συμμαχίες με άλλους φορείς για συγκεκριμένες ατζέντες, αλλά: θα πρέπει να έχει μια σαφή ταυτότητα και στρατηγική για να μπορεί να συσχετίζεται χωρίς συνεργασία.
- Η κοινωνική και αλληλέγγυα οικονομία θα πρέπει να μπορεί να επηρεάζει μέσω της προάσπισης των αρχών της σημαντικούς παράγοντες όπως πολιτικά κόμματα και εθνικές κυβερνήσεις χωρίς να χάνει την ταυτότητά της.

BUEN VIVIR ΚΑΙ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΗΣ ΜΗΤΕΡΑΣ ΓΗΣ

Η κοινωνική και αλληλέγγυα οικονομία αγκαλιάζει την έννοια των Δικαιωμάτων της Μητέρας Γης η οποία ενσωματώνεται στο παράδειγμα του buen vivir (ευ ζην) και βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στα οράματα των ανθρώπων που ζουν με σεβασμό και σε αρμονία με τη Μητέρα Γη, σε αντίθεση με την απλή σχέση και ωφελιμιστική σχέση με αυτή. Η ιδέα του «ευ ζην» δεν είναι προκαθορισμένο μοντέλο ζωής, η έννοια του αλλάζει από κοινότητα σε κοινότητα, πολιτισμό σε πολιτισμό, έθνος σε έθνος. Παρ' όλα αυτά, οι διαφορετικές εκφράσεις του τείνουν να σχετίζονται στενά και να βασίζονται σε βασικά στοιχεία (τόσο υλικά όσο και άυλα, μετρήσιμα και μη μετρήσιμα), όπως: κοινοτικοί δεσμοί, πολιτισμός, πρόσβαση στη

γη, πρόσβαση σε μέσα παραγωγής και υποδομές και αποτελεσματική συμμετοχή της κοινότητας για τον καθορισμό του μέλλοντός της σε σχέση με την τροφή, την ειρήνη, την ισότητα των φύλων, τη βιοποικιλότητα, το υγιές περιβάλλον κ.λπ.

ΑΝΑΠΤΥΞΗ & ΑΠΟΑΝΑΠΤΥΞΗ

Η κοινωνική και αλληλέγγυα οικονομία αμφισβητεί ότι η οικονομική ανάπτυξη είναι πάντα καλή και υποστηρίζει ότι εξαρτάται από τον τύπο και τους στόχους της ανάπτυξης. Η έννοια της εξέλιξης είναι πιο χρήσιμη από την ανάπτυξη, για παράδειγμα, τα ανθρώπινα όντα σταματούν να αναπτύσσονται όταν φτάσουν την ενηλικίωση, αλλά ποτέ δεν σταματούν να εξελίσσονται.

Η κοινωνική και αλληλέγγυα οικονομία πρέπει να συμμετάσχει στην προώθηση δεικτών που μετατοπίζουν την έμφαση μακριά από την ανάπτυξη και προς την εξέλική και το ευ ζην. Χρειάζονται μέτρα που μπορούν να ανυψώσουν την αξία όχι μόνο των φυσικών πόρων (π.χ. γης, νερού), αλλά και των μη ενσώματων περιουσιακών στοιχείων, όπως ευτυχία, πνευματική, εργασιακή και κοινωνική ευεξία, γνώσεις, κοινοφελή εργασία και ούτω καθεξής.

Η ανάπτυξη πρέπει να δίνει προτεραιότητα στο περιβάλλον και στην ανακατανομή της εξουσίας και του πλούτου μεταξύ πλουσίων και φτωχών. Η κοινωνική και αλληλέγγυα οικονομία επιδιώκει να δημιουργήσει μια δίκαιη οικονομική ανάπτυξη, σε αντίθεση με την οικονομική ανάπτυξη που δημιουργεί μεγάλη ανισότητα ακόμη και αν στη συνέχεια αυτή μειωθεί μέσω της ανακατανομής. Η αγροτική ανάπτυξη έχει επίσης ιδιαίτερη σημασία για την ευημερία αυτών των κοινοτήτων, πέραν του ότι είναι κρίσιμη για τη μείωση της αναγκαστικής μετανάστευσης.

Στην κοινή τους προσέγγιση για την προώθηση πρακτικών που διαφοροποιούνται από την υπερβαίνουν την υιοθέτηση της ανάπτυξης ως κυρίαρχο πλαίσιο, η κοινωνική και αλληλέγγυα οικονομία και το κίνημα για την αποανάπτυξη μοιράζονται μερικούς πιθανούς λόγους σύγκλισης. Ωστόσο, η αποανάπτυξη είναι μια ιδέα που απαιτεί περαιτέρω διερεύνηση προκειμένου να αναπτυχθεί μια σαφέστερη κοινή κατανόηση.

ΚΟΙΝΑ ΑΓΑΘΑ

Τα κοινά αγαθά είναι πόροι, τόσο φυσικοί όσο και κοινωνικά δημιουργημένοι τους οποίους πρέπει να διαχειριζόμαστε συλλογικά προς όφελος μιας κοινότητας ή της Γης. Τα φυσικά κοινά αγαθά περιλαμβάνουν, για παράδειγμα, καθαρό αέρα και νερό, αν και αυτά όλο και περισσότερο ιδιωτικοποιούνται ή χρησιμοποιούνται για ιδιωτικό κέρδος.

Κοινωνικά δημιουργημένα κοινά αγαθά περιλαμβάνουν αγαθά όπως η γλώσσα, οι λαϊκές ιστορίες και η Wikipedia για παράδειγμα. Έτσι, ο όρος «κοινά αγαθά» δεν αναφέρεται μόνο στην προστασία του περιβάλλοντος, αλλά και στους κοινωνικούς πόρους που υποστηρίζουν τα βασικά δικαιώματα στην υγεία, την εκπαίδευση, την ισότητα και την πολυμορφία.

Τα κοινά αγαθά δεν πρέπει ποτέ να ιδιωτικοποιούνται, πρέπει να τα διαχειρίζεται το κράτος ή / και η Κοινότητα. Ακόμα και όταν το κράτος και η κοινότητα δεν έχουν πόρους για την προστασία και τη διαχείριση των κοινών αγαθών, ο ιδιωτικός τομέας θα πρέπει να εμπλακεί υπό τον αυστηρό έλεγχο και με τη συμμετοχή της κοινότητας, συμπεριλαμβανομένης της διανομής των οικονομικών κερδών που προκύπτουν από τη χρήση του κοινού αγαθού.

Βοηθητικό υλικό Ενότητας

<https://kalo.gov.gr/>

<https://gr.boell.org/el/koinoniki-allileggya-oikonomia-0>

<https://www.pressenza.com/el/2020/05/apoanaptixi-odigos-gia-mia-kaliteri-zoi/>

<https://abc.commonsworld.org/#home>

Βίντεο

<https://www.youtube.com/watch?v=Z4moyxFSL2Y>

<https://www.youtube.com/watch?v=f-g5Wh0PT-Q>

<https://www.youtube.com/watch?v=A2gxTNCHEXQ>

<https://www.youtube.com/watch?v=YbfpeTiCnYo>

<https://www.youtube.com/watch?v=TSIS2BzLwlo>

<https://youtu.be/fisXevC4M58>

<https://youtu.be/Cnh-dRNa914>

<https://youtu.be/HckWP75yk9g>

<https://youtu.be/L7jaSjkd0jM>

3.3. Επιχειρηματικότητα στην Κοινωνική & Αλληλέγγυα Οικονομία

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δίνει στον όρο «κοινωνική επιχείρηση» την ακόλουθη έννοια: «ένας φορέας στην κοινωνική οικονομία του οποίου ο κύριος στόχος είναι να έχει κοινωνικό αντίκτυπο παρά να αποφέρει κέρδος για τους ιδιοκτήτες ή τους μετόχους τους. Λειτουργεί παρέχοντας αγαθά και υπηρεσίες στην αγορά με επιχειρηματικό και καινοτόμο τρόπο και χρησιμοποιεί τα κέρδη της κυρίως για την επίτευξη κοινωνικών στόχων. Η διαχείριση γίνεται με ανοιχτό και υπεύθυνο τρόπο και, ιδίως, περιλαμβάνει υπαλλήλους, καταναλωτές και ενδιαφερόμενους φορείς που επηρεάζονται από τις εμπορικές της δραστηριότητες» (Social Business Initiative, Οκτώβριος 2011).

Αυτό που διακρίνει τις κοινωνικές επιχειρήσεις από τις παραδοσιακές ενώσεις ή τα φιλανθρωπικά ιδρύματα είναι το γεγονός ότι οι κοινωνικές επιχειρήσεις κερδίζουν ένα σημαντικό μέρος του εισοδήματός τους μέσω συναλλαγών, αντί να εξαρτώνται από επιχορηγήσεις ή δωρεές. Ένας δείκτης αυτού του κοινωνικού σκοπού είναι ότι η πλειονότητα των κερδών επανεπενδύονται ή αλλιώς χρησιμοποιείται για την επίτευξη της κοινωνικής αποστολής της επιχείρησης.

Η καινοτομία που εισάγουν οι κοινωνικές επιχειρήσεις είναι η ικανότητά τους να φέρουν επιχειρηματική και εμπορική διάσταση στην παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας και στην επίλυση κοινωνικών ζητημάτων. Αυτή η ικανότητα επιτρέπει σε αυτούς τους οργανισμούς να λειτουργούν σε ένα χώρο που σε πολλές χώρες θεωρούνταν προηγουμένως αποκλειστικά και μόνο πεδίο του δημόσιου τομέα. Οι κοινωνικές επιχειρήσεις έχουν καταστήσει δυνατή την παροχή υπηρεσιών κοινωνικού και γενικού συμφέροντος με τρόπο που είναι οικονομικά βιώσιμος και σε πολλές περιπτώσεις πιο αποτελεσματικός και αποδοτικός από την προσέγγιση του δημόσιου τομέα.

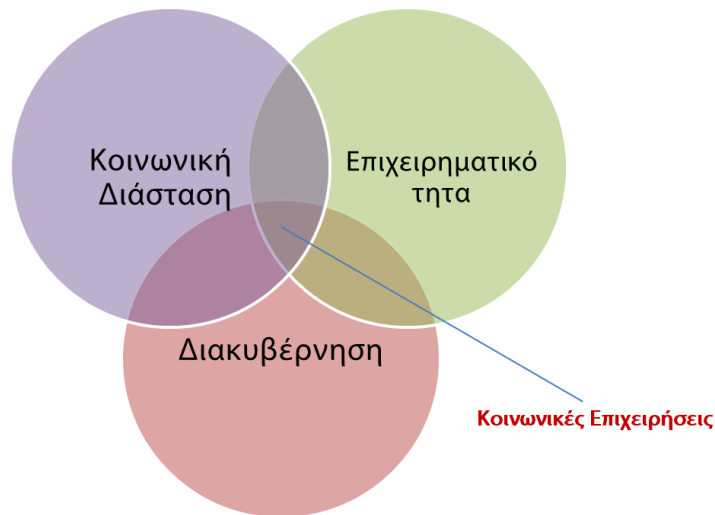
Τομέας δραστηριότητας στις κοινωνικές επιχειρήσεις στην Ευρώπη:

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Διάφοροι ορισμοί των κοινωνικών επιχειρήσεων: (UNIDO, 2017)

- **Ευρωπαϊκή Επιτροπή:** Μια κοινωνική επιχείρηση είναι ένας φορέας της κοινωνικής οικονομίας του οποίου ο κύριος στόχος είναι να έχει κοινωνικό αντίκτυπο παρά να αποφέρει κέρδος για τους ιδιοκτήτες ή τους μετόχους. Λειτουργεί παρέχοντας αγαθά και υπηρεσίες στην αγορά με επιχειρηματικό και καινοτόμο τρόπο και χρησιμοποιεί τα κέρδη της κυρίως για την επίτευξη κοινωνικών στόχων. Η διαχείριση γίνεται με ανοιχτό και υπεύθυνο τρόπο και, ειδικότερα, περιλαμβάνει υπαλλήλους, καταναλωτές και ενδιαφερόμενους που επηρεάζονται από τις εμπορικές της δραστηριότητες.
- **NESST:** Μια κοινωνική επιχείρηση είναι μια επιχείρηση που δημιουργήθηκε για την προώθηση ενός κοινωνικού σκοπού με οικονομικά βιώσιμο τρόπο.
- **Social Enterprise UK:** Μια κοινωνική επιχείρηση είναι μια επιχείρηση που ασχολείται με την αντιμετώπιση κοινωνικών προβλημάτων, τη βελτίωση των κοινοτήτων, τις πιθανότητες ζωής των ανθρώπων ή το περιβάλλον. Φτιάχνουν και κάνουν πράγματα που αποφέρουν χρήματα και κέρδη όπως κάθε επιχείρηση. Το πώς όμως λειτουργούν και τι κάνουν με τα κέρδη τους διαφέρει από τις κοινές επιχειρήσεις: δουλεύουν για να κάνουν την διαφορά στο κοινωνικό σύνολο και επανεπενδύουν τα κέρδη τους προς οφελος του κοινού καλού.

Οι τρεις διαστάσεις των Κοινωνικών Επιχειρήσεων

Πηγή: Ευρωπαϊκή Ένωση, 2014

Οι κοινωνικές επιχειρήσεις ενδέχεται να έχουν κάποια συγκριτικά πλεονεκτήματα στην παροχή αγαθών και υπηρεσιών σε σχέση με τις συμβατικές εταιρείες του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα. Μπορούν να παρέχουν βιομηχανοποιημένα προϊόντα και εμπορικές υπηρεσίες για την αγορά, αλλά επίσης αξίες αγαθών που ενδέχεται να υποπαραγάγουν οι αγορές και οι καταναλωτές ενδέχεται να υποεκτιμούνται λόγω αποτυχίας να αντιληφθούν τα μακροπρόθεσμα οφέλη τους, όπως εκπαίδευση, υγειονομική περίθαλψη, επαγγελματική κατάρτιση προγράμματα, κοινοτική φροντίδα, πρόσβαση σε ενέργεια, καθαρό νερό, τεχνολογία καθαρισμού και επικοινωνίας και χρηματοοικονομικές υπηρεσίες.

Διαστάσεις διακυβέρνησης των κοινωνικών επιχειρήσεων (UNIDO, 2017)

- Έχουν πιο περίπλοκη οργανωτική δομή από τα ιδρύματα.
- Βασίζονται στην ιδιωτική πρωτοβουλία
- Το κέρδος δεν διανέμεται σε άτομα που ασκούν έλεγχο σε αυτές.
- Τα κέρδη που τυχόν προκύπτουν χρησιμοποιούνται για τη βελτίωση των συνθηκών των εργαζομένων ή επανεπενδύονται.
- Η βασική αρχή λειτουργίας τους βασίζεται στην αμοιβαιότητα και όχι στο συμφέρον, έτσι όλα τα μέρη κερδίζουν αμοιβαία οφέλη από την παροχή κοινωνικών αγαθών ή υπηρεσιών.
- Οι επιχειρήσεις διοικούνται από άτομα άμεσου ενδιαφέροντος ενισχύοντας έτσι την εκπροσώπηση των εργαζόμενων και τη δημοκρατική λήψη αποφάσεων ενώ παράλληλα επιλύουν πιθανά φαινόμενα ομοιοτισμού από διοικούντες με διαφορετικά κίνητρα.
- Οι εργαζόμενοι επιλέγονται επίσης από άμεσα ενδιαφερόμενες ομάδες (δωρητές, καταναλωτές, δημόσιος τομέας, εθελοντές) και μέσω ενός συμμετοχικού και δημοκρατικού συστήματος διακυβέρνησης μειώνοντας έτσι την καιροσκοπική συμπεριφορά
- Υπάρχει άμεση συμμετοχή στην παραγωγή και παράδοση αγαθών και υπηρεσιών (σε αντίθεση με μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς).
- Λειτουργούν εντός της αγοράς αλλά αντί του κέρδους αναζητούν τα κοινά οφέλη που προκύπτουν από την αμοιβαιότητα.
- Είναι ικανές να κινητοποιούν κοινωνικά και άλλα κεφάλαια μέσω της τοπικής κοινότητας και να χτίζουν εμπιστοσύνη.
- Βελτιώνουν το κοινωνικό κεφάλαιο, το οποίο μειώνει το κόστος συναλλαγής και παραγωγής.
- Αναπτύσσουν συνεργατική συμπεριφορά στοχεύοντας σε ένα συλλογικό έργο για την παροχή προσαρμοσμένων υπηρεσιών και αγαθών.
- Βελτιώνουν συνολικά την εμπιστοσύνη, προωθώντας την αίσθηση της ένταξης σε μια κοινότητα με κοινό στόχο.
- Δημιουργούν θέσεις εργασίας περιλαμβάνοντας και πληθυσμό που βρίσκεται σε πιο μειονεκτική θέση (νεολαία, γυναίκες, άτομα με ειδικές ανάγκες, εθνικές μειονότητες και μετανάστες).
- Εισάγουν κοινωνικές καινοτομίες: μικροπιστώσεις και δίκαιο εμπόριο.
- Συμβάλλουν στην αειφόρο ανάπτυξη σε τοπικό επίπεδο.

Πηγή: Ericsson, 2016

ΕΝΑΡΞΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

Η κοινωνική επιχειρηματικότητα έχει τη δύναμη να μειώσει την ανεργία, να αυξήσει τη συμμετοχή των γυναικών σε όλους τους τομείς και να φέρει εκπαίδευση. Τα βήματα που περιγράφονται από το Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ (2018) που θα οδηγήσουν στην επιτυχία είναι:

Βρείτε το πάθος σας

Οι κοινωνικοί επιχειρηματίες έχουν την σταθερή πεποίθηση ότι ένα πρώτο βήμα μπορεί να οδηγήσει σε αλλαγή. Οι επιχειρήσεις ξεκινούν επειδή οι άνθρωποι πιστεύουν σε κάτι: να κάνουν μια αλλαγή και να έχουν αντίκτυπο, να βοηθούν τους άλλους, να χτίσουν κάτι που έλειπε, να επιχειρούν με τον τρόπο που εκείνοι πιστεύουν. Οι κοινωνικοί επιχειρηματίες και εκείνοι που επιτυγχάνουν σημαντικές αλλαγές έχουν πάντα μια ιστορία να πουν, η οποία ξεκινάει πάντα με ένα «γιατί;».

Για να βρείτε το πάθος σας, αναρωτηθείτε:

Τι γίνεται με το status quo με το οποίο δεν είστε ικανοποιημένοι;

Τι σας ενοχλεί;

Τι είναι σημαντικό για εσάς;

Τι σας κινητοποιεί περισσότερο από οτιδήποτε άλλο;

Ποιες αξίες σας καθοδηγούν;

Δημιουργήστε μια ομαδική κουλτούρα

Οποιαδήποτε κίνηση ξεκινά με τον πρώτο σας ακόλουθο. Ο πρώτος σας οπαδός θα δείξει σε όλους τους άλλους πώς να ακολουθήσουν. ο πρώτος σας οπαδός θα είναι με τον δικό του τρόπο ηγέτης. Η ηγεσία είναι υπερεκτιμημένη, ουσιαστικά είναι ο πρώτος οπαδός που μετατρέπει το μοναχικό άτομο σε ηγέτη. Αγκαλιάστε τον πρώτο σας οπαδό ως ίσο. Ενημερώστε τους ότι πλέον δεν πρόκειται για «αυτούς», αλλά για «εσάς» ως ομάδα.

Όταν χτίζετε την ομάδα σας, δώστε τους χώρο για να αναπνεύσουν. Αφήστε τους να αναλάβουν τις ευθύνες τους και να τους εμπιστευτείτε επειδή είστε ευθυγραμμισμένοι με το ίδιο όραμα. Η ομάδα σας θα αισθανθεί ενδυναμωμένη και θα σας βοηθήσει να εκπληρώσετε την αποστολή σας. Ο ρόλος σας είναι να ρυθμίσετε τη δομή που θα βοηθήσει την ομαδική κουλτούρα σας να αναπτυχθεί. Να ενδυναμώσετε την ομάδα σας, να ενδυναμώσετε ιδέες, να δώσετε κίνητρα και να εμπνεύσετε, να δείξετε ότι η αποστολή έρχεται πρώτη.

Ξεκινήστε

Σκεφτείτε τι μπορείτε να κάνετε τώρα - σήμερα. Μην ανησυχείτε για τη μεγάλη εικόνα. Σκεφτείτε μικρά και μετά ονειρευτείτε μεγάλα. Η νοοτροπία σας πρέπει να αφορά την αλλαγή ενός ατόμου κάθε φορά. Για να βρείτε μια λύση για αυτό το μικρό πρόβλημα, εξερευνήστε τι είναι διαθέσιμο στον κόσμο για να μάθετε παρά να ανακαλύψετε ξανά τον τροχό. Προσαρμόστε ό, τι βρίσκετε για να ταιριάζει στην κουλτούρα σας. Αναπτύξτε, βελτιώστε και επαναλάβετε το μοντέλο ή τη λύση έως ότου βρείτε την απλούστερη και πιο εμπειρική φόρμουλα.

Στην πράξη:

- Κάντε την έρευνά σας για να κατανοήσετε τη βασική αιτία του προβλήματος. Ρωτήστε τους ανθρώπους τι πιστεύουν, κάντε τις δικές σας παρατηρήσεις.
- Αναπτύξτε μια απλή λύση που προέρχεται από τους ίδιους τους ανθρώπους. Κάντε περισσότερη

έρευνα. Ρωτήστε την κοινότητά σας πώς θα λύσουν το πρόβλημα. Πάρτε αυτές τις πληροφορίες και αναπτύξτε μια λύση χρησιμοποιώντας ανθρωποκεντρικό σχεδιασμό. Δοκιμάστε τη λύση σας στο τοπικό πλαίσιο.

- Εφαρμόστε τη λύση σας στον εαυτό σας και στα άτομα που σας βοήθησαν να το σχεδιάσετε. Συλλέξτε ανατροφοδότηση και προβληματισμούς. Αναρωτηθείτε πώς μπορείτε να το κάνετε καλύτερο, πιο αποτελεσματικό. Συνεχίστε αυτό μέχρι να αισθανθείτε ότι έχετε φτάσει σε ένα επίπεδο ικανοποίησης της επιτυχίας.
- Βεβαιωθείτε ότι έχετε τεκμηριώσει ό, τι κάνετε για μελλοντική αναφορά.

Συνεχίστε (πώς να παραμείνετε κίνητρα και να επιμείνετε σε δύσκολες στιγμές)

Οι επιχειρηματίες γνωρίζουν τα στατιστικά στοιχεία της αποτυχίας στην αρχή, αλλά είναι αισιόδοξοι και τείνουν να πιστεύουν στις δικές τους πιθανότητες επιτυχίας. Για να διατηρήσετε αυτήν την εμπιστοσύνη, μάθετε από πού προέρχεται το κίνητρό σας, αναλογιστείτε τις αποτυχίες και τις επιτυχίες σας για να εξαγάγετε χρήσιμα συμπεράσματα.

Η έρευνα δείχνει ότι οι επιτυχημένοι επιχειρηματίες ερμηνεύουν τις αποτυχίες διαφορετικά, θεωρώντας τις ως κάτι προσωρινό. Άτομα με προδιάθεση προς την αισιοδοξία παραμένουν πιο ήρεμα και πιο αισιόδοξα σε συνθήκες υψηλού στρες, γεγονός που οδηγεί σε επιμονή. Μάθετε από λάθη. Προετοιμαστείτε για αποτυχία.

Χρηματοδοτήστε την επιχείρησή σας και αναπτύχθείτε οργανικά

Η συνεργασία με απλό κόσμο σημαίνει ότι οι συμμετέχοντες είναι πιο δεσμευμένοι στην επιχείρηση και έτοιμοι να βοηθήσουν. Γνωρίζουμε ότι το κλειδί είναι να σκεφτόμαστε μικρά και τοπικά. Εστιάστε την κοινωνική σας επιχείρηση σε ό, τι είναι εύκολο και εφικτό, γιατί αν δεν μπορείτε να το κάνετε σε αυτό το επίπεδο, δεν θα λειτουργήσει ούτε σε μεγαλύτερο επίπεδο.

Μόλις μάθετε ότι η επιχειρηματική σας ιδέα λειτουργεί:

- Σκεφτείτε με την κοινότητά σας πώς μπορείτε να διατηρήσετε και να αναπτύξετε την ιδέα σας. Αυτό δημιουργεί αίσθηση ιδιοκτησίας και συμμετοχής. Συνεργαστείτε με την κοινότητά σας για να προσδιορίσετε πρώτα τον στόχο σας και μετά τι χρειάζεται για να επιτύχετε αυτόν τον στόχο.
- Ζητήστε από τους ανθρώπους που βρήκαν τη στρατηγική να το δοκιμάσουν για να δουν εάν λειτουργεί και τι μπορεί να μάθει από αυτήν τη συγκεκριμένη προσέγγιση.

Η ανάπτυξη και η χρηματοδότηση έχουν πολύ περίεργες μορφές. Αναζητήστε σημάδια ανάπτυξης σε απροσδόκητα μέρη και θυμηθείτε ότι η ανάπτυξη χρειάζεται χρόνο. Η αλλαγή απαιτεί χρόνο εάν είναι πραγματική. Να είστε υπομονετικοί και επίμονοι και το πιο σημαντικό, πρέπει να πιστεύετε στη λύση σας. Πρέπει να πιστέψετε ότι η λύση σας είναι η καλύτερη. Ταυτόχρονα πρέπει να είστε ανοιχτοί σε κριτική και προτάσεις.

Κλιμακώστε τις ενέργειες σας

Η κλιμάκωση θα συμβεί φυσικά, εάν έχετε δημιουργήσει την κοινωνική σας επιχείρηση από την αρχή. Η ιδέα είναι να βρεθούν λύσεις που βασίζονται σε κοινές αξίες μεταξύ των ανθρώπων. Αυτές οι κοινές αξίες θα είναι ο καταλύτης για την κλιμάκωση για να γίνει ένα κοινωνικό κίνημα αλλαγών.

Βοηθητικό υλικό Ενότητας

<https://koinsep.org/%CE%B7->

<https://www.epixeiro.gr/article/2576>

Βίντεο

<https://www.youtube.com/watch?v=UxaAiS7YN4E>

<https://www.youtube.com/watch?v=KljXxbwDESs>

<https://www.youtube.com/watch?v=ehODRwaBl1g>

<https://youtu.be/5HjOT130E-w>

<https://youtu.be/aTo0qtdVMpM>

https://youtu.be/wVK_aQsBAVE

<https://youtu.be/x18rkwQvCKI>

3.4 Βάζοντας τη ζωή στο κέντρο: Οικονομία της φροντίδας (μέριμνας)

Όλα τα ανθρώπινα όντα εξαρτώνται από τη φροντίδα, τόσο ως παραλήπτες όσο και ως πάροχοι φροντίδας. Η φροντίδα είναι απαραίτητη για την ύπαρξη και την αναπαραγωγή κοινωνιών και εργατικού δυναμικού και για τη γενική ευημερία κάθε ατόμου. Η ίδια η ουσία της ύπαρξης ανεξάρτητων και αυτόνομων πολιτών καθώς και παραγωγικών εργαζομένων βασίζεται στην παροχή φροντίδας.

Η φροντίδα αποτελείται γενικά από δραστηριότητες και συσχετισμούς που εμπλέκονται στην ικανοποίηση των σωματικών, ψυχολογικών και συναισθηματικών αναγκών ενηλίκων και παιδιών, ηλικιωμένων και νέων, αδύναμων και ικανών.

Οι δραστηριότητες φροντίδας αποτελούνται από δύο ευρεία είδη (ILO, 2018):

- Πρώτον, αυτές που αποτελούνται από άμεσες, πρόσωπο με πρόσωπο, δραστηριότητες προσωπικής φροντίδας (μερικές φορές αναφέρονται ως «φροντίδα ανατροφής» ή «σχεσιακή φροντίδα»), όπως η σίτιση ενός μωρού, η περιποίηση ενός άρρωστου συντρόφου, η βοήθεια ενός ηλικιωμένου ατόμου να λάβει μπάνιο, η πραγματοποίηση ιατρικών εξετάσεων ή η διδασκαλία μικρών παιδιών.
- Δεύτερον, αυτές που περιλαμβάνουν δραστηριότητες έμμεσης φροντίδας οι οποίες δεν συνεπάγονται προσωπική φροντίδα πρόσωπο με πρόσωπο, όπως καθαρισμός, μαγείρεμα, εκτέλεση πλυντηρίων και άλλα καθήκοντα συντήρησης του νοικοκυριού (μερικές φορές αναφέρονται ως «μη σχετική φροντίδα» ή «οικιακή εργασία»), που παρέχουν τις προϋποθέσεις για προσωπική φροντίδα

Αυτοί οι δύο τύποι δραστηριοτήτων φροντίδας δεν μπορούν να διαχωριστούν μεταξύ τους και συχνά επικαλύπτονται στην πράξη, τόσο στα νοικοκυριά όσο και στα ιδρύματα.

Η μη αμειβόμενη εργασία φροντίζει άτομα ή αναλαμβάνει οικιακές εργασίες χωρίς καμία ρητή χρηματική αποζημίωση. Η πλειονότητα της μη αμειβόμενης εργασίας φροντίδας σε όλες σχεδόν τις

κοινωνίες πραγματοποιείται εντός νοικοκυριών και συνήθως παρέχονται από γυναίκες και κορίτσια.

Η απλήρωτη φροντίδα και η οικιακή εργασία συντηρούν τις οικογένειες και τις κοινότητες σε καθημερινή βάση -και από γενιά σε γενιά- και συμβάλλουν σημαντικά στην οικονομική ανάπτυξη, φροντίζοντας ανθρώπους που είναι υγιείς, παραγωγικοί και ικανοί για μάθηση και δημιουργικότητα. Ωστόσο, παραμένουν αόρατες, υποτιμημένες και παραμελημένες στη χάραξη οικονομικών και κοινωνικών πολιτικών. Η κατανομή ανά φύλο είναι επίσης εξαιρετικά μη ισορροπημένη: σε παγκόσμιο επίπεδο, οι γυναίκες ασχολούνται με την απλήρωτη φροντίδα και την οικιακή εργασία τρεις φορές περισσότερο από τους άνδρες (UNWOMEN, 2020).

Πηγή: ILO, 2018

Η αύξηση της ζήτησης περίθαλψης στο πλαίσιο της κρίσης του COVID-19 πιθανότατα θα εντείνει τις ήδη υπάρχουσες ανισότητες στον καταμερισμό της εργασίας μεταξύ των δύο φύλων, επιβαρύνοντας δυσανάλογα τις γυναίκες και τα κορίτσια. Μέχρι στιγμής, η προσοχή έχει επικεντρωθεί στο σύστημα υγείας και στην σχετική υπερεκπροσώπηση των γυναικών μεταξύ των αμειβόμενων εργαζομένων στον τομέα της υγείας. Ωστόσο, άλλα, λιγότερο ορατά, μέρη της οικονομίας της φροντίδας υφίστανται αυξανόμενη πίεση και σε μεγάλο βαθμό παραμελούνται.

Η εργασία αμειβόμενης φροντίδας είναι εργασία φροντίδας που εκτελείται για κέρδος ή αμοιβή εντός ενός εύρους ρυθμίσεων, όπως ιδιωτικά νοικοκυριά (όπως στην περίπτωση οικιακών εργαζομένων), και δημόσια ή ιδιωτικά νοσοκομεία, κλινικές, γηροκομεία, σχολεία και άλλα κέντρα φροντίδας.

Η δημιουργία των κατάλληλων πολιτικών είναι ζωτικής σημασίας για την επίτευξη ποιοτικής εργασίας φροντίδας και τον καθορισμό ενός πλαισίου αναγνώρισης, μείωσης και ανακατανομής της μη αμειβόμενης εργασίας φροντίδας και της προώθησης αξιοπρεπών συνθηκών εργασίας και εκπροσώπησης για όλους τους εργαζομένους φροντίδας. Οι τρόποι με τους οποίους αλληλεπιδρούν οι πολιτικές καθορίζουν τον πορεία της κοινωνίας σχετικά με τη φροντίδα, δηλαδή ποιος την παρέχει, την ποιότητα της παροχής φροντίδας και τις συνθήκες εργασίας των εργαζομένων φροντίδας.

Οι πολιτικές περίθαλψης είναι δημόσιες πολιτικές που κατανέμουν πόρους με τη μορφή χρήματος (συμπεριλαμβανομένου του εισοδήματος), υπηρεσιών ή χρόνου σε φροντιστές ή άτομα που χρειάζονται φροντίδα. Περιλαμβάνουν πολιτικές άδειας (π.χ. γονική άδεια), υπηρεσίες φροντίδας (π.χ. ανάπτυξη και φροντίδα από την πρώιμη παιδική ηλικία), κοινωνικές παροχές που σχετίζονται με τη φροντίδα (π.χ. επιχορηγήσεις παιδικής μέριμνας), εργασιακές ρυθμίσεις φιλικές προς την οικογένεια (π.χ. τηλεργασία και ευελιξία ωραρίοι) και υποδομές (π.χ. αποχέτευση και παράδοση νερού στα σπίτια). Οι πολιτικές περίθαλψης διασφαλίζουν την ευημερία των κοινωνιών και αποτελούν κρίσιμο παράγοντα για την αντιμετώπιση του ζητήματος της μη αμειβόμενης εργασίας περίθαλψης και τον μετριασμό των ανισοτήτων που αντιμετωπίζουν τα άτομα με υψηλά επίπεδα αναγκών φροντίδας ή / και τα άτομα που συνήθως παρέχουν φροντίδα σε μη αμειβόμενη βάση. (ΔΟΕ, 2018)

Οι συνεταιρισμοί αναδεικνύονται σε έναν καινοτόμο τύπο παρόχου περίθαλψης, ιδίως όταν παρουσιάζεται έλλειψη ή και απουσία βιώσιμων δημόσιων ή άλλων ιδιωτικών επιλογών. Οι συνεταιρισμοί μπορούν επίσης να δημιουργήσουν πρόσβαση σε καλύτερους όρους και προϋποθέσεις εργασίας στον τομέα της φροντίδας (π.χ. πρόσβαση σε παροχές, περισσότερη διαπραγματευτική δύναμη, κανονικές ώρες) - ειδικά για γυναίκες εργαζόμενους.

Οι συνεταιρισμοί ενθαρρύνουν επίσης την αλληλεξάρτηση στην περίθαλψη υποστηρίζοντας την δίκαιη ένταξη και της δημοκρατική λήψη αποφάσεων σε όλη την αλυσίδα φροντίδας. Ως εκ τούτου, οι εργαζόμενοι φροντίδας, οι δικαιούχοι φροντίδας και οι οικογένειές τους και άλλοι ενδιαφερόμενοι έχουν φωνή στη φύση της παρεχόμενης υπηρεσίας και στις λειτουργίες της επιχείρησης παροχής φροντίδας. Το μοντέλο «κοινωνικός συνεταιρισμός» μετατρέπει τους χρήστες της κοινωνικής φροντίδας σε συνεργάτες, παράλληλα με το εργατικό δυναμικό, καθώς και οι δύο έχουν μερίδιο συμμετοχής στην επιχείρηση και μερίδιο στην οικονομική επιτυχία της. Πρόκειται για μια προσέγγιση υπηρεσιών που παρέχονται «προς και από» τους πάροχους και τους λήπτες φροντίδας.

Βοηθητικό υλικό Ενότητας

<https://commonality.gr/maria-karamesini-oikonomia-tis-frontidas-krisi-anaparagogis-kai-klimatiki-krisi/>

Βίντεο

https://youtu.be/nB3dq2if_48

<https://youtu.be/UHWYFTSSU>

3.5 Ερωτήματα για προβληματισμό

Βασιζόμενοι στις πληροφορίες που μόλις διαβάσατε και την παρουσίαση που παρακολουθήσατε, παρακαλούμε σκεφτείτε σχετικά και απαντήστε στις παρακάτω ερωτήσεις:

Ερώτηση 1: Γνωρίζετε εάν στη χώρα σας υπάρχουν συγκεκριμένοι κανονισμοί, πολιτικές ή δημόσια σχέδια σε σχέση με την Κοινωνική & Αλληλεγγύη; Εάν ναι, ποια;

Ερώτηση 2: Γνωρίζετε κάποιο από τα εναλλακτικά οικονομικά μοντέλα που παρουσιάζονται; Ποιο θεωρείτε πιο σχετικό με το μέρος όπου ζείτε και την εργασία που κάνετε;

Ερώτηση 3: Πως λειτουργεί η οικονομία της φροντίδας στην τοπική σας κουλτούρα; Γνωρίζετε τυχόν

μηχανισμούς που μπορούν να βοηθήσουν έρθει το ζήτημα αυτό στο προσκήνιο;

Ευχαριστούμε πολύ!

3.6 Πηγές

- Economics Help. Gift Economy
- Geissdoerfer, Savaget, Bocken and Hultink (2017) The circular economy – a new sustainability paradigm? J. Clean. Prod., 143, pp. 757-768
- International Labour Organization (ILO) Social and Solidarity Economy.
- Investopedia, Sharing Economy
- ILO (2018) Care Work and Care Jobs for the Future of Decent Work
- OECD, 2020, Social economy and the COVID-19 crisis: current and future roles
- RIPESS 2008. RIPESS Charter
- RIPESS 2015. Global Vision for a Social Solidarity Economy
- UNIDO (United Nations Industrial Development Organization), 2017. The Role of the Social and Solidarity Economy in Reducing Social Exclusion
- University of Birmingham. Alternative Economics
- UNRISD (2016) Promoting Social and Solidarity Economy through Public Policy
- UNWOMEN (2020) Covid-19 and the Care Economy: Immediate Action and Structural Transformation for a Gender-Responsive Recovery

Βήμα 4: Ανοίγοντας τα Φτερά – Οργανωτική Ανάπτυξη, Κοινωνικές Τεχνολογίες και Διαμεσολάβηση

ΤΙΤΛΟΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

Οργανωτική Ανάπτυξη, Κοινωνικές Τεχνολογίες και Διαμεσολάβηση

ΚΥΡΙΟ ΕΡΩΤΗΜΑ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

Ποια είναι τα οργανωτικά εργαλεία που μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε για τη διαμόρφωση νέων δομών;

ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

Το κοινωνικο-οικονομικό σύστημα βασίζεται στον τρόπο με τον οποίο αλληλοεπιδρούμε με τον κοινωνικό μας περίγυρο και με το περιβάλλον. Οι οργανωτικές δομές εμπεριέχουν πτυχές όπως η κοινωνική δικαιοσύνη, η ισότητα και η περιβαλλοντική βιωσιμότητα. Η έννοια της διακυβέρνησης περιλαμβάνει όλα τα στοιχεία που χαρακτηρίζουν τη λειτουργία των κοινωνικών δομών: δυναμικές δύναμης και βαθμού, διαδικασίες λήψης αποφάσεων, μηχανισμούς συμμετοχής κ.λπ. Σε αυτή την ενότητα θα αναλύσουμε τα διάφορα στοιχεία της διακυβέρνησης και θα εμβαθύνουμε στις δεξιότητες διαμεσολάβησης-διευκόλυνσης που απαιτούνται για την επίτευξη κοινωνικών δομών που ευνοούν τις συνεργατικές διαδικασίες και τη συμπαραγωγή.

ΣΤΟΧΟΙ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

- Αξιολογήστε τα διάφορα στοιχεία διακυβέρνησης.
- Σκεφτείτε μοντέλα διακυβέρνησης που μπορεί να υπάρχουν σε κοινωνικές δομές.
- Κατανοήστε τις δεξιότητες που απαιτούνται για μια επιτυχημένη διευκόλυνση της ομάδας
- Μάθετε διαφορετικές κοινωνικές τεχνολογίες για να εργαστείτε με ομάδες και οργανισμούς.

4.1. Οργανωτική διακυβέρνηση για συμπαραγωγή

Η διακυβέρνηση είναι ο τρόπος με τον οποίο η κοινωνία ή οι ομάδες μέσα σε αυτήν, οργανώνονται για τη λήψη αποφάσεων. Καθορίζει ποιος έχει την εξουσία, ποιος παίρνει τις αποφάσεις, πώς επιτυγχάνεται η συμμετοχή όλων στις αποφάσεις και πώς γίνεται η ανάληψη ευθυνών. Η διακυβέρνηση συχνά εξετάζεται εντός του πλαισίου της άσκησης κρατικής εξουσίας, ωστόσο η Διεθνής Οργάνωση Εργασίας ορίζει τη διακυβέρνηση ως άσκηση θεσμικής εξουσίας για τον προσδιορισμό της χρήσης των πόρων στη διεξαγωγή των υποθέσεων μιας κοινωνίας. Αυτός ο ορισμός υπονοεί ότι η διακυβέρνηση υφίσταται τόσο σε κοινωνικές οργανώσεις όλων των μορφών και μεγεθών, όσο και σε ιδιωτικούς, δημόσιους, κερδοσκοπικούς και μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς. Η βασική λειτουργία της διακυβέρνησης είναι η διασφάλιση αξιόλογων αποτελεσμάτων με παράλληλη αποφυγή των ανεπιθύμητων εκβάσεων για τα άτομα τα οποία αφορά. (ΔΟΕ, 2010)

Σύμφωνα με τον ΟΗΕ (2009), η σωστή διακυβέρνηση θα πρέπει να χαρακτηρίζεται από τα ακόλουθα οκτώ βασικά χαρακτηριστικά:

- Να είναι συμμετοχική
- Να είναι προσανατολισμένη στη συναίνεση
- Να είναι υπεύθυνη
- Να είναι διαφανής
- Να ανταποκρίνεται άμεσα
- Να είναι αποτελεσματική και αποδοτική
- Να είναι δίκαιη και χωρίς αποκλεισμούς
- Να ακολουθεί το κράτος δικαίου

Το Συμβούλιο της Ευρώπης (COEFLGR, 2008) προσδιόρισε 12 αρχές καλής διακυβέρνησης σε τοπικό επίπεδο:

- δίκαιη διεξαγωγή εκλογών, εκπροσώπησης και συμμετοχής ·
- ταχύτητα ανταπόκρισης
- αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα
- διαφάνεια
- κανόνες δικαίου
- ηθική συμπεριφορά
- ικανότητα και απόδοση
- καινοτομία και ευελιξία στην αλλαγή ·
- βιωσιμότητα και μακροπρόθεσμος προσανατολισμός ·
- χρηστή δημοσιονομική διαχείριση ·
- ανθρώπινα δικαιώματα
- πολιτιστική πολυμορφία και κοινωνική συνοχή ·
- ευθύνη

Σε συνέχεια των παραπάνω αρχών, μια χρηστή διακυβέρνηση μπορεί να χαρακτηρίζεται επίσης και από τα ακόλουθα στοιχεία:

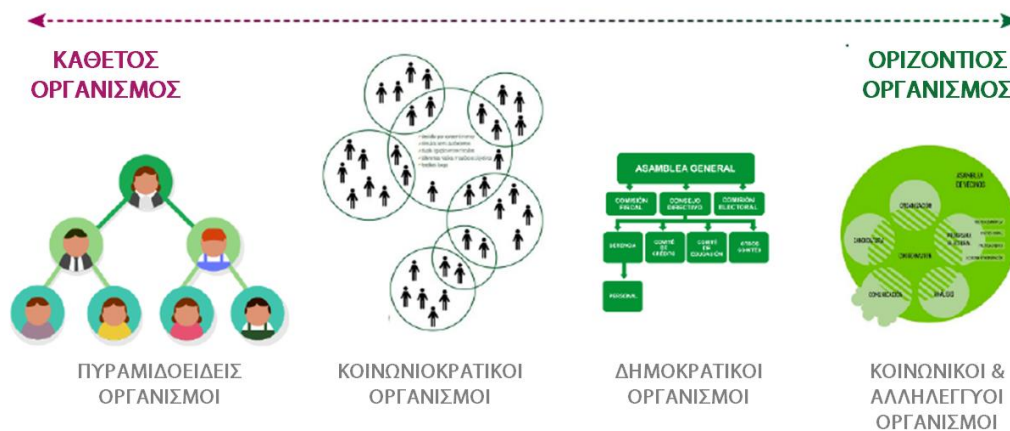
- Οργανωτικές δομές: ιδιοκτησία, ρόλοι και ευθύνες
- Επίπεδα συμμετοχής και κανάλια

- Διαδικασίες λήψης αποφάσεων
- Διαδικασίες λογοδοσίας και διαφάνειας

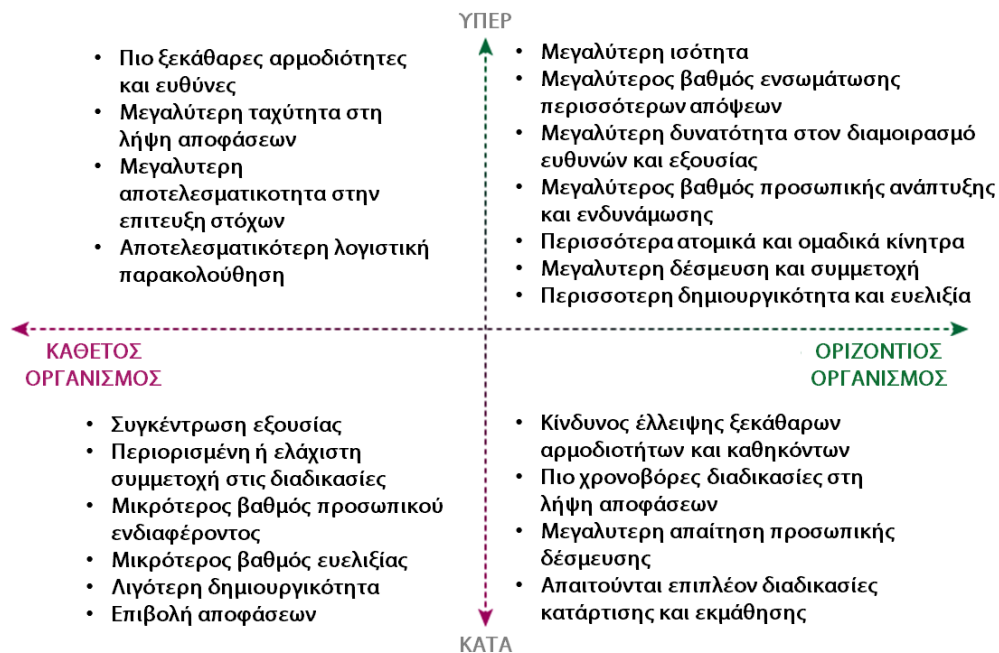
ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ

Υπάρχει μια ποικιλία οργανωτικών δομών που καθορίζονται από ερωτήματα όπως: πώς κατανέμεται η εξουσία, πώς ασκείται η ευθύνη μεταξύ των ατόμων που συμμετέχουν στον οργανισμό, πώς πραγματοποιείται η λογοδοσία και τι είδους μηχανισμοί διαφάνειας υπάρχουν.

Με βάση αυτούς τους παράγοντες, ένας οργανισμός μπορεί να οριστεί από κάθετος ή πυραμιδοειδής έως πιο οριζόντιος.

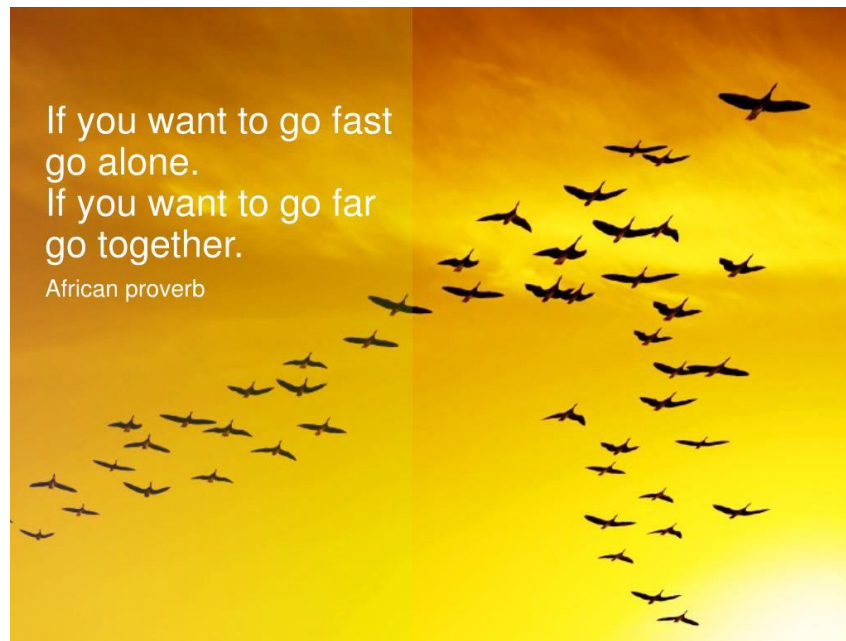

Σε αυτό το εύρος των τύπων οργάνωσης, υπάρχουν μια σειρά πλεονεκτημάτων και μειονεκτημάτων ανάλογα με το αν το μοντέλο είναι πιο κάθετο ή πιο οριζόντιο:

Οι καπιταλιστικές επιχειρήσεις είναι επιχειρηματικές οντότητες που στοχεύουν στην απόκτηση και τη διανομή των κερδών από τις δραστηριότητές τους. Οι επιχειρήσεις μπορεί να ανήκουν σε ένα άτομο, να αποτελέσει συνεργασία δύο ατόμων και πάνω ή η νομική τους σύσταση να προϋποθέτει την ύπαρξη μετόχων, οι οποίοι μπορούν να προβαίνουν σε αγοραπωλησίες της μετοχής στις κεφαλαιαγορές.

Σε αντίθεση με τις επιχειρήσεις αυτές, οι οποίες βασίζονται στην ιεραρχική διαχείριση, οι περισσότερες Κοινωνικές και Αλληλέγγυες επιχειρήσεις λειτουργούν βάσει συλλογικών και δημοκρατικών αρχών που προωθούν της αυτοδιαχείρισης και της συλλογικής διαχείρισης. (ΔΟΕ, 2010). Η ιεραρχική διαχείριση μπορεί να υφίσταται και σε κοινωνικές επιχειρήσεις, ωστόσο αποτελεί κυρίως μηχανισμό ανταλλαγής πληροφοριών – αντί για εντολοδόχο μηχανισμό – λόγω της ανοιχτής/εθελοντικής συμμετοχής και της δημοκρατικής ηγεσίας στους οργανισμούς αυτούς.

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΚΑΙ ΛΗΨΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

Η συλλογική ιδιοκτησία και η δημοκρατική διακυβέρνηση είναι χαρακτηριστικές των περισσότερων οργανώσεων κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας ανά τον κόσμο, με εξαίρεση ορισμένες κοινωνικές επιχειρήσεις. Αυτή η μορφή ιδιοκτησίας και διακυβέρνησης επιτρέπει στα μέλη (και μερικές φορές στους εργαζομένους, τους χρήστες και τους δικαιούχους) να συμμετέχουν στη δίκαιη λήψη αποφάσεων. Δηλαδή, οι διάφορες συνεισφορές των μελών έχουν την ίδια αναγνώριση και αξία. (ΔΟΕ, 2010)

Ωστόσο, ο βαθμός συμμετοχής ποικίλλει σημαντικά ανάλογα με το είδος της οργάνωσης και το πλαίσιο λειτουργίας της. Κάποιες οργανώσεις μπορεί να αποδειχθούν πιο δημοκρατικές από άλλες καθώς, για παράδειγμα, ορισμένοι οργανισμοί μπορεί να σταθμίσουν τις ψήφους των μελών για να αντικατοπτρίσουν τους διαφορετικούς βαθμούς δραστηριότητάς τους, αλλά και τη διαφορετική θέση στην δομή της ομάδας.

Συνολικά όμως, σε αντίθεση με τις ιδιωτικές επιχειρήσεις όπου οι μέτοχοι ψηφίζουν βάσει του μεριδίου κεφαλαίου τους στην εταιρεία, **οι ψήφοι των μελών στους οργανισμούς κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας είναι ίσες**. Τα μέλη λειτουργούν βάσει αμοιβαία συμφωνηθέντων κανόνων που, με τη σειρά

τους, βασίζονται στη συλλογική δράση και τον κοινωνικό έλεγχο για την εκτέλεση των δραστηριοτήτων τους. Αυτό βοηθά θεμελιωδώς στη δημιουργία μιας περισσότερο ή λιγότερο επίπεδης ηγετικής δομής που **αποδομεί τη σημασία της ιεραρχικής εξουσίας στη διακυβέρνηση και τη διαχείριση.**

Αυτό το μοντέλο είναι γνωστό ως αυτοδιαχείριση, χρησιμοποιείται κυρίως σε μικρούς οργανισμούς κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας. Στα παραδείγματα αυτά περιλαμβάνονται οι συνεταιρισμοί των εργαζομένων, οι εταιρείες αμοιβαίου οφέλους, οι ενώσεις, οι κοινωνικές επιχειρήσεις και οι οργανισμοί που βασίζονται στην τοπική κοινότητα. Στις περιπτώσεις επιχειρήσεων μεγαλύτερης κλίμακας, όπου η αυτοδιαχείριση μπορεί να μην είναι τόσο αποτελεσματική, το μοντέλο που γενικά χρησιμοποιείται είναι η συλλογική διαχείριση, όπου τα μέλη διαχειρίζονται συλλογικά τους οργανισμούς, αλλά έχουν διαφορετικούς ρόλους. Καθώς μια επιχείρηση μεγαλώνει σε μέγεθος, οι διαχειριστικές της ανάγκες απαιτούν εξειδίκευση των ρόλων εντός της διακυβέρνησης και της γενικότερης δομής διαχείρισής της. Οι εταιρείες αμοιβαίου οφέλους και οι οργανισμοί που βασίζονται σε τοπικές κοινότητες αποτελούν επίσης παράδειγμα της συλλογικής διαχείρισης υπό την έννοια ότι οι συμμετέχοντες διαπραγματεύονται και αποφασίζουν σχετικά με τους όρους και τους κανόνες που διέπουν τη συμπεριφορά των μελών και τις ομαδικές δραστηριότητες για την επίτευξη των στόχων τους. Οι διαδικασίες και οι ηγετικοί ρόλοι αποτελούν προϊόν διαπραγμάτευσης και συμφωνούνται από την αρχή. Σε αυτό το μοντέλο διαχείρισης, τα εμπλεκόμενα μέλη ή / και οι χρήστες μοιράζονται την ευθύνη της διακυβέρνησης και της διαχείρισης των οργανισμών χωρίς κανένας από αυτούς να είναι απαραίτητα ανώτερος από τους άλλους. Όπως στην αυτοδιαχείριση, η δομή διακυβέρνησης και διαχείρισης παραμένει επίπεδη, αλλά τα μέλη διαδραματίζουν διαφορετικούς ρόλους.

Η ιεραρχική διαχείριση είναι χαρακτηριστική στις καπιταλιστικές επιχειρήσεις (ή ακόμη και στη δημόσια υπηρεσία) όπου ένα απλό διοικητικό συμβούλιο καθορίζει την πολιτική και την ηγεσία της εταιρίας, ενώ η διοίκηση είναι υπεύθυνη για την καθημερινή λειτουργία της επιχείρησης. Αυτή η μορφή διαχείρισης αναδύεται επίσης σταδιακά και στην κοινωνική και αλληλέγγυα οικονομία, με μοντέλα διακυβέρνησης που συνδυάζουν οριζόντια και κάθετα χαρακτηριστικά όπως η κοινωνιοκρατία. Η ιεραρχική διαχείριση στους οργανισμούς αυτούς μπορεί να προκύψει από απαιτήσεις για αποτελεσματικότητα και ανταγωνιστικότητα, ενώ σε ορισμένες περιπτώσεις υπαγορεύεται από το νομικό περιβάλλον κάτω από το οποίο λειτουργούν οι οργανισμοί.

Μέθοδοι λήψης αποφάσεων:

- **Συμβουλευτική:** Το άτομο ή η ομάδα που πρόκειται να λάβει την απόφαση συμβουλευεται τη γνώμη άλλων ανθρώπων (που ενδέχεται να είναι άτομα που επηρεάζονται από αυτήν την απόφαση, εμπειρογνώμονες, άτομα με σχετική εμπειρία, κ.λπ.) και στη συνέχεια αποφασίζει αυτόνομα μεν, αλλά λαμβάνοντας υπόψη τις διαβουλεύσεις που πραγματοποιήθηκαν. (Κατάλληλο για επιχειρησιακές και οργανωτικές αποφάσεις που επηρεάζουν περισσότερα άτομα εντός της ομάδας).
- **Απολυταρχική:** Ένα άτομο ή ομάδα λαμβάνει απλώς μια απόφαση χωρίς διαβούλευση. (Κατάλληλο ειδικά σε ακραίες καταστάσεις, όταν απαιτούνται γρήγορες αποφάσεις).
- **Μέσω ανάθεσης/εκπροσώπησης:** Η απόφαση προέρχεται από άλλο άτομο ή ομάδα (Κατάλληλο για ζητήματα στα οποία ο επικεφαλής έχει μικρή εμπειρία, έλλειψη γνώσης ή απλώς εμπιστεύεται ότι κάποιος άλλος αντ' αυτού θα λάβει την καλύτερη απόφαση για το εν λόγω θέμα.)
- **Πολλαπλής επιλογής:** όταν οι επιλογές ποικίλλουν και δεν υπάρχει λόγος να επιλεγεί μόνο μία, όπως, για παράδειγμα, κατά την ιεράρχηση των δράσεων που θα αναπτυχθούν. Κάθε άτομο έχει έναν αριθμό πόντων και τους κατανέμει μεταξύ των επιλογών που θεωρούν πιο κατάλληλες και στο τέλος επικρατούν εκείνες που συγκέντρωσαν αθροιστικά τη μεγαλύτερη βαθμολογία.

- **Ομόφωνα:** Η απόφαση κατόπιν συμφωνίας όλων των εμπλεκόμενων.
- **Κατά πλειοψηφία:** Η απόφαση λαμβάνεται με βάση τη θέση της πλειοψηφίας. Μπορεί να είναι:
 - Απλή (50% + μία ψήφος) ή
 - Με όρους, για παράδειγμα με απαραίτητη συγκέντρωση 2/3 ή 3/4 ευνοϊκών ψήφων για τη λήψη της απόφασης. (Κατάλληλο για παράδειγμα όταν έχει ήδη υπάρξει συναίνεση σε ένα ζήτημα που δεν σχετίζεται με το κοινό όραμα και υπάρχουν ακόμη πολλές εναλλακτικές λύσεις).
- **Με συναίνεση:** είναι μια διαδικασία λήψης αποφάσεων που επιδιώκει την ειρηνική επίλυση των συγκρούσεων και λαμβάνει συνεργατικά αποφάσεις που μπορούν να υποστηρίξουν όλοι οι εμπλεκόμενοι (Beatrice Briggs, 2000). Κοινώς, υποστηρίζουν μια απόφαση που όλοι μπορούν να αποδεχθούν ως δική τους και να δεσμευτούν σε αυτήν.
- **Με συγκατάθεση:** Αυτό σημαίνει ότι δεν υπάρχουν αντιρρήσεις εκτός από αυτές που αιτιολογούνται από λογικά επιχειρήματα. Επομένως, δεν λαμβάνεται απόφαση εάν ένα από τα μέλη του κύκλου αντιτίθεται με ένα λογικό επιχειρήμα.

ΑΝΑΛΗΨΗ ΕΥΘΥΝΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

Αυτό αναφέρεται στις διαδικασίες συλλογής, αναφοράς και αρχειοθέτησης των δραστηριοτήτων και των πόρων ενός οργανισμού. Οι πληροφορίες που δημιουργούνται από αυτήν τη λειτουργία βοηθούν τα άτομα στη διοίκηση και τη διαχείριση ενός οργανισμού να λαμβάνουν τεκμηριωμένες αποφάσεις (Kim and Nofsinger, 2007: 25). Στους ιδιωτικούς οργανισμούς, οι πληροφορίες αυτές δεν είναι μόνο σημαντικές για εσωτερική χρήση αλλά και για εξωτερικούς επενδυτές, τράπεζες, πιστωτές, ακόμα και για τους εργαζόμενους που ενδιαφέρονται για την οικονομική υγεία της εταιρείας τους. Κατά συνέπεια, η λογιστική λειτουργία είναι κεντρική για τον έλεγχο των πόρων και των δραστηριοτήτων των ιδιωτικών οργανισμών.

Οι λογιστικές πρακτικές διαφέρουν στους οργανισμούς κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας. Ενώ οι σχετικά επίσημοι και μεγάλοι οργανισμοί χρησιμοποιούν διεθνή λογιστικά πρότυπα για τη δημιουργία, αναφορά και διατήρηση πληροφοριών σχετικά με τους πόρους και τις δραστηριότητες του οργανισμού, οι λιγότερο τυποποιημένοι και μικρότεροι οργανισμοί δεν το κάνουν. Ορισμένοι οργανισμοί χρησιμοποιούν βασική τήρηση βιβλίων, ενώ κάποιοι άλλοι βασίζονται ακόμη και στην ατομική μνήμη για τη δημιουργία και αναφορά πληροφοριών σχετικά με τους πόρους και τις δραστηριότητές τους. Αυτή η διακύμανση στις λογιστικές διαδικασίες οφείλεται εν μέρει στους κανονισμούς (ή την έλλειψη κανονισμών) σε αυτούς τους οργανισμούς.

Όπως και στις συμβατικές επιχειρήσεις, τα μέλη ή οι ιδιοκτήτες των οργανώσεων κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας παρακολουθούν την απόδοση των οργανώσεων τους. Ωστόσο, οι πρακτικές παρακολούθησης εξαρτώνται από τις διαφορετικές μορφές οργάνωσης αλλά και τις περιοχές όπου δραστηριοποιούνται. Σε ορισμένες περιπτώσεις, όπου οι παραδόσεις αλληλεγγύης δίνουν έμφαση στην ενδυνάμωση και την ισότητα, όλα τα μέλη παρακολουθούν άμεσα τις δραστηριότητες των οργανισμών τους ως μέρος των εργασιακών τους διαδικασιών.

Βοηθητικό υλικό Ενότητας

<https://www.thespiral.gr/activities-a-programs/koinoniokratia.html>

Βίντεο

<https://youtu.be/UKtHJP7Qfio>

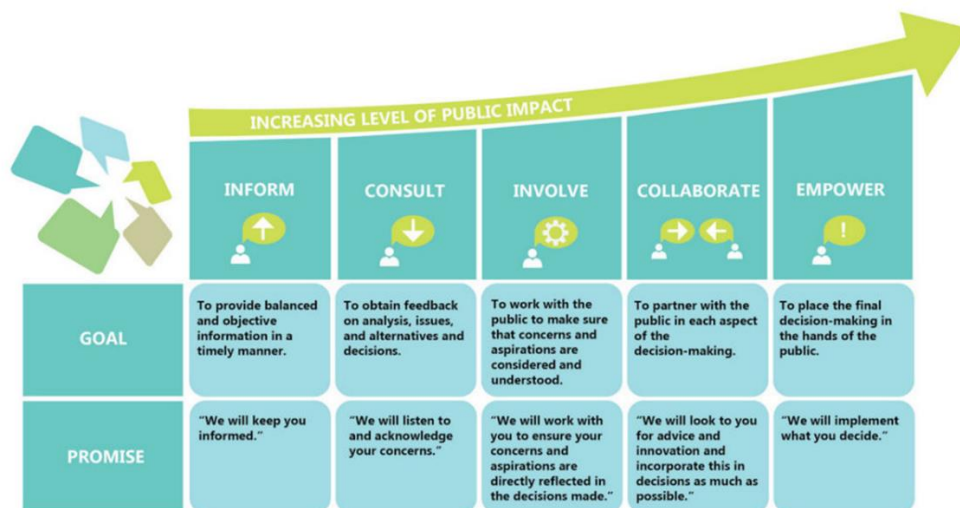
<https://youtu.be/idEDlpcRQpM>

4.2. Δημόσια συμμετοχή στη διαμόρφωση κοινωνικών πολιτικών

Η δημόσια συμμετοχή είναι η διαδικασία με την οποία οι ανησυχίες, οι ανάγκες και οι αξίες των πολιτών ενσωματώνονται στη λήψη κυβερνητικών και εταιρικών αποφάσεων. Είναι αμφίδρομη επικοινωνία και αλληλεπίδραση, με συνολικό στόχο καλύτερων αποφάσεων που υποστηρίζονται από τους πολίτες.

Οι βασικές αξίες της συμμετοχής των πολιτών είναι οι εξής (Creighton, 2005):

- Οι πολίτες θα πρέπει να έχουν λόγο στις αποφάσεις σχετικά με ενέργειες που επηρεάζουν τη ζωή τους.
- Η συμμετοχή των πολιτών περιλαμβάνει την δέσμευση ότι η συμβολή τους θα επηρεάσει την απόφαση.
- Η διαδικασία συμμετοχής των πολιτών κοινοποιεί τα ενδιαφέροντα και ικανοποιεί τις ανάγκες της διαδικασίας όλων των συμμετεχόντων.
- Η διαδικασία συμμετοχής των πολιτών αναζητά και διευκολύνει τη συμμετοχή όσων ενδέχεται να επηρεαστούν.
- Η διαδικασία συμμετοχής των πολιτών περιλαμβάνει τους συμμετέχοντες στον καθορισμό του τρόπου συμμετοχής τους.
- Η διαδικασία δημόσιας συμμετοχής παρέχει στους συμμετέχοντες τις πληροφορίες που χρειάζονται για να συμμετάσχουν με ουσιαστικό τρόπο.
- Η διαδικασία συμμετοχής κοινοποιεί στους συμμετέχοντες πώς η συμβολή τους επηρέασε την απόφαση.

Πηγή: Δημόσια συμμετοχή της πόλης Cochrane

Η συμμετοχή του κοινού δημιουργεί έναν νέο άμεσο σύνδεσμο μεταξύ του κοινού και των υπευθύνων λήψης αποφάσεων στη γραφειοκρατία. Στο πιο βασικό του επίπεδο, η συμμετοχή του κοινού είναι ένας τρόπος να διασφαλιστεί ότι όσοι λαμβάνουν αποφάσεις που επηρεάζουν τη ζωή των ανθρώπων έχουν διάλογο με αυτό το κοινό πριν λάβουν αυτές τις αποφάσεις. Από τη σκοπιά του κοινού, η συμμετοχή του

κοινού αυξάνει την επιρροή τους στις αποφάσεις που επηρεάζουν τη ζωή τους. Από τη σκοπιά των κυβερνητικών αξιωματούχων, η συμμετοχή του κοινού παρέχει ένα μέσο με το οποίο μπορούν να επιλυθούν αμφιλεγόμενα ζητήματα. Η συμμετοχή του κοινού είναι ένας τρόπος αντιμετώπισης αυτών των διαφορών μέσω πραγματικού διαλόγου μεταξύ ατόμων με διαφορετικές απόψεις.

ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗ ΚΑΙ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ

Η κοινοτική ενδυνάμωση αναφέρεται στη διαδικασία που **επιτρέπει στις κοινότητες να αυξάνουν τον έλεγχο της ζωής τους και να συμμετέχουν σε κοινωνικές υποθέσεις**. Οι "Κοινότητες" είναι ομάδες ανθρώπων που μπορεί να συνδέονται χωρικά ή όχι, αλλά έχουν κοινά ενδιαφέροντα, ανησυχίες ή ταυτότητες. Αυτές οι κοινότητες θα μπορούσαν να είναι τοπικές, εθνικές ή διεθνείς, με συγκεκριμένα ή ευρεία συμφέροντα. Η «ενδυνάμωση» αναφέρεται στη διαδικασία με την οποία οι άνθρωποι αποκτούν τον έλεγχο των παραγόντων και των αποφάσεων που διαμορφώνουν τη ζωή τους. Είναι η διαδικασία με την οποία αυξάνουν τα περιουσιακά στοιχεία και τα προσόντα τους και δημιουργούν ικανότητες για να αποκτήσουν πρόσβαση, συνεργάτες, δίκτυα ή / και φωνή, προκειμένου να αποκτήσουν έλεγχο. (ΠΟΥ, 2009)

Η κοινοτική ενδυνάμωση, επομένως, είναι κάτι περισσότερο από τη συμμετοχή ή την ενασχόληση των κοινοτήτων. Περιλαμβάνει κοινοτική ιδιοκτησία και δράσεις που στοχεύουν ρητά στην κοινωνική και πολιτική αλλαγή. Η κοινοτική ενδυνάμωση είναι μια διαδικασία επαναδιαπραγμάτευσης εξουσίας προκειμένου να αποκτηθεί μεγαλύτερος έλεγχος. Αναγνωρίζει ότι εάν κάποιος άνθρωπος ενδυναμωθεί, τότε αυτό μπορεί να οδηγήσει και κάποιους άλλους στο να μοιραστούν κάποια από τη δύναμη που κατέχουν οι ίδιοι. (Baum, 2008).

Η κοινοτική ενδυνάμωση αντιμετωπίζει τους καθοριστικούς κοινωνικούς, πολιτιστικούς, πολιτικούς και οικονομικούς παράγοντες που υποστηρίζουν την κοινωνική ευημερία και επιδιώκει να οικοδομήσει συνεργασίες με άλλους τομείς για την εξεύρεση λύσεων.

Η παγκοσμιοποίηση προσθέτει μια άλλη διάσταση στη διαδικασία ενδυνάμωσης της κοινότητας. Στον σημερινό κόσμο, το τοπικό και το παγκόσμιο είναι άρρηκτα συνδεδεμένα. Η δράση στο ένα δεν μπορεί να μην έχει επίδραση στο άλλο. Η κοινοτική ενδυνάμωση αναγνωρίζει και ενεργεί στρατηγικά σε αυτή τη διασύνδεση και διασφαλίζει ότι η εξουσία μοιράζεται τόσο σε τοπικό όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο.

Η επικοινωνία επίσης διαδραματίζει ζωτικό ρόλο στη διασφάλιση της ενδυνάμωσης της κοινότητας. Οι συμμετοχικές προσεγγίσεις στην επικοινωνία που ενθαρρύνουν τη συζήτηση και την επιχειρηματολογία οδηγούν σε αυξημένα επίπεδα γνώσης, ευαισθητοποίησης, καθώς και κριτικής σκέψης. Η κριτική σκέψη επιτρέπει στις κοινότητες να κατανοήσουν την αλληλεπίδραση των δυνάμεων που λειτουργούν στη ζωή τους και τις βοηθά να λάβουν τις δικές τους αποφάσεις.

ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Ο συμμετοχικός προϋπολογισμός μπορεί να θεωρηθεί ως ένα από τα πιο συνεκτικά εργαλεία συμμετοχής όσον αφορά την έννοια της διακυβέρνησης.

Ο Wampler (2007) ορίζει τον συμμετοχικό προϋπολογισμό ως τη διαδικασία λήψης αποφάσεων, στην οποία οι κάτοικοι / πολίτες συζητούν και διαπραγματεύονται τη μέθοδο διανομής δημόσιων πόρων. Αυτή η διαδικασία είναι ανοιχτή σε κάθε πολίτη που θέλει να συμμετάσχει σε αυτήν. Συνδυάζει τις μορφές έμμεσης και άμεσης δημοκρατίας, απαιτεί συζήτηση και συμβάλλει στην αναδιανομή των πόρων. Είναι ένα εργαλείο για την εκπαίδευση, τη συμμετοχή και την ενδυνάμωση των πολιτών και την ενίσχυση μιας καλής διακυβέρνησης. Η ενίσχυση της ανάληψης ευθυνών και της διαφάνειας που επιφέρει ο συμμετοχικός προϋπολογισμός μπορεί να συμβάλει στη μείωση της αναποτελεσματικότητας της διακυβέρνησης και να περιορίσει τις πελατειακές σχέσεις και τη διαφθορά.

Οι Sintomer, Herzberg και Rocke (2008) προσδιορίζουν τις εξής βασικές προϋποθέσεις για τον συμμετοχικό προϋπολογισμό:

- Πρέπει να συζητηθεί η οικονομική και / ή δημοσιονομική διάσταση.
- Απαιτείται συμμετοχή των υπευθύνων για τη διαχείριση της πολιτικής προϋπολογισμού
- Πρέπει να είναι μια επαναλαμβανόμενη διαδικασία (π.χ., κάθε χρόνο).
- Πρέπει να περιλαμβάνει κάποια μορφή δημόσιας συζήτησης ·
- Απαιτείται κάποια ανάληψη ευθυνών για τα αποτελέσματα της.

Βοηθητικό υλικό Ενότητας

<https://www.kifissia.gr/el/StratigikesProtereotitesProipologismos>

<http://budget.ismart.gr/>

<http://2236.syzefxis.gov.gr/?openprojects=symmetoxikos-proypologismos>

Βίντεο

https://www.youtube.com/watch?v=48CqN_gRcVk

<https://youtu.be/yQDK5OJyEuk>

<https://youtu.be/37u7BXCAGhA>

<https://youtu.be/MnugJO6GDQs>

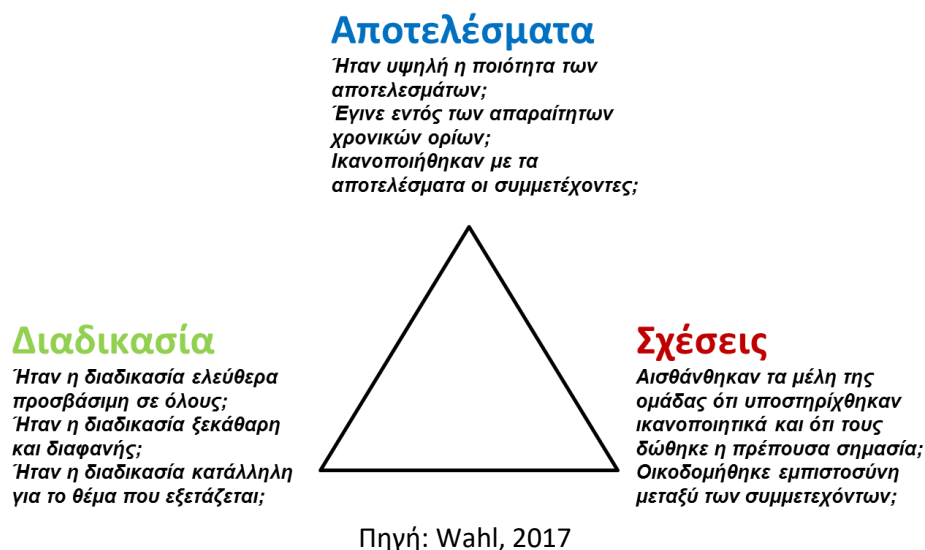
<https://youtu.be/dLrPJghHlzg>

4.3. Συνεργατικές Διαδικασίες και Διευκόλυνση

ΟΜΑΔΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ

Υπάρχουν διδάξιμες δεξιότητες και διαδικασίες για την διευκόλυνση και τον συντονισμό των συναντήσεων, με στόχο την ενίσχυση της συμμετοχής όλων των εμπλεκόμενων. Όπου συγκεντρώνονται ομάδες ανθρώπων για να δημιουργήσουν ένα όραμα, να λάβουν αποφάσεις, να σχεδιάσουν δραστηριότητες ή να επιλύσουν τις συγκρούσεις τους, έχουν διαφορετικές επιλογές για τον τρόπο διεξαγωγής των συναντήσεων τους. Δεν έχει σημασία ποια είναι η επιλεγμένη επιλογή, η ομάδα έχει πολλά να κερδίσει χρησιμοποιώντας έναν διαμεσολαβητή και γνωρίζοντας για τις δεξιότητες διευκόλυνσης. (Εκπαίδευση Γαία, Κοινωνική Διάσταση)

Οι περισσότερες ομάδες τείνουν να εστιάζουν την ενέργειά τους στην επίτευξη των στόχων τους γρήγορα, χωρίς να δίνουν αρκετή προσοχή σε αυτά που συμβαίνουν κάτω από την επιφάνεια, συχνά υπονομεύοντας τη μακροπρόθεσμη επιτυχία της προσπάθειας. Ένας καλός διαμεσολαβητής βοηθά στην επίλυση αυτών των δυσκολιών δίνοντας βάση σε τρεις διαστάσεις: Αποτελέσματα, Διαδικασία και Σχέσεις.

«Η διευκόλυνση της ομάδας είναι μια διαδικασία κατά την οποία ένα άτομο, αποδεκτό από όλα τα μέλη της ομάδας, ουσιαστικά ουδέτερο και χωρίς τη δυνατότητα λήψης αποφάσεων, διαγιγνώσκει και παρεμβαίνει για να βοηθήσει μια ομάδα να βελτιώσει τον τρόπο με τον οποίο προσδιορίζει, επιλύει τα προβλήματα και παίρνει αποφάσεις, για να αυξήσει την αποτελεσματικότητα της ομάδας. " Schwarz, 2002

Η διευκόλυνση είναι ένα σύστημα εργαλείων, τεχνικών και δεξιοτήτων που βοηθούν μια ομάδα ανθρώπων να δουλέψουν καλά στον καθορισμό ενός κοινού οράματος, στη λήψη αποφάσεων, στην επίτευξη των στόχων τους και στη δημιουργία ενός σχεσιακού κλίματος όπου επικρατεί η εμπιστοσύνη και όπου η επικοινωνία είναι ανεμπόδιστη, ενσυναίσθητη και ειλικρινής. Είναι επίσης χρήσιμη και στις περιπτώσεις που προκύπτουν συγκρούσεις, όταν προκύπτουν, σε συνδυασμό με άλλες τεχνικές, όπως διαμεσολάβηση ή διαφορετικούς τύπους φόρουμ.

Source: Wefacilitate.eu

"Το κύριο καθήκον του διαμεσολαβητή είναι να βοηθήσει την ομάδα να αυξήσει την αποτελεσματικότητα βελτιώνοντας τη διαδικασία και τη δομή της."
(Schwarz, 2002)

Η διαδικασία αναφέρεται στον τρόπο με τον οποίο γίνονται τα πράγματα. Σημαντικά στοιχεία της διαδικασίας είναι:

- Πώς σχεδιάζεται και πως γίνεται η διαχείριση της εργασίας,
- Πώς επικοινωνούν τα μέλη,
- Πώς λαμβάνονται οι αποφάσεις,
- Πώς παρακολουθείται και αξιολογείται η εργασία, και
- Πώς αντιμετωπίζονται οι συγκρούσεις.

Η δομή αναφέρεται σε σταθερά επαναλαμβανόμενα μοτίβα σε μια ομάδα, όπως κανόνες, ρόλοι ή συμπεριφορές. Ορισμένα είναι ορατά και αποτελούν μέρος της δημόσιας ταυτότητας της ομάδας (όπως κοινό όραμα, πρωτόκολλο συμμετοχής, διαδικασίες λήψης αποφάσεων, επίσημοι ρόλοι κ.λπ.), ενώ άλλα είναι αόρατα και η ομάδα δεν γνωρίζει την ύπαρξή τους (όπως ορισμένοι κανόνες και πεποιθήσεις, πρότυπα ρόλων, επαναλαμβανόμενες καταχρήσεις ισχύος κ.λπ.).

Σε αντίθεση με τη διαδικασία και τη δομή, το περιεχόμενο αναφέρεται σε αυτό που εργάζεται μια ομάδα,

το υπό συζήτηση θέμα δηλαδή. Τόσο το περιεχόμενο όσο και η διαδικασία είναι συνήθως εύκολα παρατηρήσιμα σε μια συνάντηση.

Ο διαμεσολαβητής είναι το άτομο που ουσιαστικά ορίζει όλες τις σωστές συντεταγμένες για να πραγματοποιηθεί μια συνάντηση ή εργαστήριο και να παράγει αποτελέσματα. Η διαδικασία μπορεί να ποικίλει ανάλογα με την κατάσταση, αλλά τις περισσότερες φορές, ένας διαμεσολαβητής έχει τις ακόλουθες ευθύνες όταν συμμετέχει σε εργαστήριο ή διευκόλυνση συναντήσεων:

Σχεδιασμός και πλάνο: Ο ακρογωνιαίος λίθος της διευκόλυνσης είναι η κατανόηση των στόχων της συνεδρίας, ώστε να μπορείτε να εργαστείτε για την επίτευξή τους. Μόλις μάθετε τους στόχους, είναι καιρός να σχεδιάσετε τη σωστή ομαδική διαδικασία και να επιλέξετε τις κατάλληλες τεχνικές διευκόλυνσης που θα σας βοηθήσουν να επιτύχετε τα επιθυμητά αποτελέσματα. Μια σωστά καταρτισμένη ατζέντα θα σας βοηθήσει να παραμείνετε σίγουροι και να κάνετε προσαρμογές όπως απαιτείται κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης.

Εκτέλεση διαδικασίας και διευκόλυνση της συνάντησης: Όταν ξεκινά η συνεδρία, είναι καιρός να καθοδηγήσετε την ομάδα μέσω της σχεδιασμένης διαδικασίας, να ενθαρρύνετε τη συμμετοχή και να βοηθήσετε την ομάδα να επιτύχει τους στόχους της.

Εδώ είναι μερικά από τα πιο σημαντικά στοιχεία του τι κάνει συγκεκριμένα ένας διαμεσολαβητής κατά τη διάρκεια μιας συνεδρίας:

- **Ορίστε τους κανόνες πλαισίου και βάσης:** Πρόκειται για να βεβαιωθείτε ότι όλοι βρίσκονται στην ίδια σελίδα σχετικά με τους στόχους και την ημερήσια διάταξη της συνεδρίασης και να διασφαλίσουν ότι όλοι γνωρίζουν και συμφωνούν με τους κανόνες της συνάντησης
- **Ενθαρρύνετε τη συμμετοχή:** Δημιουργήστε ένα περιβάλλον όπου όλοι οι συμμετέχοντες ενθαρρύνονται στο να μοιραστούν τις απόψεις τους. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει το σπάσιμο του πάγου, να βοηθήσει τους ανθρώπους να ζεσταθούν στη συνάντηση και να αναγνωρίσουν τη συμβολή των συμμετεχόντων στις συνομιλίες. Αυτή είναι μια από τις πιο σημαντικές δεξιότητες διευκόλυνσης της ομάδας που μπορεί να έχει ένας διαμεσολαβητής. Εάν μπορείτε να ενθαρρύνετε τη συμμετοχή όλων στο δωμάτιο, όλα τα άλλα μπορούν να αρχίσουν να εφαρμόζονται.
- **Διευκόλυνση των συζητήσεων:** Παραμένοντας ουδέτεροι, θα βοηθήσετε να ξεκινήσετε και να ολοκληρώσετε συνομιλίες, επισημαίνοντας σημεία συναίνεσης και συνοψίζοντας βασικές επιλογές. Παρέμβαση όταν είναι απαραίτητο και βοηθήστε την ομάδα να διευκρινίσει τα αποτελέσματα.
- **Διατηρήστε το χρόνο και το χώρο:** Καθώς καθοδηγείτε την ομάδα στα διάφορα βήματα της διαδικασίας, διατηρήστε μια συμμετοχική ατμόσφαιρα. Προσέξτε το χρονοδιάγραμμα και διατηρήστε το υποστηρικτικό περιβάλλον για να εξασφαλίσετε παραγωγικές συζητήσεις.
- **Παρακολουθήστε την αποτελεσματικότητα της ομαδικής εργασίας και προσαρμόστε τη διαδικασία εάν είναι απαραίτητο:** Κύριος στόχος σας ως διαμεσολαβητής είναι να διατηρήσετε μια καλή ροή της εργασίας της ομάδας και να διασφαλίσετε ότι όλοι οι συμμετέχοντες συμβάλλουν στην εξεύρεση λύσεων κατά τη διάρκεια της συνεδρίας. Εάν παρατηρήσετε ότι η συνεργασία σταματά ή η διαδικασία έχει κολλήσει, είναι δική σας ευθύνη να βρείτε τις σωστές τεχνικές για να προσαρμόσετε το σχέδιο και να βοηθήσετε την ομάδα να επιστρέψει στην

πορεία.

- **Καταγραφή αποτελεσμάτων:** Συμφωνίες, σημεία συναίνεσης, αποφάσεις και στοιχεία δράσης - όλα αυτά πρέπει να καταγράφονται και κατά προτίμηση να είναι ορατά για όλους τους συμμετέχοντες κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης. Η αποτελεσματική διευκόλυνση είναι η δημιουργία ανοιχτού διαλόγου για ομάδες και ομάδες. Η καταγραφή και η κοινοποίηση των αποτελεσμάτων μιας συνάντησης ή εργαστηρίου είναι ένα χαρακτηριστικό γνώρισμα ενός διαμεσολαβητή που κάνει εξαιρετική δουλειά.

ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Η ανάπτυξη των δεξιοτήτων ενός καλού διαμεσολαβητή είναι μια διαδικασία που βελτιώνεται με την πρακτική. Είναι σημαντικό να γνωρίζετε τις δεξιότητες που απαιτούνται για να διευκολύνετε μια ομάδα και να λάβετε μέτρα για τη βελτίωση και την ενίσχυση αυτών των δεξιοτήτων.

Δεξιότητες διευκόλυνσης για την προετοιμασία μιας συνάντησης:

- Κάνοντας τις σωστές ερωτήσεις
 - Σχεδιασμός διαδικασίας
 - Προγραμματισμός ατζέντας
 - Επικοινωνία με τα ενδιαφερόμενα μέρη
 - Οργάνωση και διαχείριση έργων
-
- Δεξιότητες διευκόλυνσης για τη διευκόλυνση της συνάντησης:
 - Δημιουργήστε ένα περιβάλλον χωρίς αποκλεισμούς
 - Αναφέρετε σαφείς οδηγίες και οδηγίες
 - Δυναμική ομάδας (και διαχείριση ομάδας)
 - Ενσυναίσθηση
 - Ενεργή ακρόαση
 - Λεκτικές δεξιότητες για τη διευκόλυνση των συνομιλιών
 - Τη διαχείριση των συγκρούσεων
 - Οικοδόμηση συναίνεσης
 - Διαχείριση χρόνου
 - Μετρήστε το επίπεδο ενέργειας ενός δωματίου
 - Ευελιξία
 - Διατήρηση ουδετερότητας
 - Καταγραφή αποτελεσμάτων

Πηγή: SessionLab

Βοηθητικό υλικό Ενότητας

<https://www.meeteor.com/post/meeting-facilitation-techniques>

<https://gamestorming.com/facilitation-advice-from-the-gamestorming-community/>

Βίντεο

<https://youtu.be/UDLGjKBHSXg>

Βοηθητικό υλικό Διαμεσολάβησης

https://www.google.es/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwiY09XAkITsAhVZCWMBHXB7AIQQFjAAegQIAhAB&url=https%3A%2F%2Fseedsforchange.org.uk%2Ftools.pdf&usg=AOvVaw2yayYmpyBe_4_DBo89nQJV

<https://www.seedsforchange.org.uk/shortfacilitation>

<https://english.iifac.org/resources/>

<https://novact.org/2019/09/manual-facilitacio-noviolenta-de-comunitats-per-a-transformacions-ecosocials-f-net/?lang=en>

- Για online συναντήσεις

https://altekio.es/wp-content/uploads/2020/04/Reuniones-on-line-satisfactorias-Altekio_eng.pdf

<https://trainings.350.org/resource/online-energizers/>

<https://cmxhub.com/a-comprehensive-list-of-tips-tools-and-examples-for-event-organizers-during-the-coronavirus-outbreak/>

4.4. Κοινωνικές τεχνολογίες για συνεργατικές διαδικασίες

Οι κοινωνικές τεχνολογίες είναι εκείνες που **προωθούν τις σχέσεις μεταξύ των χρηστών ενός δικτύου** (Botin et al 2019). Οι κοινωνικές τεχνολογίες είναι η δυναμική ή οι ασκήσεις που προτείνουμε στην ομάδα για την επίτευξη των στόχων που επιδιώκουν. Υπάρχει ένας μεγάλος αριθμός δυναμικών που μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε για διαφορετικούς σκοπούς: έρευνα για ένα θέμα, συν-σχεδιασμός σχεδίων ή δράσεων, λήψη αποφάσεων, ενίσχυση της συνοχής της ομάδας, επίλυση συγκρούσεων.

Όταν σχεδιάζουμε μια συνάντηση εργασίας ή ένα εργαστήριο, θα επιλέξουμε αυτές τις δυναμικές που θα μας βοηθούν να επιτύχουμε τους επιθυμητούς στόχους. Για αυτό, η εμπειρία μας ως διαμεσολαβητές θα μας επιτρέψει να γνωρίσουμε περισσότερους τύπους δυναμικής που μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε. Ωστόσο, υπάρχουν πολλοί οδηγοί που μπορούν να μας βοηθήσουν να σχεδιάσουμε το εργαστήριο. Αυτοί οι οδηγοί ταξινομούνται συνήθως σύμφωνα με τους στόχους που χρειάζεται η ομάδα, οπότε όταν πρόκειται να σχεδιαστεί ένα εργαστήριο, μπορούμε να πάμε στους οδηγούς και να επιλέξουμε αυτούς που θεωρούμε τους πιο κατάλληλους. Μερικά από αυτά είναι πιο επίσημα και άλλα πιο ανεπίσημα, ακόμη και σε μορφή παιχνιδιού, οπότε θα είναι σημαντικό να γνωρίζουμε τον τύπο της ομάδας με την οποία πρόκειται να εργαστούμε για να αποφασίσουμε ποια δυναμική θα χρησιμοποιήσουμε.

Από εκεί και πέρα, είναι θέμα εξάσκησης και παρακολούθησης του τρόπου με τον οποίο οι ομάδες ανταποκρίνονται στις διαφορετικές δυναμικές που προτείνονται και με την πρακτική θα έχουμε περισσότερη εμπειρία σχετικά με το τι μπορεί να λειτουργήσει καλύτερα για κάθε τύπο διαδικασίας ομάδας και ομάδας.

Βοηθητικό υλικό Ενότητας

Εργαλεία για τον σχεδιασμό ομαδικών συναντήσεων/εργαστηρίων

- [Mindtools](#)
- [DIY Toolkit. Development, Impact and You](#)
- [Hyper Island Toolbox](#)
- [Gamestorming](#)
- [IDEO Design Kit Methods](#)
- [Workshop Bank](#)
- [World Café, Quick Reference Guide](#)
- [Library of Facilitation Techniques](#). Sessionlab

Εργαλεία για τον σχεδιασμό στρατηγικών διαδικασιών

- [Field guide to human-centered design](#). IDEO
- [Wayfinder A resilience guide for navigating towards sustainable futures](#). Stockholm [Resilience](#) Center
- [Collective Action Toolkit](#). Frog Design
- [Citizen Sensing Tool](#). Making Sense

4.5 Κατανόηση της Ενότητας- Ερωτήματα για προβληματισμό

Βασιζόμενοι στις πληροφορίες που μόλις διαβάσατε και την παρουσίαση που παρακολουθήσατε, παρακαλούμε σκεφτείτε σχετικά και απαντήστε στις παρακάτω ερωτήσεις:

Ερώτηση 1: Ποια είναι η εμπειρία σας από τη λήψη αποφάσεων σε ομάδες με πολλούς εμπλεκόμενους; Ποιες ήταν οι προκλήσεις; Τι θα μπορούσε να βοηθήσει;

Ερώτηση 2: Όταν σκέφτεστε τον ρόλο που συνήθως αναλαμβάνετε σε συναντήσεις, σε τι εστιάζετε περισσότερο; Ποιες από τις μεθοδολογίες και έννοιες που παρουσιάστηκαν βρήκατε πιο χρήσιμες και πιστεύετε ότι μπορούν να σας βοηθήσουν;

Ερώτηση 3: Ποιο μοντέλο διακυβέρνησης έχετε συναντήσει ή χρησιμοποιείτε στον εργασιακό σας περιβάλλον; Πώς συμβάλλει ή εμποδίζει την ουσιαστική συμμετοχή και την κατανομή εξουσίας;

Ευχαριστούμε πολύ!

4.6 Πηγές

- Baum, F. (2008) Foreword to Health promotion in action: from local to global empowerment
- L.Botin, P.Bertelsen, C.Nøhr (2017) E-Health Two-Sided Markets
- Implementation and Business Models. Academic Press
- COEFLGR (2008) 12 Principles of Good Governance and European Label of Governance Excellence (ELoGE); Council of Europe: Brussels, Belgium
- ILO (2010) [Social and Solidarity Economy: Building a Common Understanding](#). First edition of the Social and Solidarity Economy Academy, 25 – 29 October 2010, ITC ILO, Turin, Italy
- IOG, [What is Governance?](#) Institute on Governance.
- Kim, K. A. and J. R. Nofsinger (2007), Corporate Governance, Second Edition, London: Pearson Education International.
- Markopoulos, P., Mar- tens,J.-B., Malins, J., Coninx, K., Liapis, A.(2016) Collaboration in Creative Design Methods and Tools. (Eds.). Springer Verlag.
- Scariota, Heemanna and Padovania (2012) [Understanding the collaborative-participatory design](#). IOS
- Sintomer, Y.; Herzberg, C.; Rocke, A. (2008) Participatory budgeting in Europe: Potentials and challenges. Int. J. Urban Reg. Res. 32, 164–178

- Swchartz, R. (2002) *The Skilled Facilitator: A Comprehensive Resource for Consultants, Facilitators, Managers, Trainers, and Coaches*. ISBN13: 9780787947231
- United Nations (2009) *Economic and Social Commission for Asia and the Pacific What is Good Governance?* United Nations: Brussels, Belgium
- Wahl, D. (2017) [The Need for Facilitation](#)
- Wampler, B. A guide to Participatory Budgeting. In *Participatory Budgeting*; Shah, A., Ed.; Public Sector Governance and Accountability; The World Bank: Washington, DC, USA, 2007; pp. 21–54
- World Health Organization WHO (2009) [Community Empowerment](#). 7th Global Conference on Health Promotion. Nairobi 2009

Βήμα 5: Ξεκινώντας την Πτήση – Η Συμπαραγωγή στην Πράξη

ΤΙΤΛΟΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

Η Συμπαραγωγή στην Πράξη

ΚΥΡΙΟ ΕΡΩΤΗΜΑ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

Πώς μπορεί η συμπαραγωγή να έχει θετικό αντίκτυπο στην περιοχή που ζούμε;

ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

Η οικοκοινωνική καινοτομία είναι μια διαδικασία με την οποία σχεδιάζουμε κοινωνικοοικονομικές δραστηριότητες των οποίων ο κύριος στόχος είναι η δημιουργία οφέλους για τους ανθρώπους ή/και το περιβάλλον. Μέσω διαδικασιών καινοτομίας, οι μηχανισμοί συνεργασίας δημόσιου-κοινωνικού ή δημόσιου-ιδιωτικού τομέα μπορούν να διερευνηθούν και να σχεδιαστούν για να ανταποκριθούν στις πραγματικές ανάγκες της ζωής, μέσω της συμπαραγωγής κοινωνικών πολιτικών και της βελτίωσης των δημόσιων υπηρεσιών. Σε αυτήν την ενότητα θα αναλύσουμε τους τύπους και τις μεθόδους της οικοκοινωνικής καινοτομίας και θα διερευνήσουμε πρακτικές περιπτώσεις που μας εμπνέουν να ανταποκριθούμε στις προκλήσεις και τις ανάγκες των περιοχών μας μέσω νέων διαδικασιών συμπαραγωγής.

ΣΤΟΧΟΙ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

- Κατανοήστε τι είναι η οικο-κοινωνική καινοτομία.
- Εξερευνήστε διαφορετικούς τύπους οικολογικής κοινωνικής καινοτομίας και μεθοδολογίες για τη δημιουργία τους.
- Εμβαθύνετε τις σχετικές γνώσεις μέσω μελετών περίπτωσης συμπαραγωγής.
- Σχεδιάστε μια λίστα προτάσεων και μια διαδικασία πολλαπλών βημάτων για μια επιτυχημένη πρωτοβουλία συμπαραγωγής.

5.1. Οικολογική κοινωνική καινοτομία

Η κοινωνική καινοτομία προτείνει μεγαλύτερη συνεργασία μεταξύ πολλαπλών παραγόντων σε διαφορετικούς τομείς για να επιτύχει εναλλακτικούς τρόπους κινητοποίησης πόρων για εποικοδομητικούς σκοπούς.
(Vickers et al, 2017)

Οι κοινωνικές επιχειρήσεις υιοθετούν κατά κύριο λόγο νομικές μορφές στον τομέα της κοινωνίας των πολιτών και έχουν έναν βασικό κοινωνικό σκοπό τον οποίο επιτυγχάνουν μέσω της διαπραγμάτευσης αγαθών ή υπηρεσιών και κερδίζοντας συμβάσεις από τον δημόσιο τομέα. Έχουν προωθηθεί από τις κυβερνήσεις παράλληλα με τις μεταρρυθμίσεις του δημόσιου τομέα που έχουν ως αποτέλεσμα τη δημιουργία νέων αγορών για τη δημόσια παροχή και τη μεγαλύτερη συμμετοχή ιδιωτικών αλλά και οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών (Doherty et., 2014).

Καινοτομίες στην παροχή δημόσιων υπηρεσιών που βρέθηκε μετά από μελέτη 30 Κοινωνικών Επιχειρήσεων (Vickers et al, 2017):

- Οργανωτική
 - Δημοκρατική διακυβέρνηση και λήψη αποφάσεων, με συμμετοχή του προσωπικού και της τοπικής κοινότητας, καθώς και περαιτέρω οργανωτική ανταπόκριση στην υποστήριξη της ανταγωνιστικότητας και της ανάπτυξης των επιχειρήσεων
 - Έρανοι & εθελοντισμός
 - Κοινοπραξίες και άλλες μορφές εταιρικής σχέσης
- Βελτιώσεις σε υπάρχουσες υπηρεσίες / συστήματα
 - Αποτελεσματικότερη παροχή και ενσωμάτωση των δημόσιων υπηρεσιών
 - Οικονομική αποτελεσματικότητα (μείωση κόστους)
 - Νέα συστήματα και οικονομική καινοτομία για την εκπλήρωση λειτουργιών
- Νέες υπηρεσίες και θεραπείες
 - Εκτροπή ασθενών από ακριβή νοσοκομειακή περίθαλψη σε κοινοτική φροντίδα
 - Χρηματοδότηση προληπτικών παρεμβάσεων
 - Επαγγελματικές υπηρεσίες και δημιουργία θέσεων εργασίας
 - Θεραπείες για ομάδες που ζουν με οξεία συμπτώματα
- Προσέγγιση / μάρκετινγκ
 - Νέοι τρόποι προώθησης μηνυμάτων υγείας και ευεξίας και διαθέσιμων υπηρεσιών εντός των κοινοτήτων
 - Κοινωνικό μάρκετινγκ για την προώθηση των υπηρεσιών που παρέχονται από τις κοινωνικές επιχειρήσεις

ΜΕΛΕΤΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ

Μελέτη περίπτωσης στη Ραμάλα της Παλαιστίνης: Έναρξη ανακύκλωσης Mnjm (The Switchers Program)

Στην περίπτωση της Κατεχόμενης Παλαιστινιακής Επικράτειας (OPT), η διαχείριση στερεών αποβλήτων είναι ένα κρίσιμο ζήτημα: η ταχεία αύξηση του πληθυσμού και της κατανάλωσης, η έλλειψη γης και υδάτινων πόρων και οι κλιματολογικές συνθήκες είναι σημαντικοί παράγοντες που πρέπει να ληφθούν υπόψη για οποιαδήποτε μελλοντική αειφόρο διαχείριση στερεών αποβλήτων (Thöni and Matar, 2019).

Τα περισσότερα αστικά στερεά απόβλητα (που συλλέγονται από νοικοκυριά και μικρές επιχειρήσεις) δεν χωρίζονται ποτέ σε ανακυκλώσιμα και μη ανακυκλώσιμα υλικά.

Η Μηjm είναι μια νεοσύστατη εταιρεία στη Ραμάλα που δημιουργεί αυτόν τον σύνδεσμο μεταξύ καταναλωτών και βιομηχανίας - συλλέγει ανακυκλώσιμα υλικά από νοικοκυριά και στη συνέχεια τα πωλεί ως πρώτη ύλη σε εργοστάσια. Με αυτόν τον τρόπο, η Μηjm αναδινύει τη πραγματική αξία των ανακυκλώσιμων αποβλήτων που βρίσκονται σήμερα σε κάδους απορριμμάτων γύρω από την Παλαιστίνη.

Περισσότερα:

<https://www.theswitchers.eu/en/switchers/palestine-new-recycling-initiative/>

Μελέτη περίπτωσης στην Αλγερία: Plasticycle Algeria

Σύμφωνα με μελέτη του περιοδικού Science Magazine, οκτώ εκατομμύρια τόνοι πλαστικών απορρίπτονται στους ωκεανούς της Γης, ενώ διατυπώνονται φόβοι ότι ο αριθμός αυτός μπορεί να αυξηθεί κατά 10 φορές τα επόμενα δέκα χρόνια.

Αυτά τα πλαστικά μπορούν να διατίθενται σε πολλές μορφές, σε μία από τις οποίες επικεντρώνεται η Plasticycle Algeria του Belbedjaoui: το πολυπροπυλένιο. Συλλέγουν πλαστικά μπουκάλια, αλέθονται και τα πλένουν και στη συνέχεια διαλύονται σε μικροσκοπικά σφαιρίδια.

Ο ρόλος που διαδραματίζει η Plasticycle Algeria είναι μεσολαβητής: αγοράζουν μεγάλες ποσότητες πλαστικών από χονδρεμπόρους, και μετά το τελικό προϊόν, το πωλούν σε εταιρείες που το χρησιμοποιούν στην κατασκευή υφασμάτων, πλαστικών και άλλων.

Περισσότερα:

<https://youtu.be/9oACmrmldo8>

Μελέτη περίπτωσης στην Καταλονία, Ισπανία: La Fageda

Το La Fageda είναι μια κοινωνική πρωτοβουλία που απασχολεί τα διανοητικά άτομα με αναπηρία και τους ψυχικά ασθενείς στην περιοχή Garrotxa (Girona), βοηθώντας τους να ενταχθούν στην κοινωνία μέσω της παραγωγής και της εμπορίας γιαουρτιού υψηλής ποιότητας. Η La Fageda διαφέρει ουσιαστικά από τους κύριους ανταγωνιστές της, όπως η πολυεθνική Danone, καθώς είναι ένας συνεταιρισμός εργαζομένων 270 ατόμων με το 60% της συμμετοχής του να προέρχεται από άτομα με διανοητική αναπηρία. Από την ίδρυσή του το 1982, ο οργανισμός έχει ως στόχο να ενσωματώσει τα άτομα με διανοητική αναπηρία παρέχοντας θέσεις εργασίας και αξιοπρεπείς μισθούς. Αυτό που ξεκίνησε ως συνεταιρισμός εργασίας είναι τώρα μια σύνθετη δομή που αποτελείται από ένα συνεταιρισμό εργασίας και καταναλωτών και δύο ιδρύματα (ένα ίδρυμα επιχορήγησης και ένα ίδρυμα παροχής βοήθειας).

Το Κέντρο Ειδικής Απασχόλησης της La Fageda, που δημιουργήθηκε το 1984, απασχολεί άτομα με ψυχικές αναπηρίες ή / και σοβαρές ψυχικές διαταραχές στη La Garrotxa. Τους προσφέρει την ευκαιρία να αναπτύξουν παραγωγική εργασία σύμφωνα με τις ικανότητές τους. Στόχος του είναι η εργασιακή και κοινωνική τους ένταξη, γι 'αυτό παρέχει επίσης υπηρεσίες προσωπικής προσαρμογής με στόχο τη βελτίωση της ζωής των ατόμων αυτών. Είναι οργανωμένο σε τμήματα και υπηρεσίες και, σε όλα αυτά, εργάζονται άτομα με πιστοποιητικό αναπηρίας. Έχουν ως εξής:

- Τμήμα κηπουρικής
- Αγρόκτημα με αγελάδες
- Γαλακτοκομικά εργοστάσια (γιαούρτια, επιδόρπια και παγωτά)
- Εργαστήριο μαρμελάδας
- Υπηρεσία επισκεπτών
- Άλλα τμήματα και υπηρεσίες: γραφεία, κουζίνα / τραπεζαρία και καθαρισμός.

Το μοντέλο της αειφόρου ανάπτυξης που ακολουθείται τους επιτρέπει να παράγουν 80 εκατομμύρια γιαούρτια ετησίως με σεβασμό στους ανθρώπους, τα ζώα και το περιβάλλον. Εχουν:

- Ένα φυτό λιπασματοποίησης για τη θεραπεία του πολτού που παράγουν καθημερινά οι αγελάδες.
- Ένα εργοστάσιο φυσικής-χημικής και βιολογικής επεξεργασίας για την επεξεργασία λυμάτων που παράγονται στο αγρόκτημα και συγκεκριμένα κατά τον καθαρισμό του εργοστασίου.
- Ένα εργοστάσιο βιομάζας που λειτουργεί από το 2014 και έχει μειώσει σημαντικά την κατανάλωση αερίου προπανίου και τις εκπομπές CO₂.
- Ένα σχέδιο κινητικότητας που βασίζεται στην κοινή χρήση οχημάτων από και προς τη δουλεία. Η συνολική μείωση του αριθμού ήταν 22%, ενώ για τις χρονικές περιόδους 9 π.μ.-10 π.μ. και από τις 6 μ.μ.- 7 μ.μ. η μείωση έφτασε το 36%.

Περισσότερα:

<https://youtu.be/CoI052QdkM8>

Μελέτη περίπτωσης στη Γρανάδα, Ισπανία: La Bolina

Το La Bolina είναι μια ένωση ανθρώπων από την Αφρική, τη Μέση Ανατολή και την Ευρώπη που είναι παθιασμένοι με την αναγέννηση της γης, την τοπική προσαρμογή και την πολιτιστική πολυμορφία. Εργάζονται στην επαρχία της Γρανάδας για να υποστηρίξουν τους πρόσφυγες και τους μετανάστες να ενταχθούν ή να δημιουργήσουν κοινωνικές επιχειρήσεις οικολογικής συνείδησης που θα τους επιτρέψουν να ζουν, ενώ παράλληλα θα αναζωογονήσουν τη γη και την τοπική οικονομία.

Η La Bolina διοργανώνει επίσης το "Cultivating Futures", ένα πρόγραμμα εκπαίδευσης δύομισι μηνών για πρόσφυγες και μετανάστες που ζουν στην περιοχή της Γρανάδας και θέλουν να μάθουν πώς να κερδίζουν τα προς το ζην καλλιεργώντας τη γη. Η La Bolina διοργανώνει αυτή την εκπαίδευση δύο φορές το χρόνο.

Αυτή η εκπαίδευση διδάσκει πώς να καλλιεργούν βιολογικά τρόφιμα από την αρχή έως τη συγκομιδή και πώς να ιδρύσουν μια επιχείρηση καλλιέργειας τροφίμων. Οι συμμετέχοντες μαθαίνουν να καλλιεργούν βιολογικά λαχανικά σε μικρή κλίμακα μέσω τεχνικών όπως η αγροοικολογία, η αναγεννητική γεωργία και η μόνιμη καλλιέργεια (permaculture). Μαθαίνουν να διαχειρίζονται έδαφος και τη γη, συστήματα άρδευσης και νερού, έλεγχο παρασίτων και ζιζανίων, παραγωγή οργανικών λιπασμάτων και πως και πότε να προχωρούν στη συγκομιδή.

Μαθαίνουν επίσης για τις τοπικές αγορές, τις τιμές και τους τρόπους πώλησης βιολογικών προϊόντων, επισκέπτονται συνεταιρισμούς, αγορές και τοπικές επιχειρήσεις στη Γρανάδα. Με την υποστήριξη και τη συμβουλή των τοπικών εταιρειών και της εταιρείας La Bolina, οι συμμετέχοντες μαθαίνουν να κερδίζουν

τα προς το ζην πωλώντας φρέσκα προϊόντα, σε ομάδες καταναλωτών, εξειδικευμένα και περιφερειακά προϊόντα, και σχεδιάζουν παραγωγή και μάρκετινγκ. Προσφέρονται ευκαιρίες για την απόκτηση επαγγελματικής εμπειρίας μέσω εκπαίδευσης σε τοπικές εταιρείες.

Περισσότερα:

https://youtu.be/A_xQch1rS0Q

5.2. Έναρξη διαδικασίας συμπαραγωγής

ΠΩΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΕΙ Η ΣΥΜΠΑΡΑΓΩΓΗ

Η συμπαραγωγή καθιστά την ενίσχυση της βασικής οικονομίας της γειτονιάς και της οικογένειας ως κεντρικό στόχο όλων των δημόσιων υπηρεσιών. Αυτό σημαίνει (Cahn, 2001):

- Αναγνώριση των ανθρώπων ως περιουσιακών στοιχείων, επειδή οι ίδιοι οι άνθρωποι είναι ο πραγματικός πλούτος της κοινωνίας.
- Διαφορετική αποτίμηση της εργασίας, αναγνώριση ως εργασία όλων των δραστηριοτήτων που απαιτούνται για την φροντίδα οικογενειών και ανθρώπων, τη διατήρηση υγιών κοινοτήτων και την προάσπιση της κοινωνικής δικαιοσύνης και της καλής διακυβέρνησης.
- Προώθηση της αμοιβαιότητας, της παροχής και της λήψης - επειδή δημιουργεί εμπιστοσύνη μεταξύ ανθρώπων και προάγει τον αμοιβαίο σεβασμό.
- Δημιουργία κοινωνικών δικτύων, επειδή η σωματική και ψυχική ευεξία των ανθρώπων εξαρτάται από ισχυρές, διαρκές σχέσεις.

Για την υλοποίηση της συμπαραγωγής απαιτείται μια προσέγγιση «ολοκληρωμένου συστήματος»:

- Οι οργανισμοί πρέπει να αλλάξουν σε κάθε επίπεδο - από ανώτερα στελέχη μέχρι το προσωπικό πρώτης γραμμής - εάν θέλουν να επιτύχουν ουσιαστική συμμετοχή
- Η συμμετοχή θα πρέπει να γίνει μέρος της καθημερινής πρακτικής - και να μην είναι μια εφάπαξ δραστηριότητα
- Η συμμετοχή λειτουργεί σε διαφορετικά επίπεδα καθώς υπάρχουν πολλοί τρόποι συμμετοχής ατόμων που χρησιμοποιούν υπηρεσίες σε διαφορετικούς τύπους αποφάσεων

Η πραγματοποίηση συμπαραγωγής στην πράξη αφορά στη συνεργασία όλων εκείνων που συμμετέχουν στη διαδικασία - και μπορεί να έχουν διαφορετικές οπτικές - για την επίτευξη συμφωνημένων στόχων. Αυτό επιτυγχάνεται μέσω της οικοδόμησης σχέσεων. Οι δημόσιες υπηρεσίες και οι κυβερνήσεις πρέπει να βασίζονται σε μια προσέγγιση δημιουργίας σχέσεων, με την αποκέντρωση εξουσίας σε όλα τα επίπεδα, έτσι ώστε οι άνθρωποι να έχουν δύναμη και ευθύνη. Ένα σημαντικό μέρος αυτής της έννοιας είναι η ιδέα ότι οι κυβερνήσεις και οι πάροχοι υπηρεσιών πρέπει να εμπιστεύονται πολίτες και άτομα που χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες αυτές. (SCIE, 2015)

Οι 4 φάσεις (ενδεικτική μελέτη περίπτωσης - Διακρατική πλατφόρμα ΕΚΤ, 2018)

Οι τέσσερις φάσεις της διαδικασίας Συμπαράγωγής

Προετοιμασία της διαδικασίας

Το κέντρο υποδοχής διερεύνησε την πρόκληση και πιθανές λύσεις με μια βασική ομάδα εμπλεκόμενων ενδιαφερομένων με διαφορετικές προοπτικές της πρόκλησης και πιθανούς χρηματοδότες της λύσης. Τα ενδιαφερόμενα μέρη της βασικής ομάδας εκπαιδεύτηκαν από το κέντρο υποδοχής στην εφαρμογή αρχών, εργαλείων και μεθόδων κοινωνικής καινοτομίας. Πραγματοποίησαν προσεκτική έρευνα για την πρόκληση και ετοίμασαν μια ερώτηση πρόκλησης για το «εργαστήριο συν-καθορισμού».

Συν-καθορισμός της τοπικής πρόκλησης

Οι συνεντεύξεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη βοήθησαν την κεντρική ομάδα να καθορίσει τα θέματα πρόκλησης ή τις ερωτήσεις για το εργαστήριο συν-καθορισμού με μια ευρύτερη ομάδα ενδιαφερομένων, συμπεριλαμβανομένων των τελικών χρηστών. Προκειμένου να καλυφθεί καλύτερα η πρόκληση και να διασφαλιστεί ότι η λύση πέτυχε ένα ευρύ αντίκτυπο, το εργαστήριο συν-καθορισμού προσπάθησε να μοιραστεί διαφορετικές προοπτικές, να δημιουργήσει αρχικές ιδέες λύσης και, μέσω κοινής κατανόησης και να αναπτύξει μια συνοπτική περιγραφή της πρόκλησης.

Συν-δημιουργία λύσεων

Η βασική ομάδα βελτίωσε την κατανόησή της σχετικά με την πρόκληση και τις αναδυόμενες ιδέες για λύσεις, αξιοποιώντας τα αποτελέσματα από τα εργαστήρια συν-καθορισμού μέσω της εμπλοκής με νέους ενδιαφερόμενους, πληροφορίες και συνεισφορές. Αφού τελειοποίησαν την τοπική πρόκληση, σχεδίασαν και παρέδωσαν τριήμερα εργαστήρια συν-δημιουργίας με τοπικούς φορείς από τον δημόσιο, τον ιδιωτικό και τον τρίτο τομέα για να παράγουν λύσεις κοινωνικής καινοτομίας για την αντιμετώπιση της πρόκλησης. Άλλοι κοινωνικοί καινοτόμοι κλήθηκαν να εμπνεύσουν τους συμμετέχοντες και να παρουσιάσουν παραδείγματα για το πώς αντιμετώπισαν παρόμοιες προκλήσεις.

Υλοποίηση λύσεων

Τα κέντρα που συμμετείχαν υποστήριξαν την ανάπτυξη πιλοτικών λύσεων, την συμπερίληψη των νέων ευρυμάτων στις προτάσεις, την ανάπτυξη επιχειρηματικού σχεδίου, τη σύνδεσή τους με βασικούς παράγοντες, πιθανούς χρηματοδότες και άλλους φορείς για την εύρεση πόρων χρηματοδότησης, την ενεργοποίηση νέων συμμαχιών και συνεργασιών και την εξερεύνηση παρόμοιων επιτυχημένων λύσεων.

Θεμελιώδη ζητήματα που πρέπει να ληφθούν υπόψη (SCIE, 2015):

- Πρόσβαση
 - Βεβαιωθείτε ότι όλα στη διαδικασία συμπαραγωγής είναι προσβάσιμα σε όλους όσοι συμμετέχουν και κανείς δεν αποκλείεται.
 - Βεβαιωθείτε ότι όλοι οι εμπλεκόμενοι έχουν αρκετές πληροφορίες για να συμμετάσχουν στη συμπαραγωγή και τη λήψη αποφάσεων.
- Ανεξάρτητη υποστήριξη
 - Σκεφτείτε εάν ένας ανεξάρτητος διαμεσολαβητής θα ήταν χρήσιμος για τη στήριξη της διαδικασίας συμπαραγωγής.
- Ενίσχυση των ικανοτήτων της τοπικής κοινότητας
 - την ανάγκη τόσο για υποστήριξη όσο και για επενδύσεις
 - τη σημασία της ανάπτυξης των δεξιοτήτων των μελών των κοινοτικών οργανώσεων
 - ο ρόλος που μπορούν να διαδραματίσουν οι μεγαλύτεροι τοπικοί οργανισμοί στη διασφάλιση της ισότητας, υποστηρίζοντας μικρότερους οργανισμούς να συμμετέχουν στη συμπαραγωγή
- Προσωπικό
 - Βεβαιωθείτε ότι το προσωπικό έχει την ευκαιρία να εργαστεί χρησιμοποιώντας προσεγγίσεις συμπαραγωγής, με χρόνο, πόρους και ευελιξία.
- Εκπαίδευση και υποστήριξη
 - Βεβαιωθείτε ότι όλοι οι εμπλεκόμενοι είναι εκπαιδευμένοι στις αρχές και τη φιλοσοφία της συμπαραγωγής καθώς και σε τυχόν δεξιότητες που θα χρειαστούν.
 - Παρέχετε οποιαδήποτε υποστήριξη είναι απαραίτητη για να βεβαιωθείτε ότι η εμπλεκόμενη κοινότητα έχει την ικανότητα να συμμετέχει στη διαδικασία συμπαραγωγής.
- Λειτουργία συμπαραγωγικών υπηρεσιών
 - Βεβαιωθείτε ότι οι πολιτικές και οι διαδικασίες προωθούν την ανάθεση υπηρεσιών που χρησιμοποιούν προσεγγίσεις συμπαραγωγής.
 - Οι τοπικές αρχές μπορούν να αναπτύξουν ισχυρότερους δεσμούς με τις κοινότητες που εξυπηρετούν μέσω στρατηγικής ανάθεσης, αναπτύσσοντας «τοπικές» ατζέντες που αναγνωρίζουν την αξία υποστήριξης των τοπικών παρόχων υπηρεσιών

ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

Η συμπαραγωγή δεν πρέπει να θεωρείται ως μια εφάπαξ δραστηριότητα. Η επιτυχημένη συμπαραγωγή θα εισαγάγει αλλαγές στα συστήματα που θα οδηγήσουν σε μια διαρκή αναθεώρηση, ανάπτυξη και δημιουργία νέων μορφών υποστήριξης. Συνεπώς, η συμπαραγωγή επωφελείται από μια κουλτούρα συνεχούς μάθησης σχετικά με το τι έχει λειτουργήσει και τι όχι.

Η αναθεώρηση και η αξιολόγηση αποτελούν ουσιαστικό μέρος κάθε πρωτοβουλίας συμπαραγωγής με άτομα-χρήστες υπηρεσιών. Η εξέταση των αποτελεσμάτων και των διαδικασιών είναι ιδιαίτερα χρηστική στην ανάπτυξη συμπαραγωγικών προσεγγίσεων, ωστόσο δεν υπήρξαν πολλές ολοκληρωμένες αξιολογήσεις των πρωτοβουλιών συμπαραγωγής. Η αξιολόγηση πρέπει να επικεντρώνεται στην πραγματική διαφορά που κάνει η συμπαραγωγή στη ζωή των ανθρώπων ούτως ώστε να μπορεί να δώσει δυνατά κίνητρα για την πραγματοποίησή της.

Βοηθητικό υλικό Ενότητας

https://drive.google.com/file/d/1UGkUjBQTKc1U8_k6FHZQKgEMymbfivMN/view

5.3. Συμπληρωματικά νομίσματα

Σύμφωνα με τους κλασικούς ορισμούς, όπως του Tobin (2008), ένα νόμισμα είναι ένα μέσο ανταλλαγής με μοναδική ονομασία, που αντιστοιχεί σε συγκεκριμένη μοναδική αξία, αλλά το οποίο μπορεί να έχει διάφορες μορφές ως μέσο πληρωμής (χαρτονομίσματα, κέρματα κ.λπ.). Για παράδειγμα, το ευρώ, το δολάριο και η λίρα Μπρίστολ είναι όλα παραδείγματα νομισμάτων: ακόμη και αν μπορούν να λάβουν διάφορες μορφές ως μέσο πληρωμής, έχουν μια μοναδική ονομασία και η αξία μιας μονάδας αυτών των νομισμάτων είναι η ίδια για οποιαδήποτε μονάδα σε μια δεδομένη στιγμή στο χρόνο.

Η κλασική έννοια του χρήματος έχει τρεις λειτουργίες: μέσο ανταλλαγής, μονάδα λογαριασμού και αποθήκευση αξίας/αποταμίευση. Αντίθετα, τα κοινωνικά νομίσματα πληρούν μόνο τις δύο πρώτες λειτουργίες. Σε αντίθεση με τα συμβατικά χρήματα, δημιουργούνται μέσω πραγματικής δραστηριότητας ήδη πραγματοποιούμενης εργασίας - είτε της παραγωγής ενός αγαθού ή μιας υπηρεσίας - και όχι μέσω πίστωσης. Συνεπώς, δεν αποφέρουν τόκους οπότε δεν έχει νόημα και να αποταμιευτούν. Τα κοινωνικά νομίσματα λοιπόν συνδέονται με την παραγωγή και όχι με κερδοσκοπία (Corrons, 2017).

Το τρέχον νομισματικό σύστημα έχει μια εγγενή τάση για αστάθεια, καθώς τα τραπεζικά χρήματα τείνουν να είναι πολύ άφθονα σε περιόδους ανάπτυξης και πολύ σπάνια σε περιόδους κρίσης (Douthwaite, 2000). Όπως και στα φυσικά οικοσυστήματα, ένα πιο ποικιλόμορφο νομισματικό σύστημα θα ήταν πιο ανθεκτικό στις οικονομικές και χρηματοοικονομικές διαταραχές και, επομένως, πιο σταθερό.

Οι αδυναμίες του νομισματικού συστήματος - για παράδειγμα, η έλλειψη διαθέσιμων πιστώσεων για μικρές επιχειρήσεις ή περικοπές χρηματοδότησης σε δημόσιες υπηρεσίες - μπορούν να αντιμετωπιστούν από τοπικά νομισματικά προγράμματα που θα μπορέσουν να συνδέσουν τη μη χρησιμοποιούμενη δυναμικότητα παραγωγής ορισμένων μελών της κοινότητας με τις ανεκπλήρωτες ανάγκες άλλων μελών. Τέτοια νομίσματα έχουν γενικά ως στόχο τη βελτίωση του τρόπου με τον οποίο το χρήμα αντιμετωπίζει τις περίπλοκες ανάγκες των κοινωνιών.

Οι ακόλουθοι τέσσερις τομείς καλύπτουν γενικά τους κοινωνικούς, οικονομικούς και περιβαλλοντικούς στόχους που θέτει το εύρος των τοπικών νομισμάτων που λειτουργούν σήμερα σε ολόκληρο τον κόσμο (Τοπικά νομίσματα σε δράση, 2015):

- Εκδημοκρατισμός υπηρεσιών και οργανώσεων

- Υποστήριξη της οικονομίας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων
- Αντιμετώπιση της ανισότητας και του κοινωνικού αποκλεισμού
- Αντιμετώπιση περιβαλλοντικών επιπτώσεων

Ιδιαίτερα από το 2008, πολλά κράτη στην Ευρώπη και σε όλο τον κόσμο έχουν λάβει πολιτικές αποφάσεις να μειώσουν σημαντικά τους προϋπολογισμούς της τοπικής αυτοδιοίκησης. Ωστόσο, οι ανάγκες των κοινοτήτων που εξυπηρετούσαν προηγουμένως αυτοί οι προϋπολογισμοί δεν εξαφανίστηκαν. Η περικοπή αυτή των προϋπολογισμών χωρίς να υπάρξουν εναλλακτικές παροχές για τη διατήρηση κοινωνικών πρωτοβουλιών και των βασικών δημόσιων υπηρεσιών επέδρασε αρνητικά στις τοπικές κοινότητες. Καθώς οι τοπικές αρχές πιέζονται να βρουν νέους τρόπους για την παροχή υπηρεσιών, όλο και περισσότερες πρωτοβουλίες τοπικών νομισμάτων παρουσιάζονται, με στόχο να ανταποκριθούν στις περίπλοκες απαιτήσεις που προκύπτουν.

Οι νομισματικές πρωτοβουλίες είναι πρακτικές απαντήσεις σε μια σειρά τομέων πολιτικής που δεν στοχεύουν στην αντικατάσταση ή την επαναφορά δημόσιων υπηρεσιών, αλλά στο να τις μετατρέψουν σε πιο χρήσιμες και με μεγαλύτερη προστιθέμενη αξία. Αν και απαιτούν σημαντικές επενδύσεις για να επιτευχθεί οικονομική βιωσιμότητα και ενεργή συμμετοχή επαγγελματιών και των τελικών χρηστών, τα κοινοτικά νομίσματα μπορούν, με οικονομικά αποδοτικό τρόπο, να καλύψουν μακροπρόθεσμα τις ανάγκες της τοπικής κοινότητας μέσω ενεργοποίησης των μελών της.

Τα τοπικά νομίσματα προσφέρουν επίσης έναν μοχλό για την αξιοποίηση διαδικασιών συμπαραγωγής. Επιτρέπουν στις τοπικές αρχές, τις επαγγελματικές οργανώσεις ή τις επιχειρήσεις να αξιολογήσουν και να διακρίνουν τη σημασία της συμβολής του κοινού στις υπηρεσίες τους. Εάν γίνει σωστός σχεδιασμός και εφαρμογή, ένα τοπικό νόμισμα μπορεί να φέρει νέες ιδέες και προοπτικές για την παροχή δημόσιων υπηρεσιών με οικονομικά αποδοτικό τρόπο, να ενισχύσει ανεξάρτητες τοπικές πρωτοβουλίες, να αναγνωρίσει ταλέντα και δραστηριότητες που δεν εκτιμώνται από την τρέχουσα αγορά και να δημιουργήσει μια δυναμική αλληλεπίδραση εντός της τοπικής κοινότητας.

Είναι σημαντικό να διευκρινιστεί ότι τα κοινοτικά νομίσματα δεν μπορούν να ξεπεράσουν από μόνες τους τις βαθιές κοινωνικές, οικονομικές και πολιτικές ανισότητες που υπάρχουν στις κοινωνίες, καθώς τα ζητήματα αυτά απαιτούν διαρθρωτικές αλλαγές. Παρ' όλα αυτά, τα καλά σχεδιασμένα νομίσματα προσφέρουν ένα μοναδικό εργαλείο για την αντιμετώπιση ορισμένων παραγόντων και αποτελεσμάτων του κοινωνικού αποκλεισμού.

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΤΑ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ

Τοπικά και συμπληρωματικά νομίσματα

Αν και συχνά χρησιμοποιούνται εναλλακτικά οι όροι «τοπικό νόμισμα» και «συμπληρωματικό νόμισμα», στην πραγματικότητα αφορούν διακριτές περιπτώσεις νομίσματος. Τα συμπληρωματικά νομίσματα έχουν σχεδιαστεί για να συμπληρώνουν τα συμβατικά νομίσματα, για την επίτευξη ειδικών στόχων που δεν μπορεί να κάνει το συμβατικό σύστημα χρημάτων.

Τα τοπικά νομίσματα είναι ένα υποσύνολο συμπληρωματικών νομισμάτων που συνδέονται με μια συγκεκριμένη, οριοθετημένη και περιορισμένη κοινότητα. Αυτή η κοινότητα θα μπορούσε, για παράδειγμα, να είναι γεωγραφική (τοπικά νομίσματα), με βάση τις επιχειρήσεις (συστήματα αμοιβαίας πίστωσης) ή ακόμη και στο διαδίκτυο (ψηφιακά νομίσματα). Ως εκ τούτου, ένα κοινοτικό νόμισμα έχει σχεδιαστεί για να καλύψει τις ανάγκες μιας καθορισμένης κοινότητας, συνήθως σε μη κερδοσκοπική βάση.

Νομίσματα χρόνου

Τα τοπικά νομίσματα που χρησιμοποιούνται ευρύτερα για την αναγνώριση της αξίας δραστηριοτήτων εκτός της οικονομικής αγοράς είναι οι τράπεζες χρόνου. Η αρχή πίσω από τέτοια νομίσματα είναι απλή: η εργασία μιας ώρας ισούται με μια μονάδα χρόνου. Οι ανταλλαγές μεταξύ μελών πραγματοποιούνται από έναν μεσίτη, ο οποίος ταιριάζει τις ανάγκες των μελών της κοινότητας με τις δεξιότητες που προσφέρονται από άλλους. Αυτό προσφέρει ένα κίνητρο για τους ανθρώπους να βοηθήσουν άλλα μέλη της κοινότητάς τους και μπορούν να δώσουν σε απομονωμένα ή οικονομικά αποκλεισμένα άτομα - όπως οι ηλικιωμένοι - την ευκαιρία να «αγοράσουν» υπηρεσίες που διαφορετικά θα ήταν ανίκανοι να αντέξουν οικονομικά και να αισθανθούν ότι οι δικές τους δεξιότητες εκτιμώνται και χρειάζονται από άλλους. Για παράδειγμα, ένας τεχνικός υπολογιστών μπορεί να ανταλλάξει μια ώρα εργασίας του (=μια μονάδα χρόνου), με μια ώρα (=μια μονάδα χρόνου) καθαρισμού του σπιτιού του από κάποιο άλλο μέλος της κοινότητας.

Ένα δεύτερο μοντέλο που συντελεί στην αύξηση της κοινωνικής ένταξης, το οποίο είναι παράγωγο της παραδοσιακής τράπεζας χρόνου είναι αυτό του νομίσματος πίστωσης χρόνου. Και αυτό βασίζεται στην βασική αρχή όπου μία ώρα = μία μονάδα πίστωσης, αλλά κυκλοφορεί, σε φυσική ή ηλεκτρονική μορφή, μεταξύ οποιουδήποτε ατόμου ή οργανισμού επιθυμεί να το εκδώσει ή να το αποδεχτεί, χωρίς έτσι να υπάρχει η ανάγκη διαμεσολάβησης ενός κεντρικού μεσίτη ή οι όποιοι περιορισμοί μιας απ'ευθείας ανταλλαγής μεταξύ μελών της τοπικής κοινότητας.

LETS (Local Exchange Trading Systems) -Τοπικά συστήματα συναλλαγών ανταλλαγής

Τα LETS σήμερα είναι ουσιαστικά συστήματα αμοιβαίας πίστωσης για ιδιώτες και όχι για επιχειρήσεις. Τα μέλη ενός LETS διαφημίζουν τις δεξιότητες και τις υπηρεσίες τους και τα ανταλλάσσουν με άλλα μέλη υπό τη μορφή πίστωσης. Ένα τέτοιο σύστημα αποσκοπεί στην κινητοποίηση των μη αξιοποιημένων ικανοτήτων και δεξιοτήτων μιας κοινότητας παρέχοντας ένα μέσο ανταλλαγής εκτός της συμβατικής αγοράς. Τα δίκτυα αυτά λειτουργούν με βάση την αυτοδιαχείριση και συνήθως συνδέονται με τις αρχές της ενδυνάμωσης και της ανάπτυξης της τοπικής κοινότητας. Σε αντίθεση με τις τράπεζες χρόνου, δεν έχουν κεντρικό διαχειριστή-μεσίτη και τα μέλη διαπραγματεύονται τιμές για υπηρεσίες με βάση το ισχύον εθνικό νόμισμα.

Συνήθως, τα συμπληρωματικά νομίσματα θα χρησιμοποιούν ένα ή συνδυασμό των ακόλουθων μέσων συναλλαγής:

- χαρτονομίσματα
- νομίσματα
- μάρκες
- κουπόνια
- επιταγές
- κάρτες «show» (κάρτες που πρέπει να παρουσιάζονται στο σημείο πώλησης)
- κάρτες «σάρωσης» (κάρτα με μαγνητική ταινία ή πληροφορίες λογαριασμού με τσιπ)
- «Έξυπνες» κάρτες με διάφορες λειτουργίες
- RFID (αναγνώριση ραδιοσυχνοτήτων) τσιπ ενσωματωμένα σε κάρτες ή άλλες συσκευές
- barcodes
- QR-κωδικοί
- SMS (υπηρεσία σύντομων μηνυμάτων)
- Εφαρμογές smartphone

ΣΥΜΠΑΡΑΓΩΓΗ ΝΟΜΙΣΜΑΤΟΣ

Η έννοια της συμπαραγωγής μπορεί να χρησιμοποιηθεί κατά τον σχεδιασμό ενός νομίσματος προκειμένου να ξεπεραστούν ορισμένα από τα θέματα που αναφέρονται παραπάνω. Ωστόσο, επειδή οι ανάγκες, τα περιουσιακά στοιχεία και οι στόχοι είναι μοναδικοί για κάθε άτομο και κοινότητα, δεν υπάρχει ένα προκαθορισμένο πρότυπο συμπαραγωγής. Αντίθετα, πρέπει να ληφθούν υπόψη ορισμένες κατευθυντήριες αρχές.

Για παράδειγμα, στη διαδικασία σχεδιασμού ενός εναλλακτικού νομίσματος η συμπαραγωγή πρέπει να περιλαμβάνει τα εξής:

- Ανάπτυξη των δυνατοτήτων των εμπλεκόμενων: Προσδιορισμός των δυνάμεων και των πλεονεκτημάτων τους και ενεργή υποστήριξη για την χρησιμοποίησή τους σε όλα τα στάδια του νομισματικού προγράμματος
- Αμοιβαιότητα: Εισαγωγή κινήτρων προκειμένου οι συμμετέχοντες να αναπτύξουν αμοιβαίες σχέσεις με επαγγελματίες και μεταξύ τους, με κοινές προσδοκίες.
- Δίκτυα υποστήριξης: Η ύπαρξη τοπικών δικτύων σε συνδυασμό με την συνεισφορά ειδικών σε νομίσματα είναι ο καλύτερος τρόπος για τη μεταφορά γνώσεων.
- Ελάττωση των διακρίσεων: Μείωση των εμποδίων μεταξύ επαγγελματιών και παραληπτών και μεταξύ παραγωγών και καταναλωτών αναγνωρίζοντας ότι οι άνθρωποι είναι γνωρίζουν πολύ καλά τις δικές τους συνήθειες και ανάγκες - και, ως εκ τούτου, τον τρόπο με τον οποίο ένα νόμισμα θα μπορούσε να προσαρμοστεί καλύτερα σε αυτές.
- Διευκόλυνση παρά οριστική λύση: Το νόμισμα ως καταλύτης και διαμεσολαβητής παρά ως κεντρικός παράγοντας της αλλαγής.
- Αναγνώριση ατόμων ως περιουσιακών στοιχείων: Οι άνθρωποι ως ίσοι εταίροι στον σχεδιασμό και τη λειτουργία του νομίσματος, παρά παθητικοί παραλήπτες και εμπόδια στο έργο.

ΣΥΝΤΟΜΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Bitcoin

Ίσως το πιο γνωστό συμπληρωματικό νόμισμα που χρησιμοποιείται σήμερα, το Bitcoin είναι ένα ψηφιακό σύστημα πληρωμών. Η πρώτη κατανομή, ή «εξόρυξη», και η διαδοχική μεταφορά κερμάτων είναι ανεξάρτητη από οποιαδήποτε κεντρική αρχή ή κανονισμό. Τα bitcoin μεταφέρονται μέσω υπολογιστή ή smartphone χωρίς ενδιάμεσο χρηματοπιστωτικό ίδρυμα. Ως νόμισμα, είναι απλώς ένα νέο μέσο μέσω του οποίου πραγματοποιούνται συναλλαγές, λειτουργεί με παραμέτρους όπως ο συνολικός αριθμός των νομισμάτων σε κυκλοφορία, η μέθοδος με την οποία κατανέμονται νέες μονάδες και η τιμολόγηση της ελεύθερης αγοράς. Τα συστήματα πληρωμών Bitcoin χρησιμοποιούν ένα

αποκεντρωμένο μητρώο, το οποίο λειτουργεί μέσω ενός δικτύου peer-to-peer, για να αποκόψει τον ρόλο του μεσάζοντος που συνήθως εκτελείται από μια τράπεζα. Αυτό σημαίνει ότι η καταγραφή όλων των συναλλαγών δεν πραγματοποιείται κεντρικά, αλλά σε ένα δίκτυο υπολογιστών, οι οποίοι επιβεβαιώνουν την εγκυρότητα των νέων συναλλαγών χρησιμοποιώντας ειδική τεχνολογία κωδικοποίησης.

Bangla-Pesa (Μπάνγκλα-Πέσα, Κένυα)

Ως σύστημα αμοιβαίας πίστωσης για τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) σε μια φτωχή συνοικία της Μομπάσα της Κένυας, το Bangla-Pesa επιτρέπει στα μέλη να ανταλλάσσουν αγαθά και υπηρεσίες μεταξύ τους ανεξάρτητα από την συμβατική τους ρευστότητα. Πάνω από 200 ΜΜΕ συμμετέχουν επί του παρόντος στο δίκτυο, το οποίο αποτελεί μόνο μία πτυχή ενός ευρύτερου προγράμματος για τη μείωση της φτώχειας. Το νόμισμα εισήχθη από την Kori Kenya, μια τοπική ΜΚΟ που εργάζεται για την οικονομική ανακούφιση και τη σταθεροποίηση. Καθώς το 75% των ΜΜΕ στην περιοχή ανήκουν σε γυναίκες, το Bangla-Pesa αποδεικνύεται επίσης ένα χρήσιμο εργαλείο για τη μείωση και των φυλετικών ανισοτήτων πέρα από τις οικονομικές. Σύμφωνα με έρευνα που διενεργήθηκε το 2014, μεγάλο ποσοστό του δικτύου αποτελείται από μητέρες μεταξύ 30-40 χρονών με 2-3 παιδιά.

Brixton Pound (Λίρα Brixton, Ηνωμένο Βασίλειο)

Το Brixton Pound είναι ένα κοινοτικό νόμισμα που λειτουργεί στο Νότιο Λονδίνο. Αν και πρωτίστως έχει σχεδιαστεί για να υποστηρίζει τοπικές ΜΜΕ, η Λίρα Brixton επιδιώκει επίσης να αυξήσει την αίσθηση της συνοχής της κοινότητας και να αξιοποιήσει την ιστορία του κοινωνικού ακτιβισμού της περιοχής. Μια Λίρα Brixton αντιστοιχεί σε μια Στερλίνα, μπορεί να δαπανηθεί μόνο με τοπικές ΜΜΕ και ως εκ τούτου στοχεύει στο να διατηρήσει τον πλούτο εντός της τοπικής κοινότητας. Πολλές συμμετέχουσες επιχειρήσεις προσφέρουν εκπτώσεις σε όσους πληρώνουν σε Brixton Pounds - στην πραγματικότητα προσφέρουν ένα πρόγραμμα ανταπόδοσης, αποδεικνύοντας την δέσμευσή τους προς την τοπική οικονομία και αυξάνοντας την χρήση του νομίσματος αυτού. Μακροπρόθεσμα, οι αυξημένοι δεσμοί μεταξύ των ίδιων των ΜΜΕ που βασίζονται στην περιοχή του Brixton στοχεύουν στην χρήση τοπικών αλυσίδων εφοδιασμού και παραγωγής για να δημιουργήσουν μια πιο βιώσιμη και ανθεκτική οικονομία για την περιοχή. Η Brixton Pound έχει αποδείξει τη δέσμευσή της να υποστηρίξει ανεξάρτητες επιχειρήσεις μέσω καμπάνιας εναντίον σχεδίου εκδίωξης πολλών γνωστών τοπικών επιχειρήσεων από έναν από τους διάσημους δρόμους του Brixton, τον Atlantic Road. Το υψηλό προφίλ της λίρας Brixton βοήθησε την καμπάνια να προσελκύσει την προσοχή των μέσων ενημέρωσης και να συγκεντρώσει 13.000 υπογραφές κατά των εξώσεων. Αυτό δείχνει πώς οι νομισματικές πρωτοβουλίες μπορούν να αποφέρουν σε μια περιοχή ευρύτερα τοπικά, κοινωνικά και πολιτικά οφέλη, πέρα από τη νομισματική αξία.

Άλλα παραδείγματα Συμπληρωματικών Νομισμάτων

Sardex στην Σαρδινία (Italy) - [Sardinia's virtual currency](#)

WIR Bank (Ελβετία) - [Who or what is WIR?](#)

Bristol Pound (Ηνωμένο Βασίλειο) - [Bristol Pound, more than money](#)

Toreke στο Ghent (Βέλγιο) - [The Other Side of the Coin](#)

Ossetana στο San Juan de Aznalfarache (Ισπανία) - <http://www.ossetana.com/>

Puma στην Σεβίλλη (Ισπανία) - [The Puma Local Exchange Trading Scheme Alternative Currency](#)

Makkie στο Άμστερνταμ (Ολλανδία)

Βοηθητικό υλικό Ενότητας

<https://youtu.be/L3plw9JXqOI>

5.4. Δήμοι σε μετάβαση (Municipalities in Transition - MiT)

Το πρόγραμμα «Δήμοι σε μετάβαση» (MiT) αναπτύχθηκε το 2017 μέσω της συνεργασίας πολλών εθνικών κόμβων του παγκόσμιου κινήματος μετάβασης. Παρέχει σε μια τοπική κοινότητα έναν τρόπο να αναδιοργανωθεί προς την αειφορία και την ευημερία, ανταποκρινόμενη στις μεγάλες προκλήσεις αυτής της ιστορικής περιόδου, υιοθετώντας συστηματική σκέψη και ένα συγκεκριμένο σύνολο μεθοδολογιών, εργαλείων και αρχών.

Το έργο υλοποιείται σε διάφορα επίπεδα: την ανάπτυξη ενός συστήματος συνεργασίας, την εκπαίδευση των εκπαιδευτών, τη δοκιμή του συστήματος σε πιλοτικές κοινότητες και την ομότιμη μάθηση μέσω της Κοινότητας Πρακτικής.

ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ MiT

Το σύστημα MiT είναι το κύριο εργαλείο του έργου, σχεδιασμένο να προάγει τη διαδικασία των μετασχηματιστικών συνεργασιών εντός της Κοινότητας. Μια ιδανική εφαρμογή θα έβλεπε όλους τους βασικούς παράγοντες της Κοινότητας να γνωρίζουν τη διαθεσιμότητα του συστήματος και να μπορούν να επωφεληθούν από τη χρήση του άμεσα ή έμμεσα. Είναι πιθανά τρία βασικά σενάρια αφετηρίας:

- Διαδικασία που δημιουργείται και καθοδηγείται από την τοπική αυτοδιοίκηση
- Διαδικασία που δημιουργείται και καθοδηγείται από έναν ή περισσότερους φορείς της κοινωνίας των πολιτών
- Διαδικασία που δημιουργείται και καθοδηγείται και από τους δύο προαναφερθέντες παράγοντες

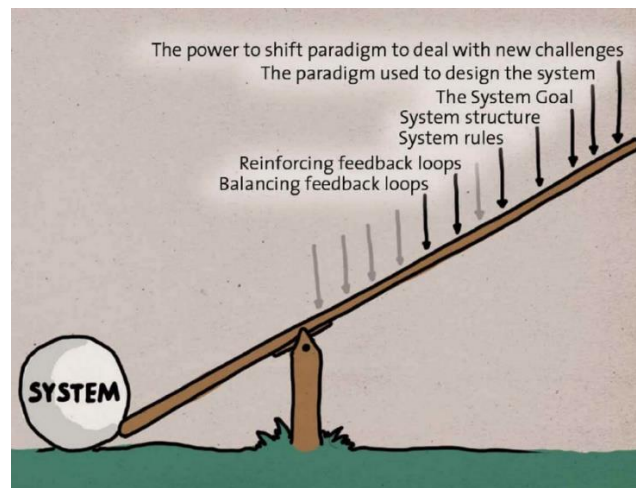
Τα χαρακτηριστικά του σχεδιασμού ενός συστήματος MiT έχουν ως εξής:

- Έχει έναν σκοπό
- Συνδέεται στενά με τις αρχές της Μετάβασης (Κεφάλι, Καρδιά και Χέρια - Head, Heart and Hands)
- Είναι εφαρμόσιμο σε μια προσέγγιση από πάνω προς τα κάτω ή / και από κάτω προς τα πάνω

- Είναι αρκετά ισχυρό για να αντιμετωπίσει τα υψηλά επίπεδα πολυπλοκότητας και αβεβαιότητας
- Είναι αρκετά απλό για να είναι σχετικά εύκολο να μπορεί να χρησιμοποιηθεί στην πραγματική ζωή
- Έχει χαμηλό επίπεδο προϋποθέσεων για να υιοθετηθεί (πόροι, τεχνολογία)
- Είναι εύκολα προσαρμόσιμο σε μια μεγάλη ποικιλία από διαφορετικά περιβάλλοντα και πολιτισμούς
- Έχει σχεδιαστεί ώστε να εξελίσσεται διαρκώς μέσω της χρήσης του
- Προωθεί ένα μοντέλο κοινής / αποκεντρωμένης διακυβέρνησης
- Είναι ικανό να βελτιώσει την ποιότητα της συνεργασίας μεταξύ των εμπλεκόμενων μερών
- Λειτουργεί προπαρασκευαστικά προς μια κοινοτική στρατηγική βαθιάς προσαρμογής (έτοιμη να βοηθήσει την κοινότητα να αναπτύξει στοιχεία ανθεκτικότητας)
- Λειτουργεί στην πράξη

Το σύστημα MiT έχει σχεδιαστεί για να εκτελεί ένα σύνολο λειτουργιών που είναι εξαιρετικά σημαντικές για κάθε κοινότητα που προσπαθεί να εξελιχθεί και να αλλάξει.

1. Η λειτουργία αξιολόγησης και διάγνωσης - Ένας τρόπος για την κοινότητα να αξιολογήσει κατά προσέγγιση τις πρωτοβουλίες εύκολα, με έναν κατά προσέγγιση μεν αλλά αρκετά λογικό δε σύστημα και να ορίσει ένα σημείο αναφοράς
2. Η λειτουργία συν-σχεδίασης - Ένας καλύτερος τρόπος για να συνδεθούν διαφορετικοί εμπλεκόμενοι και να βοηθηθούν στον σχεδιασμό πλάνων και δράσεων.
3. Η λειτουργία συν-υλοποίησης - Σε έναν κόσμο που αντιμετωπίζει διάφορα προβλήματα έλλειψης, η ανάγκη να γίνουν πολλά με λιγότερα μέσα είναι ένας βασικός στόχος που μπορεί να τεθεί.
4. Η λειτουργία «εργαλειοθήκης» - Το σύστημα MiT στοχεύει να διαθέσει στη βάση δεδομένων του μια ποικιλία προσβάσιμων εργαλείων και ιδεών από όλο τον κόσμο που είναι ιδιαίτερα κατάλληλα για το είδος της διαδικασίας που ακολουθείται.
5. Λειτουργία πολιτιστικής μόχλευσης - Η χρήση του συστήματος MiTS θα βοηθήσει τους ανθρώπους να στραφούν προς τη συστηματική σκέψη και τα πρότυπα συμπεριφοράς που θα οδηγήσουν προς την αιεφορία.
6. Η λειτουργία Καινοτομίας στη Διακυβέρνηση - Το σύστημα MiT είναι εξοπλισμένο με ένα ειδικό μοντέλο Διακυβέρνησης που ονομάζεται Κοινωνιοκρατία (ή σοσιακρατία) 3.0, (έναν πολύ έξυπνο συνδυασμό κλασικής δημοκρατικής μεθοδολογίας), του Agile (ένα σύνολο αξιών και αρχών που δημιουργήθηκαν για την ανάπτυξη καλύτερου λογισμικού) και του Lean (ένα εργαλείο διαχείρισης για τη δημιουργία περισσότερης αξίας με λιγότερους πόρους).

Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ

Η ύπαρξη συμβούλου στην κοινότητα, τουλάχιστον για τον αρχικό διάστημα πειραματισμού με τους Δήμους στο Μεταβατικό Σύστημα, είναι εξαιρετικά σημαντική. Το σύστημα MiT θέλει να μεταφέρει τις δραστηριότητες της κοινότητας σε έναν διαφορετικό πλαίσιο όπου είναι δυνατός ο πραγματικός μετασχηματισμός. Ωστόσο, το τρέχον σύστημα είναι βαθιά ριζωμένο στην κουλτούρα μας και αντιτίθεται σε μια εξέλιξη που λαμβάνει υπόψη μια νέα συστημική προσέγγιση. Χωρίς την υποβοήθηση ενός συμβούλου, η διαδικασία εγκατάστασης ενός συστήματος MiT θα μπορούσε να αποδειχθεί πολύ δύσκολη, με τους εμπλεκόμενους να τείνουν να επιστρέψουν στα παλιά μοτίβα και μοντέλα.

Οι σύμβουλοι έχουν την ευθύνη να υποστηρίξουν την εφαρμογή του συστήματος MiTS και να βοηθήσουν την κοινότητα να εντοπίσει πιθανά μειονεκτήματα στο σύστημα και τις δραστηριότητές τους. Ο σύμβουλος μπορεί επίσης να ενεργήσει καταλυτικά και ως σύνδεσμος δικτύωσης, συνδέοντας γειτονικούς δήμους και φέρνοντας αυτόν τον τρόπο εργασίας και σε αυτούς.

ΠΡΩΤΟΠΟΡΟΙ

Το σύστημα MiT εφαρμόστηκε για πρώτη φορά σε 6 πιλοτικές κοινότητες από όλο τον κόσμο. Από τις γνώσεις τους, μια νέα, βελτιωμένη έκδοση του MiTS εφαρμόζεται επί του παρόντος σε 5 κοινότητες που είναι τώρα γνωστές ως «πρωτοπόροι»

- Valsamoggia, Ιταλία
- Rome V Municipio, Ιταλία
- Santorso, Ιταλία
- Telheiras, Πορτογαλία
- Vilamariana, Βραζιλία

Η εφαρμογή του συστήματος MiTS απαιτεί τον προσδιορισμό και τη δέσμευση από μέρους τουλάχιστον 3 τοπικών φορέων, ένας από τους οποίους πρέπει να είναι η τοπική αυτοδιοίκηση και τουλάχιστον μία οργάνωση της κοινωνίας των πολιτών. Εκπρόσωποι αυτών των οργανισμών θα συγκροτήσουν την ομάδα Τοπικής Υλοποίησης, η οποία θα πρέπει να αντιπροσωπεύει την πληθυσμιακή ποικιλομορφία της κοινότητας και η οποία θα είναι υπεύθυνη για την υλοποίηση του έργου. Όλα τα στάδια του έργου είναι προϊόντα συμπαραγωγής μεταξύ των τοπικών φορέων.

Μέσω της χρήσης του MiTS, οι πρωτοπόρες αυτές κοινότητες είναι σε θέση να προσδιορίσουν ποια από τα τρέχοντα έργα πρέπει να συνεχιστούν ή να χρηματοδοτηθούν περαιτέρω για την επίτευξη μεγαλύτερου αντίκτυπου και σε ποιους κρίσιμους τομείς δεν υπάρχει δράση και επομένως θα πρέπει να αναπτυχθούν νέα έργα.

ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ (COMMUNITIES OF PRACTICE - CoP)

Το MiTS και τα πάντα γύρω του πρέπει να χρησιμοποιηθούν και να εξελιχθούν από μια ζωντανή κοινότητα πρακτικής (CoP) όπου πραγματοποιείται η μάθηση και η ανατροφοδότηση από άτομα που αποκτούν συναφή εμπειρία από την εφαρμογή των συστημάτων αυτών.

Επί του παρόντος υπάρχουν 3 επίπεδα κοινότητας πρακτικής που συνδέονται με το έργο MiT:

- Η κοινότητα πρακτικής των εκπαιδευτικών
- Η κοινότητα πρακτικών πρωτοπόρων
- Η διεθνής κοινότητα πρακτικής, ανοιχτή σε επαγγελματίες από όλο τον κόσμο που ασχολούνται με παρόμοια εργασία

Βοηθητικό υλικό Ενότητας

<https://municipalitiesintransition.org/>

Βίντεο

<https://youtu.be/IHYbsvDgR2A>

5.5. Μελέτες περιπτώσεων συμπαραγωγής

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗΣ ΚΛΙΜΑΤΟΣ

Η συμπαραγωγή πολιτικής για το κλίμα αντιπροσωπεύει μια αναδυόμενη θεσμική ρύθμιση που υπόσχεται να εμπλέξει καλύτερα και πιο δίκαια τους κοινωνικούς παράγοντες στη χάραξη πολιτικών ανθεκτικότητας. Ωστόσο, έχουν εντοπιστεί αρκετά κενά μεταξύ θεωρίας και πρακτικής αστικής ανθεκτικότητας που μπορούν να οδηγήσουν σε προβληματικές παρεμβάσεις με μη αποδεκτά κοινωνικά αποτελέσματα ή διακρίσεις υπέρ των ομάδων υψηλού εισοδήματος σε σχέση με τους κατοίκους χαμηλού εισοδήματος. Η συμμετοχή των πολιτών στη διακυβέρνηση του κλίματος θεωρείται συνεχώς κρίσιμος παράγοντας για την αποτελεσματική και χωρίς αποκλεισμούς ανθεκτικότητα στις κλιματικές αλλαγές όσον αφορά τη δημόσια ενδυνάμωση, την αυξημένη νομιμότητα και συμμόρφωση, τη δικαιοσύνη για το κλίμα και την κοινωνική καινοτομία.

Μελέτη περίπτωσης στη Βαρκελώνη, Ισπανία: Pla Clima (Satorras et al., 2020)

Η Βαρκελώνη είναι μια διεθνώς αναγνωρισμένη πόλη που πραγματοποιεί αστικά κλιματικά πειράματα,

μέσω του Τοπικού της Σχεδίου για το Κλίμα του 2017, το οποίο αποτέλεσε προϊόν συμπαραγωγής με τους πολίτες της Βαρκελώνης, καθώς και με το Σχέδιο Άμεσης Δράσης για το Κλίμα από το τέλος του 2019 και πέρα, που προέκυψε από συμπαραγωγή με το συμβούλιο των οργανισμών της πόλης.

Η διαδικασία συμπαραγωγής του Κλιματικού Σχεδίου της Βαρκελώνης χρησιμοποίησε αναλογικά και ψηφιακά εργαλεία για τη δημόσια συμμετοχή και περιλάμβανε τέσσερις ομάδες ενδιαφερομένων που έπαιξαν διαφορετικούς ρόλους στο σχεδιασμό και την εφαρμογή της διαδικασίας:

- Οι δημόσιοι υπάλληλοι, οι οποίοι ήταν υπεύθυνοι για το σχεδιασμό ολόκληρης της διαδικασίας συμπαραγωγής.
- Οι διαμεσολαβητές, δηλαδή μια εταιρεία συμβούλων που ειδικεύεται στη συμμετοχή του κοινού σε περιβαλλοντικά ζητήματα που προσλαμβάνονται από τον δήμο, συνέβαλαν επίσης στο σχεδιασμό και την καθοδήγησή της.
- Οι οργανώσεις-μέλη του δικτύου Barcelona + Sostenible συμμετείχαν τόσο για να προτείνουν όσο και να εκτιμήσουν προτάσεις για το πρόγραμμα. Οι περισσότερες από αυτές ανήκαν στον ιδιωτικό τομέα (42%), ακολουθούμενο από δημόσιους φορείς (20%), ΜΚΟ ή ιδρύματα (13%), πανεπιστήμια (8%), μεγάλα συνδικάτα (6%), ημι-ιδιωτικά δημοτικά σχολεία (6%), και ενώσεις τεχνικών επαγγελματιών (4%).
- Οι απλοί πολίτες και τα άτομα από τις οργανώσεις που δεν ήταν μέλη του δικτύου συμμετείχαν επίσης στη διαδικασία με περιορισμένη ευθύνη

Η διαδικασία συμπαραγωγής ξεκίνησε στα μέσα Ιουλίου 2017, αποτελούμενη από τρεις φάσεις και χρησιμοποίησε διαφορετικά εργαλεία για τη δημόσια συμμετοχή. Κατά την πρώτη φάση, οι προτάσεις των συμμετεχόντων συλλέχθηκαν από το δημοτικό συμβούλιο μέσω:

- α) δύο εργαστήρια,
- β) δύο αυτο-οργανωμένες συνεδρίες, και
- γ) την ψηφιακή πλατφόρμα De-cidim.

Περισσότεροι από 140 οργανισμοί (π.χ. ιδιωτικός τομέας, ΜΚΟ, σχολεία) συμμετείχαν συνολικά για την κατάρτιση κοινής δέσμευσης, τόσο από το Δημοτικό Συμβούλιο όσο και από οργανώσεις πολιτών, προκειμένου να εφαρμοστούν πέντε στρατηγικά μέτρα και επτά έργα προτεραιότητας (με επικεφαλής το Συμβούλιο) και εννέα έργα υπό την ηγεσία των πολιτών (με συμμετοχή 135 ατόμων από 86 οργανισμούς)

Πρώτον, το 2016 η τοπική αυτοδιοίκηση ανέθεσε μια αρχική έκθεση εστιασμένη σε 9 τομείς: κοινωνικό τομέα, ενέργεια, κινητικότητα και ποιότητα του αέρα, μοντέλο πόλης, υγεία, σύστημα τροφίμων, βιοποικιλότητα, νερό και διακυβέρνηση. Η δωρεάν πλατφόρμα ανοιχτού κώδικα Decidim Barcelona ανέβηκε τον Φεβρουάριο του 2016 για την ψηφιακή υποστήριξη και την ενίσχυση της συμμετοχικής δημοκρατικής διακυβέρνησης

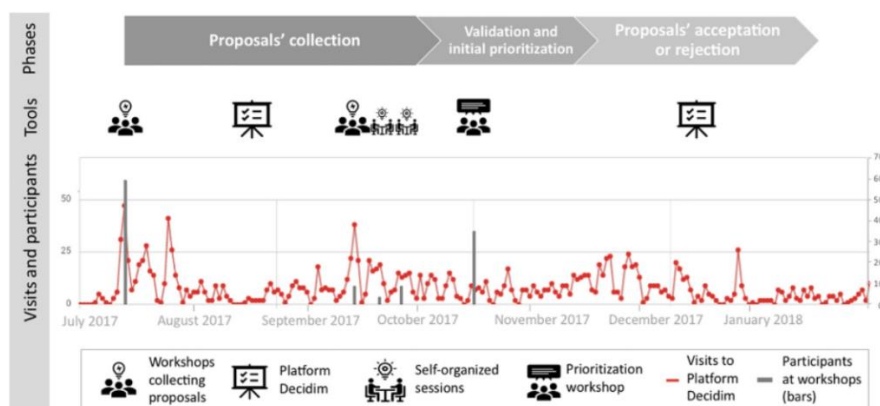
Η δεύτερη φάση της διαδικασίας συμπαραγωγής περιελάμβανε την επικύρωση και την αρχική ιεράρχηση των προτάσεων που συλλέχθηκαν στην πρώτη φάση. Το Δημοτικό Συμβούλιο διοργάνωσε εργαστήρια και δημιούργησε μια ψηφιακή πλατφόρμα για τη συλλογή και την ιεράρχηση προτάσεων από οργανισμούς (104 συμμετέχοντες από δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, ΜΚΟ, σχολεία και πανεπιστήμια, συνδικάτα και επαγγελματικές ενώσεις) και πολίτες (23 συμμετέχοντες).

Τέλος, η τελευταία φάση συνίστατο στην αποδοχή ή απόρριψη των προτάσεων από την ομάδα των

δημοσίων υπαλλήλων που ήταν υπεύθυνη για την επεξεργασία του σχεδίου. Όλες οι προτάσεις που συλλέχθηκαν μεταφορτώθηκαν στην ψηφιακή πλατφόρμα.

Κατά τη διάρκεια της διαδικασίας συμπαραγωγής, η συμμετοχή των δημοσίων υπαλλήλων ήταν αξιόλογη επειδή ενήργησαν ως ουδέτεροι διαιτητές και εγγυήθηκαν το δημόσιο συμφέρον για τα αποτελέσματα της διαδικασίας. Σε αντίθετη περίπτωση, οι τεχνικές γνώσεις που κατέχουν οι δημόσιοι υπάλληλοι σχετικά με τη λειτουργία και τη διακυβέρνηση της πόλης θα μπορούσαν να εμποδίσουν τις ίσες αλληλεπιδράσεις μεταξύ εκείνων και των πολιτών.

Το διάγραμμα διαδικασίας συμπαραγωγής:

Η ομάδα των δημοσίων υπαλλήλων που ήταν υπεύθυνη για την επεξεργασία του Κλιματικού Σχεδίου αποδέχτηκε ή απέρριψε τις προτάσεις συμπαραγωγής που συλλέχθηκαν. Από αυτές, το 26% των προτάσεων εφαρμόστηκε ως είχαν, 5% των προτάσεων δέχθηκαν ελαφρά τροποποίηση, ενώ στο 22% των προτάσεων, μία ή περισσότερες σχετικές πτυχές της εξαιρέθηκαν ή τροποποιήθηκαν για να μετατραπούν σε ενέργειες του σχεδίου.

Το Κλιματικό Σχέδιο της Βαρκελώνης (2018-2030), που ξεκίνησε τον Απρίλιο του 2018 και εγκρίθηκε επίσημα τον Οκτώβριο του 2018, περιέχει δράσεις που βασίζονται στις συμπαραγόμενες προτάσεις, τις προτάσεις από τις διαγνώσεις και τις συμβολές των δημοσίων υπαλλήλων. Το τελικό σχέδιο περιλαμβάνει 242 δράσεις, χωρισμένες σε πέντε θεματικές ενότητες («οι άνθρωποι πρώτα», «ξεκινώντας από το σπίτι», «μετασχηματίζοντας κοινόχρηστους χώρους», «κλιματική οικονομία», και «οικοδομούμε μαζί») και 18 γραμμές δράσης (π.χ. ενέργεια ή νερό χωρίς περικοπές, διατήρηση της θάλασσας, μηδενικά απόβλητα ή πολιτιστική δράση για το κλίμα). Οι αναφερόμενες δράσεις εμπίπτουν σε δύο χρονικούς ορίζοντες (δηλ. Δράσεις που ξεκίνησαν πριν από το 2020 και δράσεις που θα ξεκινήσουν μεταξύ 2021 και 2030) και τέσσερις στρατηγικούς στόχους (δηλαδή, μετριασμός, προσαρμογή, δικαιοσύνη για το κλίμα και προώθηση της δράσης των πολιτών).

Περισσότερα:

https://www.barcelona.cat/barcelona-pel-clima/sites/default/files/documents/2018-04-24_presentacio_pla_climavdef.pdf

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΠΑΙΔΙΩΝ

Η φροντίδα είναι μια δραστηριότητα που κάποτε βασιζόταν σχεδόν αποκλειστικά στο χρόνο και στην ποιότητα των ανθρώπινων σχέσεων, αλλά τώρα στηρίζεται σε μεγάλο βαθμό σε ένα χρονικά

χαμηλόμισθο και υποτιμημένο εργατικό δυναμικό που διευθύνεται όλο και περισσότερο από μερικές μεγάλες εταιρείες που επιδιώκουν να μεγιστοποιήσουν το κέρδος τους.

Μελέτη περίπτωσης στο Λονδίνο, Ηνωμένο Βασίλειο: *The Grasshoppers in the Park nursery (Scaife, 2017)*

Συνεργατικά μοντέλα παιδικής μέριμνας με γονείς, όπως το Childspace στο Brockwell ή το Grasshoppers στο Πάρκο στο Hackney, συνδυάζουν αξιοπρεπή αμοιβή και συνθήκες για το προσωπικό με πραγματικό έλεγχο και προσιτή τιμή για γονείς που συνεισφέρουν χρόνο και δεξιότητες στη διαχείριση του βρεφικού σταθμού.

Το νηπιαγωγείο που λειτουργεί στο ανατολικό Λονδίνο, υπό τη μορφή μη κερδοσκοπικής εταιρείας περιορισμένης ευθύνης, ιδρύθηκε πριν από 15 χρόνια ως συνεταιρισμός παιδικής φροντίδας από γονείς με σκοπό να προσφέρει στις οικογένειες υψηλής ποιότητας φροντίδα παιδιών με χαμηλότερο κόστος σε σχέση με τους ιδιωτικούς βρεφικούς σταθμούς.

Όλοι οι γονείς στο Grasshoppers συνεισφέρουν με τον έναν ή τον άλλο τρόπο, για παράδειγμα βοηθώντας σε εκδρομές ή παίρνοντας ρούχα για πλύσιμο στο σπίτι. Επιπροσθέτως, οι γονείς μπορούν να μειώσουν περαιτέρω τις αμοιβές τους αναλαμβάνοντας ενεργότερο ρόλο, όπως το να βοηθήσουν στις τάξεις μια φορά την εβδομάδα, ή να αναλάβουν καθήκοντα διαχείρισης ή συγκέντρωσης χρημάτων σε ευέλικτες ώρες, λαμβάνοντας μηνιαία έκπτωση 120 £.

Οι αμοιβές εξαρτώνται από το οικογενειακό εισόδημα σε μια προσπάθεια να προσελκύσουν οικογένειες από διαφορετικό υπόβαθρο και η διεύθυνση του εμπιστεύεται καλύτερα τους γονείς όταν δηλώνουν το εισόδημά τους. Το προσωπικό πιστεύει ότι υπάρχουν πολλές δυνατότητες για τους γονείς να μάθουν δεξιότητες από επαγγελματίες εντός του σταθμού, τις οποίες ακολούθως να μεταφέρουν και στο οικιακό τους προς όφελος και των δικών τους παιδιών.

Παρόλο που το Grasshoppers δεν είναι κερδοσκοπικό και βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στη συγκέντρωση χρημάτων, οι μισθοί που καταβάλλονται στο προσωπικό είναι πάνω από τον μέσο όρο, με έναν εξειδικευμένο επαγγελματία στο νηπιαγωγείο να κερδίζει 21.500 £ ετησίως.

Ο Εθνικός Οργανισμός Παιδικών Σταθμών (National Day Nurseries Association) δεν καταγράφει αρχεία σχετικά με τον αριθμό των συνεταιριστικών βρεφονηπιακών σταθμών που υπάρχουν στο Ηνωμένο Βασίλειο, αλλά πιστεύει ότι μόνο ένα μικρό ποσοστό των βρεφονηπιακών σταθμών λειτουργεί με αυτόν τον τρόπο. Αυτά τείνουν να είναι σε μεγαλύτερες πόλεις όπου η ζήτηση είναι μεγαλύτερη και υφίσταται μια στενά δεμένη κοινότητα. Ένα από τα προβλήματα φαίνεται να είναι ότι τέτοιοι σταθμοί προσελκύουν κυρίως οικογένειες που έχουν τη δυνατότητα να αφιερώσουν χρόνο για να συμμετάσχουν στις δραστηριότητες των παιδιών.

Οι συμπαραγωγικοί παιδικοί σταθμοί θα μπορούσαν να αποτελέσουν μέρος της λύσης στις προκλήσεις παιδικής μέριμνας που αντιμετωπίζουν οι οικογένειες, ιδίως σε μεγαλύτερες πόλεις, αλλά δεν θα μπορούσαν να αποτελέσουν υποκατάστατο για τις σημαντικές μεταρρυθμίσεις στην πολιτική παιδικής μέριμνας και τη χρηματοδότηση που απαιτείται για την παροχή αρκετών υψηλής ποιότητας και οικονομικά προσιτών σταθμών ώστε να καλυφθούν οι τρέχουσες ανάγκες.

Περισσότερα:

Πηγή: Scaife, A. (2017) NEF & Grasshoppers in Nursery World, ανακτήθηκε από το <https://www.grasshoppersinthepark.co.uk/nef-grasshoppers-in-nursery-world/>

<https://youtu.be/9EHIG7nilN8>

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΚΑΙ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΣ

Τα στερεά απόβλητα έχουν γίνει τις τελευταίες δεκαετίες ένα από τα πιο πιεστικά ζητήματα, καθώς ο παγκόσμιος πληθυσμός αυξάνεται με ταχύ ρυθμό. Σύμφωνα με τους ειδικούς της Παγκόσμιας Τράπεζας, από 3,5 εκατομμύρια περίπου τόνους ημερησίως το 2010, η παγκόσμια παραγωγή αποβλήτων θα φτάσει τους 6 εκατομμύρια τόνους την ημέρα έως το 2025 και πιθανώς περίπου 11 εκατομμύρια τόνους την ημέρα το 2100. Όλες οι χώρες θα αντιμετωπίσουν μια αυξημένη ρύπανση των εδαφών και των υδάτων και πιθανή υγειονομική κρίση, αλλά κατά πάσα πιθανότητα αυτοί που θα υποφέρουν περισσότερο από τις μη βιώσιμες πολιτικές διαχείρισης αποβλήτων θα είναι οι αναπτυσσόμενες χώρες.

Μελέτη περίπτωσης: Συστήματα αποχέτευσης στη πόλη της Βραζιλίας, Βραζιλία (McGranahan, 2015)

Οι κάτοικοι της κοινότητας, οι οργανισμοί και οι τοπικές επιχειρήσεις έχουν συγκριτικό πλεονέκτημα στην κατασκευή και τη διαχείριση απλών συστημάτων χαμηλού κόστους που βρίσκονται στην κοινότητα, ενώ οι δημόσιες υπηρεσίες, οι επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας και οι μεγάλοι εργολάβοι έχουν συγκριτικό πλεονέκτημα στην κατασκευή και διαχείριση τεχνολογικά εξελιγμένων συστημάτων εκτός των τοπικών κοινοτήτων.

Ο Elinor Ostrom ανέπτυξε μια ιδέα γνωστή ως «διαμερισματικοί υπόνομοι» στη Βραζιλία (Ostrom, 1996): ένα παράδειγμα ενός συστήματος υγιεινής σχετικά υψηλού επιπέδου που μπορεί ακόμα να καταστεί προσιτό σε περιοχές με χαμηλό εισόδημα, υπό την προϋπόθεση ότι θα είναι αποτέλεσμα συμπαραγωγής. Οι διαμερισματικοί υπόνομοι έχουν μικρότερη διάμετρο από τους συμβατικούς υπονόμους, τοποθετούνται σε μικρότερο βάθος, κοστίζουν από το ένα τρίτο έως και το μισό των συμβατικών αποχετεύσεων. Ενώ τα συμβατικά συστήματα εξυπηρετούν ουσιαστικά κάθε σπίτι ξεχωριστά, τα διαμερισματικά συστήματα παρέχουν υπηρεσίες σε κάθε συγκρότημα κατοικιών ή σε οποιαδήποτε ομάδα κατοικιών συνολικά.

Το προστατευτικό σύστημα αποστραγγίζεται σε σημείο επεξεργασίας, αφαίρεσης ή σύνδεσης με αποχετευτική αρτηρία. Ο αρχικός λόγος για τη συνεργασία με τους κατοίκους της περιοχής ήταν κυρίως η μείωση του κόστους. Ωστόσο, η συνεργασία αυτή επέτρεψε στους κατοίκους να παίξουν ρόλο στο σχεδιασμό του τοπικού συστήματος και, ίσως το πιο σημαντικό, να βοηθήσουν στην αντιμετώπιση των εμποδίων που προκύπτουν συχνά με υπονόμους μικρής διαμέτρου. Μόνο στη Βραζιλία, το σύστημα αυτό έχει χρησιμοποιηθεί για την επέκταση των συνδέσεων αποχέτευσης σε μισό εκατομμύριο ανθρώπους.

Το διαμερισματικό σύστημα εξαρτάται από τρεις δύσκολες προκλήσεις:

- την οργάνωση των πολιτών και την εκπλήρωση των υποσχέσεων τους για ανάληψη συλλογικής δράσης (κοινωνικό κεφάλαιο εκτός δημοσίου)
- καλή ομαδική εργασία σε μια δημόσια υπηρεσία (κοινωνικό κεφάλαιο εντός δημοσίωσης)
- αποτελεσματικός συντονισμός μεταξύ πολιτών

Οι κοινότητες μπορούν να συμμετάσχουν στη διαδικασία συμπαραγωγής του συγκροτήματος σε:

- κινητοποίηση της κοινότητας
- λήψη αποφάσης

- κατασκευή
- συντήρηση

Με τα ως τώρα δεδομένα, η συμμετοχή στην κινητοποίηση και τη λήψη αποφάσεων ήταν επιτυχής, ενώ η συμμετοχή στην κατασκευή και τη συντήρηση δεν ήταν. Τα αποτελέσματα αυτά υποδηλώνουν ότι η επιτυχημένη συμπαραγωγή μπορεί να απαιτεί διάλογο καθώς και πρακτική συνεργασία.

ΕΡΓΑΣΙΑ

Μελέτη περίπτωσης στη Σαραγόσα, Ισπανία: La Colaboradora

Το La Colaboradora στη Σαραγόσα της Ισπανίας, είναι ένας φυσικός χώρος της συλλογικής νοημοσύνης όπου μια συνεργατική κοινότητα εργάζεται σε επιχειρηματικά, κοινωνικά ή δημιουργικά έργα της με τη μόνη απαίτηση πληρωμής την ανταλλαγή ιδεών, υπηρεσιών και γνώσεων μέσω μιας τράπεζας χρόνου για την ενίσχυση της συνεργατικής οικονομίας των μελών της και του περιβάλλοντος.

Σε αυτό το χώρο μπορεί κάποιος να αναπτύξει επιχειρηματικά, κοινωνικά, δημιουργικά έργα και απευθύνεται σε επιχειρηματίες, ελεύθερους επαγγελματίες, ΜΚΟ, ακτιβιστές, καλλιτέχνες και γενικά σε άτομα που θέλουν να αναπτύξουν ένα έργο.

Είναι ένα φυσικό περιβάλλον P2P όπου γίνεται διαχείριση ταλέντου και βασίζεται στην φιλοσοφία των δικτύων ανταλλαγής σε συνδυασμό με την ανθρώπινη επαφή που συντελείται μέσω της συνάντησης των συνεργατικών κοινοτήτων.

Το La Colaboradora είναι ένας χώρος διαχειριζόμενος από το Δημοτικό Συμβούλιο της Σαραγόσα και τους ίδιους τους χρήστες του χώρου, των ιδίων των χρηστών που εμπλέκονται στη διακυβέρνησή του και ενδυναμώνονται από αυτό. Κάθε μέλος εργάζεται στην ανάπτυξη του έργου του με τη δέσμευση να θέσει 4 ώρες του χρόνου του στην υπηρεσία της κοινότητας για να προσφέρει υπηρεσίες σε εθελοντική βάση στα καθήκοντα διακυβέρνησης του έργου (ενδυνάμωση, επικοινωνία ή εκπαίδευση) ή συνεισφέροντας συμβουλευτικά προς άλλα μέλη. Τα διοικητικά του όργανα είναι το Διοικητικό Συμβούλιο και η Συνέλευση.

Περισσότερα:

<https://youtu.be/3XVfTqNLPak>

ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΧΩΡΟΙ

Μελέτη περίπτωσης στο Wrocław της Πολωνίας: Στρατηγική 2030 και Grow Green Wrocław

Η στρατηγική διαμόρφωσε (για πρώτη φορά) ένα όραμα για την πόλη - «Αειφόρος ανάπτυξη βασισμένη στην υψηλή αξία της ζωής των σημερινών και των μελλοντικών κατοίκων, καθώς και στη δημιουργικότητα, στην καινοτομία και στην επιχειρηματικότητα». Εμπνεύστηκε επίσης από τους κατοίκους, οι οποίοι καθόρισαν τις προτιμώμενες προτεραιότητες των αρχών για τα επόμενα 10 χρόνια. Αυτά περιελάμβαναν:

- φιλο-οικολογική πολιτική, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας του αέρα και της αύξησης της έκτασης του πρασίνου
- αναζωογόνηση υποβαθμισμένων περιοχών της πόλης
- ανάπτυξη των δημόσιων μεταφορών

- υποστήριξη της τοπικής επιχειρηματικότητας

Στην πράξη, η ιδέα της συμμετοχής εφαρμόζεται σε δύο βασικά προγράμματα:

"Η Wrocław συνομιλεί"

Είναι μια πλατφόρμα που επιτρέπει τη διεξαγωγή ευρέων κοινωνικών διαβουλεύσεων, καθώς και τη διευκόλυνση τοπικών συναντήσεων με κατοίκους, εστιάζοντας σε συγκεκριμένα προβλήματα. Οι κοινωνικές διαβουλεύσεις μεταξύ κατοίκων και υπαλλήλων επιτρέπουν στους πρώτους να εκφράσουν τις απόψεις τους, να κατανοήσουν καλύτερα τις ανάγκες άλλων κατοίκων, καθώς και να υποβάλουν ερωτήσεις σε υπαλλήλους και εμπειρογνώμονες. Μέχρι στιγμής, έχουν πραγματοποιηθεί τα ακόλουθα στο πλαίσιο των έργων: διαβουλεύσεις σχετικά με την ανάπτυξη της γης, σχέδιο βιώσιμης αστικής κινητικότητας, τοποθεσία χώρων στάθμευσης «πάρκο και βόλτα», σύστημα οικισμών του Wrocław, δράση για να καταστούν πράσινοι οι δρόμοι του Wrocław, στρατηγική πόλης, τη Μελέτη της Πόλης Wrocław, καθώς και τις μορφές και τις αρχές της λειτουργίας του Προϋπολογισμού Πολιτών του Wrocław (Wrocław Citizen Budget).

Μέσα σε αυτό το πρόγραμμα δημιουργήθηκαν επίσης οι Ομάδες Κοινωνικού Διαλόγου, η αρχή λειτουργίας των οποίων συνίσταται στην ομιλία, διάγνωση, επίλυση προβλημάτων και τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας της δραστηριότητας και της συνεργασίας διαφόρων ομάδων (κάτοικοι, ΜΚΟ, υπάλληλοι του Wrocław City Office) σε διάφορους τομείς της κοινωνικής ζωής στο Wrocław.

Προϋπολογισμός πολιτών Wrocław

Η συνέπεια των δύο πρώτων ετών εφαρμογής του Προϋπολογισμού Πολιτών στο Wrocław ήταν η διαμόρφωση ενός μοντέλου που προσπάθησε να λάβει υπόψη, μέσω της χωρικής διαίρεσης σε έργα σε γειτονιάς/περιοχής/Δήμου, τη δημογραφική ποικιλομορφία που εμφανίζεται στην πόλη. Ως αποτέλεσμα αυτού, τα έργα επικεντρώθηκαν μόνο σε περιοχές με υψηλή πυκνότητα πληθυσμού ή αφορούσαν μεγαλύτερες ομάδες κατοίκων (γονείς παιδιών που φοιτούν σε ένα σχολείο, ποδηλάτες). Ταυτόχρονα, λαμβάνοντας υπόψη τις υποβληθείσες προτάσεις στο πλαίσιο της αναγκαιότητας υποστήριξης μικρών έργων στο πλαίσιο του προϋπολογισμού και κυρίως όσον αφορά τους τομείς της βελτίωσης της ποιότητας ζωής και της ασφάλειας, εισήχθη η διαβάθμιση του μεγέθους των έργων .

«Grow Green Wrocław»

Ο στόχος του έργου είναι να δοκιμαστεί η αποτελεσματικότητα των λύσεων που βασίζονται στη φύση στην οικοδόμηση αστικής κλιματικής ανθεκτικότητας. Θα αναπτυχθεί ένας κατάλογος δράσεων και λύσεων, με στόχο τη μείωση της θερμοκρασίας σε τοπικό επίπεδο, την αύξηση της υγρασίας του αέρα, την παροχή καταφυγίου κατά της θερμότητας και τη διαχείριση των βροχών. Παραδείγματα αυτών των δράσεων είναι τα πάρκα τσέπης, οι πράσινοι τοίχοι και οι πράσινες οδοί.

Το έργο αποτελείται από δύο μέρη – προσομοιάζοντας στο σχήμα της πεταλούδας. Η πρώτη περιοχή (δεξιά πτέρυγα) είναι η περιοχή της περιοχής Serpolno / Biskupin (γνωστή ως «πόλη κήπου»). Ο στόχος του έργου είναι να εξετάσει την εξέλιξη της πόλης κήπου - πώς λειτουργεί μετά από 100 χρόνια και ποια προβλήματα αντιμετωπίζει. Η δεύτερη περιοχή (αριστερή πτέρυγα) είναι η περιοχή της περιφέρειας Ołbin - μια περιοχή με πυκνή αστική ανάπτυξη και πυκνό πληθυσμό, όπου οι άνθρωποι χρειάζονται επαφή με το πράσινο σε κοντινή απόσταση από τα σπίτια τους. Σε αυτόν τον τομέα, ως μέρος του έργου, θα δημιουργηθούν πειραματικές λύσεις όπως πάρκα τσέπης και καταπράσινοι δρόμοι για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων.

Το έργο Grow Green συντονίζεται από την Πόλη του Wrocław και συνδιοργανώνεται με το Πανεπιστήμιο των Επιστημών Περιβάλλοντος και Ζωής και τον Οργανισμό Ανάπτυξης της πόλης.

Ένα πολύ σημαντικό στοιχείο του έργου είναι η συμμετοχή κατοίκων των περιοχών που εμπλέκονται από το έργο:

Στο πρώτο στάδιο, οι κάτοικοι κλήθηκαν να προτείνουν συγκεκριμένες περιοχές στο Ořbin, οι οποίες θα έπρεπε να συμπεριληφθούν στο έργο. Περισσότερες από 120 προτάσεις στάλθηκαν μέσω του ιστότοπου, 7 από τις οποίες επιλέχθηκαν τελικά.

Στο δεύτερο στάδιο, οι κάτοικοι θα συμμετάσχουν στο σχεδιασμό του μικρο-πράσινου συστήματος. Θα δημιουργηθούν ομάδες σχεδιασμού αποτελούμενες από ειδικούς σε διάφορους τομείς, αρχιτέκτονες τοπίου, πολεοδόμους, περιβαλλοντικούς επιστήμονες, κοινωνιολόγους αλλά και απλούς κατοίκους.

Το τρίτο στάδιο του έργου, που θα ονομάζεται «κληρονομιά», έχει ως το στόχο την ευθύνη και τη φροντίδα του πρασίνου να την αναλάβουν αποκλειστικά οι κάτοικοι.

Περισσότερα:

<https://www.wroclaw.pl/growgreen/en/>

https://youtu.be/UksMGqjX2_s

ΣΤΕΓΑΣΗ

Μελέτη περίπτωσης στη Βαρκελώνη, Ισπανία: Συνεταιρισμός στέγασης La Borda

Η La Borda ορίζεται ως ο πρώτος συνεταιρισμός στέγασης, σύμφωνα με το μοντέλο παραχώρησης χρήσης, που θα αναπτυχθεί στη Βαρκελώνη και θα χτιστεί σε δημόσια γη. Ως αποτέλεσμα μιας συμμετοχικής διαδικασίας που ανέλαβε η κοινότητα, μια ομάδα κατοίκων αποφάσισε να οργανωθεί για να αντιμετωπίσει συλλογικά το πρόβλημα της προσιτής στέγης μέσω της υλοποίησης ενός συνεταιρισμού στέγασης (La Borda).

Ο στεγαστικός συνεταιρισμός μπορεί να περιγραφεί ως ένα πλαίσιο για την ανάπτυξη της κοινωνικής καινοτομίας στη στέγαση: συλλογικοί οργανισμοί και δομές με κοινές μορφές ηγεσίας, οι οποίες δημιουργούν νέες απαντήσεις σε τρέχοντα προβλήματα και σύγχρονες κοινωνικές ανάγκες.

Η θέση της La Borda υπέρ ενός κοινοτικού μοντέλου, που έρχεται σε αντίθεση με το συμβατικό μοντέλο στέγασης, επιτρέπει την υπέρβαση ορισμένων από τους τυπικούς περιορισμούς του αρχιτεκτονικού σχεδιασμού. Στην περίπτωση της δημόσιας στέγασης, ο φόβος της διοίκησης για απρόβλεπτους κατοίκους/ένοικους καθιστά αδύνατη την εισαγωγή αλλαγών που επηρεάζουν καθιερωμένες τυπολογίες. Επίσης, η λογική της αγοράς ακινήτων έχει την τάση να παράγει κατοικίες χαμηλής ποιότητας, εξομοιώνοντας τις με ένα αντικείμενο κατανάλωσης. Προκειμένου να περιγραφεί και να αναλυθεί η διαδικασία, πέντε βασικές έννοιες έχουν ρυθμίσει τις στρατηγικές του έργου: αυτοδιαχείριση, παραχώρηση χρήσης, κοινοτική ζωή, βιωσιμότητα και προσβασιμότητα.

1. Αυτοδιαχείριση

Τα μέλη του συνεταιρισμού, και οι μελλοντικοί χρήστες, είναι αυτοί που διευθύνουν, ελέγχουν και αναπτύσσουν ολόκληρη τη διαδικασία μέσω μιας εσωτερικής δομής που ενθαρρύνει την άμεση συμμετοχή τους σε επιτροπές εργασίας και σε μια μηνιαία γενική συνέλευση. Ο συνεταιρισμός βασίζεται

μόνο στην υποστήριξη τεχνικών ομάδων που ειδικεύονται σε καθήκοντα που τα μέλη του δεν μπορούν να αναλάβουν, για παράδειγμα αρχιτεκτονικές εργασίες. Σύμφωνα με τις αξίες του συνεταιρισμού, η ενεργός συμμετοχή των χρηστών έχει ενσωματωθεί σε όλες τις φάσεις της διαδικασίας ανάπτυξης κατοικιών: σχεδιασμός, κατασκευή, διαχείριση και ζωή στο κτίριο.

2. Παραχώρηση χρήσης και συλλογική ιδιοκτησία

Το σύστημα στεγαστικών συνεταιρισμών που χρησιμοποιείται από τη La Borda κατηγοριοποιείται με τον νομικό όρο «παραχώρηση χρήσης». Το μοντέλο παραχώρησης χρήσης είναι ευρέως διαδεδομένο σε χώρες όπως η Δανία (Andel Model) και η Ουρουγουάη (FUCVAM). Και οι δύο εμπειρίες αποτελούν άμεσες αναφορές για τη La Borda στην ανάπτυξη αυτού του μοντέλου, όπου το ακίνητο θα είναι πάντα συλλογικό, ενώ η χρήση θα είναι προσωπική. Πρόκειται για ένα μη κερδοσκοπικό μοντέλο που λαμβάνει τη στέγαση ως βασικό δικαίωμα, με ισχυρή δέσμευση για την αξία χρήσης πάνω από την αξία ανταλλαγής στην αγορά.

Ως μη κερδοσκοπικός οργανισμός, ο συνεταιρισμός ανέπτυξε τη στέγαση σε δημόσια γη, η οποία παραχωρήθηκε από το Δημοτικό Συμβούλιο για 75 χρόνια. Ο συνεταιρισμός θα είναι ο ιδιοκτήτης του κτιρίου και θα παραχωρήσει το δικαίωμα χρήσης της κατοικίας στα μέλη του, ομαδοποιημένα σε μονάδες συμβίωσης. Το δικαίωμα χρήσης αποκτάται καταβάλλοντας ένα τέλος εισόδου (το οποίο θα επιστραφεί εάν ο μισθωτής εγκαταλείψει τον συνεταιρισμό) και διατηρείται με την καταβολή ενός προσιτού μηνιαίου τέλους.

3. Κοινωνική διαβίωση

Η La Borda θέλει να παράγει νέες μορφές συμβίωσης που ενισχύουν την αλληλεξάρτηση της κοινότητας μέσω της χρήσης κοινόχρηστων χώρων: δημιουργία δεσμών συνεργασίας στον τομέα των οικιακών καθηκόντων και φροντίδα για την προβολή των ιδιωτικών σφαιρών της καθημερινής ζωής και την προώθηση ίσων σχέσεων μεταξύ των κατοίκων. Προωθώντας την κοινωνική ζωή μέσω κοινών εγκαταστάσεων, τα συμβατικά συλλογικά προγράμματα στέγασης έχουν επαναπροσδιοριστεί και βελτιστοποιηθεί σε όρους χώρου και ενέργειας. Οι μονάδες στέγασης μειώνουν την έκτασή τους κατά 10%, δεδομένου ότι υπηρεσίες όπως πλυντήριο, δωμάτια ή αποθήκες (συχνά υπερμεγέθη ή υποχρησιμοποιούνται σε συμβατικές κατοικίες) είναι κοινόχρηστοι χώροι. Το κτίριο διαθέτει επίσης επιπλέον κοινωνικούς χώρους που απαιτούνται από την κοινότητα, όπως μια μεγάλη τραπεζαρία, έναν χώρο υγείας και φροντίδας και ένα αποθεματικό αχρησιμοποίητου χώρου προσαρμόσιμο στις διάφορες ανάγκες του γκρουπ ανά πάσα στιγμή.

4. Βιωσιμότητα

Ο συνεταιρισμός δίνει προτεραιότητα σε ένα κτίριο με τις ελάχιστες περιβαλλοντικές επιπτώσεις, τόσο στην κατασκευή του όσο και σε ολόκληρο τον κύκλο ζωής του, και αποτελεί σημείο αναφοράς για την περιοχή. Ένας άλλος θεμελιώδης στόχος είναι να εξαλειφθεί η πιθανότητα ενεργειακής έλλειψης μεταξύ των μελλοντικών χρηστών, μια κατάσταση που και σήμερα συμβαίνει λόγω του υψηλού κόστους της ενέργειας και των χαμηλών εισοδημάτων των διαμένωντων. Το αποτέλεσμα είναι σχεδόν μηδενική κατανάλωση ενέργειας και ευχέρεια στην χρήση του κτιρίου με σχετικά ελάχιστο κόστος κατασκευής και λειτουργίας

5. Προσιτή τιμή

Απαραίτητη προϋπόθεση του La Borda είναι να εγγυηθεί την πρόσβαση σε αξιοπρεπή και προσιτή στέγαση για τα μέλη της και να αποτελέσει ένα εναλλακτικό μοντέλο για άτομα με χαμηλά εισοδήματα. Το έργο χρηματοδοτείται από τις συνεισφορές των κατοίκων, τις συνεισφορές των συνεργατών (ομάδες ή άτομα) και το κοινωνικό οικονομικό δίκτυο (κυρίως τον πιστωτικό συνεταιρισμό Coop57 μέσω δανείων

και συμμετοχικών τίτλων).

Ο προϋπολογισμός για την ανάπτυξη του έργου ανέρχεται σε 3,1 εκατομμύρια ευρώ και λαμβάνει υπόψη όλες τις απαραίτητες επενδύσεις για την εκτέλεση του έργου (φόροι, επαγγελματικές αμοιβές, προϋπολογισμός κατασκευής). Ο προϋπολογισμός κατασκευής ανέρχεται σε 2,4 εκατομμύρια ευρώ (850 € / m²).

Οι χρηματοοικονομικές δυσκολίες καθιστούν το κόστος κατασκευής καθοριστικό παράγοντα για τον καθορισμό της αξίας του μηνιαίου ενοικίου. Προκειμένου να τη μειωθεί, ακολουθούνται διαφορετικές στρατηγικές: προϋπολογισμοί ως εργαλείο σχεδιασμού, προκατασκευή υλικών για τη μείωση της διάρκειας κατασκευής, αρχιτεκτονική και κατασκευαστική απλούστευση, αυτοδιαχείριση για τη μείωση του βιομηχανικού οφέλους, ενώ ορισμένες φάσεις κατασκευής θα πραγματοποιούνται από τους μελλοντικούς κατοίκους.

Περισσότερα:

<https://youtu.be/8L-g1H95gG0>

ΕΝΕΡΓΕΙΑ

Μελέτη περίπτωσης σε Viladecans, Ισπανία: Vilawatt (Fuselli, 2018)

Το έργο Vilawatt ξεκίνησε το 2018 και στοχεύει στη δημιουργία μιας Καινοτόμης Σύμπραξης Διακυβέρνησης Δημόσιου-Ιδιωτικού-Πολίτη σε τοπικό επίπεδο (PPCP). Αυτή η οντότητα θα περιλαμβάνει, για πρώτη φορά, το Δήμο Viladecans μαζί με τις τοπικές επιχειρήσεις και τους πολίτες των Viladecans ως μέλη του. Η αποστολή του θα είναι να προωθήσει και να εξασφαλίσει μια ασφαλή, καθαρή και αποτελεσματική χρήση της ενέργειας, ξεκινώντας από μια φτωχή γειτονιά στην πόλη Viladecans (Montserratina). Η σύμπραξη αυτή θα είναι ο κεντρικός κόμβος που θα διαχειρίζεται τα νέα τοπικά εργαλεία για τη μετάβαση: ενεργειακός εφοδιασμός, ενεργειακό νόμισμα, υπηρεσίες εξοικονόμησης ενέργειας, επενδύσεις ανακαίνισης βαθιάς ενέργειας και παραγωγή ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

Η νέα οντότητα στοχεύει να δημιουργήσει έναν Τοπικό Διαχειριστή Ενέργειας που θα είναι ο τοπικός προμηθευτής ενέργειας και ο παραγωγός ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, και μια Εταιρεία Εξοικονόμησης Ενέργειας, που θα προσφέρει υπηρεσίες εξοικονόμησης ενέργειας και επενδύσεις ανακαίνισης ενέργειας. Η κεφαλαιοποίηση της εξοικονόμησης ενέργειας θα επιτρέψει στη νέα οντότητα να επικεντρωθεί στην επένδυση των ανακαινίσεων βαθιάς ενέργειας, διαμοιράζοντας μεταξύ της τοπικής κοινότητας τους οικονομικούς κινδύνους των μη οικονομικά ελκυστικών δραστηριοτήτων εξοικονόμησης ενέργειας.

Επίσης, θα δημιουργηθεί ένα νέο νόμισμα ενέργειας που θα συνδέεται με την εξοικονόμηση ενέργειας και θα λειτουργεί αφενός ως κίνητρο για την ενεργειακή απόδοση και αφετέρου ως μηχανισμός για την αύξηση της οικονομικής ικανότητας των ευάλωτων οικονομικών ομάδων. Ταυτόχρονα, αυτό το εναλλακτικό νόμισμα θα ενισχύσει την τοπική οικονομία διασφαλίζοντας έναν τοπικό κύκλο κυκλοφορίας των χρημάτων.

Τα εργαλεία - Διακυβέρνηση

Η δομική ραχοκοκαλιά του Vilawatt είναι η Σύμπραξη Δημόσιου Ιδιωτικού Πολίτη (PPCP), η δημοτική οντότητα που θα διαχειρίζεται ολόκληρο το πρόγραμμα.

Το όργανο διακυβέρνησης PPCP θα ενεργεί ως διευθύνουσα επιτροπή, με τους στόχο την καθιέρωση

και τη διατήρηση ενός κοινού οράματος και ενός ανθεκτικού επιχειρηματικού μοντέλου, διασφαλίζοντας έτσι την οικονομική βιωσιμότητα και επιβάλλοντας τον σεβασμό στα υφιστάμενα κανονιστικά πλαίσια (νομική δομή). Επιπλέον, το PPCP θα διαχειριστεί έμμεσα (μέσω του εκτελεστικού οργάνου) την εφαρμογή του προγράμματος και (μέσω συμβούλων) τους μηχανισμούς ανάπτυξης ικανοτήτων και συμμετοχής της κοινότητας. Τέλος, το όργανο διακυβέρνησης θα είναι υπεύθυνο για την ανάλυση πρωτοβουλιών για την καταπολέμηση της ενεργητικής φτώχειας.

Εργαλεία - Εναλλακτικό νόμισμα: το Vilawatt

Προκειμένου να μετατραπεί η πρωτοβουλία ενεργειακής απόδοσης σε όφελος για την τοπική οικονομία, το πρόγραμμα ενσωματώνει τη δημιουργία και τη διάδοση ενός τοπικού νομίσματος (το «Vilawatt») που μετατρέπει την εξοικονόμηση ενέργειας σε τοπική αγοραστική δύναμη.

Για λόγους απλούστευσης, το Vilawatt έχει αντιστοιχηθεί με το Ευρώ, με ποσοστό μετατροπής 1 προς 1 (δηλαδή 1 Vilawatt = 1 Ευρώ).

Η διαδικασία της χρηματοροής ξεκινάει από τον Δήμο, ο οποίος ως κύριος εκδότης εκχωρεί, μέσω επιχορηγήσεων, μονάδες ηλεκτρονικού χρήματος ενώ παράλληλα, το νόμισμα μπορεί να αγοραστεί μέσω μετρητών ή τραπεζικής κατάθεσης από όλους τους δημότες. Οι συναλλαγές πραγματοποιούνται ως "πληρωμές και χρεώσεις" και "χρεώσεις και πιστώσεις", μεταξύ των συμμετεχόντων στο σύστημα. Τέλος, ο δήμος θα συλλέξει εκ νέου το Vilawatt (κλείνοντας έτσι τον κύκλο της χρηματοροής) επιτρέποντας την πληρωμή δημοτικών τελών και δημόσιων υπηρεσιών με το ενεργειακό νόμισμα.

Οι συναλλαγές θα χρησιμοποιούν διαφορετικά κανάλια:

- Διαδίκτυο - Πρόσβαση στον ιστότοπο της πλατφόρμας ψηφιακής πληρωμής χρησιμοποιώντας τον κωδικό χρήστη και τον κωδικό πρόσβασης από τον δικό τους υπολογιστή, κινητό τηλέφωνο ή tablet.
- κινητό τηλέφωνο (APP) - Λήψη της εφαρμογής APP και πρόσβαση σε αυτόν μέσω κωδικού χρήστη και κωδικού πρόσβασης από το δικό τους κινητό τηλέφωνο ή tablet. Η εφαρμογή επιτρέπει μόνο πληρωμές (χωρίς λειτουργία εξαργύρωσης).
- φυσικά κουπόνια - φυσικά κουπόνια διαθέσιμα μέσω Change Points, εξοπλισμένα με ευρώ και κουπόνια.

Περισσότερα:

<https://youtu.be/U00TiyesMvQ>

<https://youtu.be/FR7dxZ-dDuU>

<https://youtu.be/a9aD-CEIQ5Q>

ΥΓΕΙΑ

Μελέτη περίπτωσης στη Λισαβόνα, Πορτογαλία: Πόλη όλων των ηλικιών

Επί του παρόντος, η Λισαβόνα είναι μια από τις πιο ηλικιωμένες πρωτεύουσες στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ενώ το 2050 η Πορτογαλία αναμένεται να είναι η τρίτη γηραιότερη στον κόσμο (40,8%). Η γήρανση του πληθυσμού και η απομόνωση στα γηρατειά αποτελούν πολύπλοκα κοινωνικά προβλήματα.

Το δημοτικό συμβούλιο της Λισαβόνας έκρινε ότι οι ολοκληρωμένες πολιτικές για τη μακροζωία θα πρέπει να περιλαμβάνουν:

- Ολοκληρωμένες κοινωνικές και υγειονομικές λύσεις
- Τον ρόλο της οικογένειας και του άτυπου δικτύου
- Τη συμμετοχή και τον ρόλο των ηλικιωμένων στις κοινότητες και την κοινωνία
- Τη γνώση των ηλικιωμένων.
- Οικονομική και στεγαστική ανεξαρτησία
- Ασφάλεια και πρόληψη της βίας σε ηλικιωμένους.

και να συμβάλλουν έτσι ώστε ο πληθυσμός 65+:

- Να είναι πιο υγιής και λιγότερο εξαρτημένος
- Να έχει ένα ευρύτερο κοινωνικό δίκτυο.
- Να διαθέτει υψηλότερη αυτοεκτίμηση
- Να νιώθει πιο ολοκληρωμένος και λιγότερο αποκλεισμένος
- Να είναι πιο ασφαλής

Η αποστολή του προγράμματος City of All Ages είναι να παρέχει μια ολοκληρωμένη απάντηση στον πληθυσμό των 65+ όσον αφορά την ενεργό και αυτόνομη γήρανση. Απαιτεί τη συμμετοχή οντοτήτων που στο επίπεδο της πόλης της Λισαβόνας έχουν θεμελιώδη ρόλο σε αυτόν τον τομέα και την εφαρμογή ενός συγκεκριμένου λειτουργικού μοντέλου που επιτρέπει την ανάληψη κοινωνικής ευθύνης.

Χωρίζεται σε 3 κύριους άξονες:

- Ενεργή ζωή: προώθηση δυναμικών τρόπων ζωής σε 65+ πληθυσμούς, είτε πρόκειται για πολιτιστικές, αθλητικές, προπονητικές ή πολιτικές παρεμβάσεις
- Ανεξάρτητη διαβίωση: βελτίωση των φυσικών συνθηκών του δημόσιου και του κτιρίου. Επαναπροσδιορισμός, καινοτομία και διαφοροποίηση του εξοπλισμού και των υπηρεσιών δικτύου, των υπευθύνων αυτονομίας σε πληθυσμό 65+ ως εναλλακτική λύση του εγκλεισμού τους σε ίδρυμα
- Υποστηριζόμενη ζωή: βελτίωση και αύξηση του δικτύου κοινωνικού εξοπλισμού και εξοπλισμού υγείας και εξασφάλιση ιατρικής φροντίδας

Οι φάσεις εφαρμογής είναι οι εξής:

Φάση 0: Καθιέρωση πρωτοκόλλου συνεργασίας μεταξύ οντοτήτων που απαρτίζουν την τριμερή επιτροπή κοινωνικού δικτύου για την εφαρμογή της στρατηγικής

Φάση 1: Έργο RADAR

i) Επισήμανση πληθυσμού 65+, απλοποίηση διαδικασιών για έγκαιρη ανίχνευση καταστάσεων κινδύνου και ταχεία παρέμβαση και προσαρμοσμένη σε κάθε κατάσταση.

ii) Δημιουργία ραντάρ με βάση την κοινότητα (εθελοντές, τεχνικοί, γείτονες...)

Φάση 2: Εφαρμογή μοντέλου συνδιακυβέρνησης με όλους τους εταίρους με σχετική δράση στο ζήτημα της ενεργού γήρανσης

i) Σύσταση ενός Εκτελεστικού Πυρήνα που αποτελείται από την τριμερή επιτροπή κοινωνικών δικτύων, μια στρατηγική επιτροπή που αποτελείται από βασικούς εταίρους και ένα τεχνικό προσωπικό

ii) Καθιέρωση πρωτοκόλλου εταιρικής σχέσης μεταξύ του Εκτελεστικού Πυρήνα και των οργανισμών με σχετική δράση στον τομέα της γήρανσης

Φάση 3: Λειτουργία της οργανωτική δομή του Τοπικού Κέντρου Πληροφοριών και Συντονισμού

i) αναδιοργάνωση και βελτιστοποίηση του εξοπλισμού και του δικτύου απόκρισης, καθώς και εφαρμογή ενός ολοκληρωμένου μοντέλου παρέμβασης για όλους τους φορείς στην πόλη που εργάζονται με τον πληθυσμό 65+ και τις οικογένειές τους, λαμβάνοντας υπόψη την ποικιλομορφία των κοινωνικών και ηλικιακών προφίλ τους

ii) ολοκληρωμένη κατανομή πόρων και εργασίας που ενισχύει την αναδιοργάνωση των εμπλεκόμενων τομέων και λαμβάνει υπόψη την ποικιλομορφία των οργανισμών όσον αφορά τις γνώσεις, τις πληροφορίες, τη στρατηγική, τον προγραμματισμό και τη δράση.

Περισσότερα:

<https://www.esn-eu.org/sites/default/files/2A%20Lisbon%20City%20of%20All%20Ages.pdf>

<https://scml.pt/projetos-e-fundos/lisboa-cidade-de-todas-as-idades/>

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ

Μελέτη περίπτωσης στο Santa Coloma de Gramenet: La Grama

Η Santa Coloma de Gramenet έχει εκδώσει ένα κοινωνικό νόμισμα που ονομάζει grama, με στόχο την ενθάρρυνση του τοπικού εμπορίου και την ενίσχυση της δέσμευσης των κατοίκων στην πόλη τους.

Πριν από μερικά χρόνια, το Δημοτικό Συμβούλιο Santa Coloma συνειδητοποίησε ότι πολλές τοπικές επιχειρήσεις έκλειναν γιατί οι πελάτες έφευγαν να ψωνίσουν σε πολυκαταστήματα στις γειτονικές πόλεις και υπήρχε υψηλός κίνδυνος η Santa Coloma να μεταβληθεί σε πόλη-κοιτώνα υπήρχε κρίση ρευστότητας. Σύμφωνα με μια μελέτη, το 90% των χρημάτων που καταβαλόταν μηνιαία από την τοπική αρχή είχαν ξοδευτεί εκτός πόλης εντός τριών ημερών. Για μια πόλη χωρίς πολλή βιομηχανία ή τουρισμό, το εμπόριο είναι η κινητήρια δύναμη του πλούτου. (BOPB, 2016).

Το Grama είναι το πρώτο δημοτικό τοπικό νόμισμα στην Καταλονία και άρχισε να κυκλοφορεί τον Ιανουάριο του 2017, με ισοτιμία 1 Grama = 1 Euro.

Οι κύριοι στόχοι είναι:

- Αύξηση του αντίκτυπου των δημοσίων δαπανών (επιδοτήσεις, μισθοί, αγορές από προμηθευτές) σε τοπικές επιχειρήσεις και αύξηση της κυκλοφορίας χρημάτων μεταξύ επιχειρήσεων στο Santa Coloma.
- Πίσω από την πρωτοβουλία ήταν η επιθυμία να δοθούν κίνητρα στις τοπικές επιχειρήσεις και να ενισχυθεί η δέσμευση των κατοίκων στην πόλη τους. «Είμαι από την Santa Coloma. Ψωνίζω στο Santa Coloma» είναι η καμπάνια που περιλαμβάνεται σε αυτόν τον γενικό στόχο.

Το Τοπικό Νόμισμα είναι ένα Ψηφιακό Σύστημα Πληρωμών (μέσω Διαδικτύου και κυρίως με το κινητό τηλέφωνο). Πρόκειται για μεταφορά υπολοίπου από λογαριασμό ενός χρήστη σε λογαριασμό άλλου χρήστη (όπως πληρωμές με πιστωτική κάρτα). Ένα Grama μπορεί να αλλάξει για ένα ευρώ μετά από 45 ημέρες, αλλά αν αλλάξει πριν από αυτό, επιβάλλεται ποινή 5%.

Αυτό είναι ένα από τα λίγα τοπικά νομίσματα που έχουν παραχθεί με ενεργή συμμετοχή της τοπικής διοίκησης. Στην περίπτωση της La Grama, το Δημοτικό Συμβούλιο της Santa Coloma de Gramenet ήταν ο επικεφαλής του έργου, με την ενεργό συμμετοχή οργανώσεων Κοινωνικού Εμπορίου.

Το σύστημα λειτουργεί ως εξής (Ιστοσελίδα Δημοτικού Συμβουλίου):

- Το Δημοτικό Συμβούλιο καταβάλλει μέρος των επιδοτήσεων, των επιδομάτων και των μισθών σε Gramas (μέσω του συστήματος ψηφιακών πληρωμών)
- Οι ΜΚΟ (που λαμβάνουν επιχορηγήσεις),
- Οι εργαζόμενοι (που λαμβάνουν μισθούς) και οι επιχειρήσεις (δημόσια έργα) ακολουθώντας μπορούν να χρησιμοποιούν το τοπικό νόμισμα σε συνεργαζόμενα καταστήματα και επιχειρήσεις, οι οποίοι με τη σειρά τους μπορούν να χρησιμοποιήσουν το τοπικό νόμισμα σε συνεργαζόμενες, τόσο ως επιχειρήσεις όσο και ως ιδιώτες.

Με αυτόν τον τρόπο, τα χρήματα παραμένουν εντός της πόλης, κυκλοφορούν περισσότερες φορές και δημιουργούν πλούτο.

Παράδειγμα:

Το Δημοτικό Συμβούλιο πληρώνει 20.000.000 ευρώ ετησίως σε καθαρούς μισθούς στους εργαζομένους

Εάν το 2% αυτής της δαπάνης καταβάλλεται σε Gramas, αυτό θα σήμαινε συνολικά 400.000 ευρώ σε έσοδα για το τοπικό εμπόριο. Εάν το Gramas κυκλοφορήσει 2 φορές περισσότερο από το Ευρώ = 800.000 € για το τοπικό εμπόριο. Σημειώνεται, πως υπάρχουν έργα όπου το Τοπικό Νόμισμα κυκλοφορεί έως και 6 φορές περισσότερο από το Ευρώ.

Για τη χορήγηση επιδοτήσεων, το Δημοτικό Συμβούλιο έχει καθορίσει τα ακόλουθα κριτήρια:

- Πώληση προϊόντων και υπηρεσιών οικολογικού, τοπικού, θεμιτού εμπορίου.
- Αγορά στο Santa Coloma de Gramenet προϊόντων και υπηρεσιών για την ανάπτυξη της δραστηριότητας της εταιρείας ή της οντότητας
- Συνεταιρισμός και παροχή προϊόντων ή υπηρεσιών συνεταιρισμών ή / και οντοτήτων της κοινωνικής οικονομίας και αλληλεγγύης.
- Σύνδεση με τοπικές ή κοινωνικές οντότητες και οικονομική υποστήριξη σε τοπικές ή κοινωνικές οντότητες.
- Προμήθεια πράσινης (ανανεώσιμης) ενέργειας, χαμηλή κατανάλωση, ανακύκλωση, επαναχρησιμοποίηση και ενέργειες για τη μείωση των επιπτώσεων στο περιβάλλον γενικότερα.

Επί του παρόντος, η πόλη διαθέτει δίκτυο κοινωνικού εμπορίου 800 μελών, εκ των οποίων τα 400 είναι επιχειρήσεις, συνεταιρισμοί και εταιρείες, 150 είναι ενώσεις και οντότητες, και 250 είναι άτομα. Κατά το τελευταίο εξάμηνο του 2019, ο αριθμός των μελών των επιχειρήσεων, των συνεταιρισμών και των εταιρειών αυξήθηκε κατά περισσότερο από 25%.

5.6 Κατανόηση της Ενότητας- Ερωτήματα για προβληματισμό

Βασιζόμενοι στις πληροφορίες που μόλις διαβάσατε και την παρουσίαση που παρακολουθήσατε, παρακαλούμε σκεφτείτε σχετικά και απαντήστε στις παρακάτω ερωτήσεις:

Ερώτηση 1: Έχετε κάποιο παράδειγμα οικο-κοινωνικής καινοτομίας στο μέρος όπου ζείτε; Υλοποιείται κάποιο σχετικό έργο;

Ερώτηση 2: Έχετε συναντήσει ποτέ κάποιο συμπληρωματικό νόμισμα; Σε τι συνίστατο και εκπλήρωσε τον σκοπό του;

Ερώτηση 3: Ποιες από τις περιπτώσεις-παραδείγματα που παρουσιάστηκαν θα μπορούσαν να αποτελέσουν έμπνευση για εσάς; Υπάρχει κάτι που θα σας ενδιέφερε να εφαρμόσετε ή να προσαρμόσετε στις ανάγκες της περιοχής σας;

Ευχαριστούμε πολύ!

5.7 Πηγές

- Bednarska-Olejniczak, D., Olejniczak, J. and Svobodová, S. (2019) Towards a Smart and Sustainable City with the Involvement of Public Participation—The Case of Wrocław, *Sustainability*, 11(2), 332; <https://doi.org/10.3390/su11020332>
- BOPB (2016) Reglamento del Circuito de Comercio Social de Santa Coloma de Gramenet, retrieved from https://www.gramenet.cat/fileadmin/Files/Ajuntament/comercio/moneda_local/docscast/REGLAMENTO_DEL_CIRCUITO_DE_COMERCIO_SOCIAL_DE_SANTA_COLOMA_DE_GRAMENET.pdf
- Community Currencies in Action (CCIA) (2015) People Powered Money, retrieved from <https://neweconomics.org/2015/05/people-powered-money>
- Corrons, A. (2017) Monedes socials i complementàries, retrieved from <https://www.uoc.edu/portal/ca/news/entrevistes/2017/017-august-corrns.html>
- Doherty, B., Haugh, H. and Lyon, F. (2014) Social Enterprises as Hybrid Organizations: A Review and Research Agenda. *Int. J. Management Rev.*, 16, pp. 417-436
- Douthwaite, R. (2008) *The Ecology of Money*, Green Books, Bristol
- Fuselli, L. (2018) The Vilawatt Project Journal N°1, UIA, retrieved from https://www.uia-initiative.eu/sites/default/files/2018-01/FINAL%20VERSION_Viladecans.pdf
- Fuselli, L. (2019) The Vilawatt Project Journal N°4, UIA, retrieved from https://www.uia-initiative.eu/sites/default/files/2019-07/Viladecans_Vilawatt_Journal%204.pdf
- Larue, L. (2020) The Ecology of Money: A Critical Assessment, *Ecological Economics*
- Volume 178, retrieved from <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0921800920307539>
- Lietaer, B., Arnsperger, C., Goerner, S. and Brunnhuber, S. (2012) *Money and Sustainability: The Missing Link*, Triarchy Press, Axminster
- McGranahan, G. (2015) Realizing the Right to Sanitation in Deprived Urban Communities: Meeting the Challenges of Collective Action, Coproduction, Affordability, and Housing Tenure, *World Development*, Volume 68, April 2015, Pages 242-253 <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0305750X14004069?via%3Dihub>
- Ostrom, E. (1996) Crossing the great divide: Coproduction, synergy, and development, *World Development*, Volume 24, Issue 6, June 1996, Pages 1073-1087
- Satorras, M., Ruiz-Mallén, I., Monterde, A. and March H. (2020) Co-production of urban climate planning: Insights from the Barcelona Climate Plan, *Cities* Volume 106, retrieved from <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S026427512031235X?via%3Dihub>
- Thöni, V. and Matar, S. (2019) Solid Waste Management in the Occupied Palestinian Territories, retrieved from <https://www.cesvi.eu/wp-content/uploads//2019/12/SWM-in-Palestine-report->

[Thoni-and-Matar-2019_compressed-1.pdf](#)

- Tobin, J. (2008) *Money*, in S.F. Durlauf, L.E. Blume (Eds.), *New Palgrave Dictionary of Economics*, Palgrave MacMillan, Basingstoke
- Vickers, I., Ferguson, L., Sepúlveda, L. and McMullin, C. (2017) Public service innovation and multiple institutional logics: The case of hybrid social enterprise providers of health and wellbeing, *Research Policy*, Volume 46, Issue 10 retrieved from <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0048733317301373>